

Vilniaus universiteto  
Komunikacijos fakulteto  
Knygotyros dokumentotyros instituto katedra  
Dovilė Trečiokaitė  
Leidybos magistrantūros studijų programos studentė

**LEIDINIAI, KURIANTYS LIETUVOS ĮVAIZDĮ  
MAGISTRO DARBAS**

Vadovas doc. dr. Remigijus Misiūnas

Vilnius, 2008

## MAGISTRO DARBO LYDRAŠTIS

<i>Pildo magistro baigiamojo darbo autorius</i>
<p style="text-align: center;"><b>DOVILĖ TREČIOKAITĖ</b> (magistro baigiamojo darbo autoriaus vardas, pavardė)</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><b>LEIDINIA, KURIANTYS LIETUVOS ĮVAIZDĮ</b> (magistro baigiamojo darbo pavadinimas lietuvių kalba)</p> <hr/> <p style="text-align: center;"><b>PUBLICATIONS WHICH CREATE IMAGE OF LIHUANIA</b> (magistro baigiamojo darbo pavadinimas anglų kalba)</p>
<p><b>Patvirtinu, kad magistro baigiamasis darbas parašytas savarankiškai, nepažeidžiant kitiems asmenims priklausančių autorių teisių, visas baigiamasis magistro darbas ar jo dalis nebuvo panaudotas kitose aukštosiose mokyklose.</b></p> <p style="text-align: right;">_____</p> <p style="text-align: right;">(magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)</p>
<p><b>Sutinku, kad magistro baigiamasis darbas būtų naudojamas neatlygintinai 5 metus Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto studijų procese.</b></p> <p style="text-align: right;">_____</p> <p style="text-align: right;">(magistro baigiamojo darbo autoriaus parašas)</p>
<i>Pildo magistro baigiamojo darbo vadovas</i>
<p><b>Magistro baigiamąjį darbą ginti</b> _____</p> <p style="text-align: right;">(įrašyti – leidžiu arba neleidžiu)</p> <p>_____</p> <p>(data) _____</p> <p style="text-align: right;">(magistro baigiamojo darbo vadovo parašas)</p>
<i>Pildo instituto/ katedros, kuriojančios studijų programą, reikalų tvarkytoja</i>
<p><b>Magistro baigiamasis darbas įregistruotas</b></p> <p>_____</p> <p style="text-align: center;">(instituto/ katedros, kuriojančios studijų programą, pavadinimas)</p> <p>_____</p> <p>(data) _____</p> <p style="text-align: right;">(instituto/ katedros reikalų tvarkytojos parašas)</p>
<i>Pildo instituto/ katedros, kuriojančios studijų programą, vadovas</i>
<p><b>Recenzentu skiriu</b> _____</p> <p style="text-align: right;">(recenzento vardas, pavardė)</p> <p>_____</p> <p>(data) _____</p> <p style="text-align: right;">(instituto/ katedros vadovo parašas)</p>
<i>Pildo recenzentas</i>
<p><b>Darbą recenzuoti gavau.</b> _____</p> <p style="text-align: center;">(data) _____</p> <p style="text-align: right;">(recenzento parašas)</p>

## REFERATO LAPAS

### Dovilė Trečiokaitė

Tr 69 Leidiniai, kuriantys Lietuvos įvaizdį: magistro darbas / Dovilė Trečiokaitė; mokslinis vadovas R. Misiūnas; Vilniaus universitetas. Komunikacijos fakultetas. Knygotyros ir dokumentotyros institutas. – Vilnius, 2009. – 98 [10] lap. : lent. - Mašindr. – Santr. angl. – Bibliogr.: p. 47-51 (58 pavad.).

UDK 08:474.5(316.6)

Raktiniai žodžiai: *įvaizdis, įvaizdžio kūrimas, įvaizdžio kūrimo priemonės, leidiniai, įvaizdžio leidiniai, turizmo leidiniai, šalies įvaizdžio kūrimas, Lietuvos įvaizdžio kūrimo raida, Lietuvos įvaizdžio kūrimo koncepcija.*

**Darbo objektas** – leidiniai, kuriantys Lietuvos įvaizdį. **Darbo tikslas:** apibrėžti įvaizdžio sąvoką ir išanalizuoti Lietuvos įvaizdžio kūrimo tendencijas; nusakyti įvaizdžio leidinių įtaką ir panaudojimo būdus šalies įvaizdžio kūrimui; peržvelgti ir klasifikuoti išleistus įvaizdžio leidinius. Šiam tikslui pasiekti, suformuoti sekantys **uždaviniai:** išanalizuoti pateikiamus literatūroje įvaizdžio apibrėžimus; išanalizuoti Lietuvos įvaizdžio kūrimo raidą ir tendencijas; išanalizuoti kokie įvaizdžio leidiniai leidžiami Lietuvoje ir juos klasifikuoti.

Darbe apžvelgiama su darbo tema susijusi literatūra, joje nagrinėjama įvaizdžio sampratai, įvaizdžio kūrimo modeliai bei įvaizdžio atkūrimo teorija. Norint suprasti ir įvertinti dabartines šalies įvaizdžio kūrimo tendencijas, analizuojama Lietuvos įvaizdžio kūrimo raida, pagrindiniai įvykiai ir aspektai, asmenybės, tiesiogiai susijusios su šalies įvaizdžio kūrimo, apžvelgiama literatūra, kurioje nagrinėjami šie aspektai. Kokybinio tyrimo metu atlikta įvaizdžio leidinių sampratos analizė ir tokių leidinių finansavimo sistema, leidinių, kuriančių Lietuvos įvaizdį analizė bei jos rezultatai. Tyrime naudota įvairi informacija, remtasi įvairiais šaltiniais: bibliografijos rodyklė „Bibliografijos žinios“, viešai pateikti Ūkio ministerijos finansuojamų leidinių sąrašai, internetinės svetainės.

Ši medžiaga gali būti naudinga studentams, asmenims, dirbantiems su informaciniais reklamos ar įvaizdžio leidiniais.

## TURINYS

TURINYS .....	2
ĮVADAS .....	6
1. ĮVAIZDIS .....	9
1.1. Įvaizdžio samprata .....	9
1.2. Įvaizdžio kūrimo modeliai .....	11
1.3. Įvaizdžio atkūrimo teorija .....	15
2. LIETUVOS ĮVAIZDŽIO KŪRIMAS .....	17
2.1. Lietuvos įvaizdžio kūrimo raida .....	17
2.1.1. Lietuva pasaulinėje Paryžiaus parodoje, 1900 m. ....	17
2.1.2. Juozas Gabrys – Lietuvos vardas bus išgirstas .....	18
2.1.3. Pirmoji viešųjų ryšių kampanija, Jungtinėse Amerikos valstijose (1919 m.) .....	19
2.1.4. Lietuvos įvaizdžio problematika 1920 - 1990 metais .....	20
2.1.5. Šalies įvaizdžio kūrimas per paskutinį dešimtmetį .....	22
2.2. Dabartinis Lietuvos įvaizdis .....	24
2.3. Lietuvos įvaizdžio kūrimo koncepcija ir šalies ženklo kūrimas .....	25
2.4. Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcijos analizė .....	27
3. LEIDINIŲ, KURIANČIŲ LIETUVOS ĮVAIZDĮ, TYRIMAS .....	30
3.1. Leidinio, kuriančio šalies įvaizdį, samprata .....	30
3.2. Lietuvos valstybės finansuojami leidiniai .....	32
3.3. Tyrimo metodika .....	34
3.4. Tyrimo duomenų analizė .....	37
3.4.1. 2005 – 2006 metais užregistruoti išleisti įvaizdžio leidiniai .....	38
3.4.2. Turizmo leidiniai .....	39
3.4.3. Įvaizdžio leidiniai, finansuojami Žemės ūkio ministerijos .....	41
3.4.4. Lietuvos instituto leidiniai .....	43
3.4.5. Įvaizdžio leidinių analizės rezultatai .....	44
IŠVADOS .....	47
BIBLIOGRAFINIŲ NUORODŲ SĄRAŠAS .....	49
Publications which create image of Lithuania (Summary) .....	54
1 PRIEDAS. Ūkio subjektai, kuriems neskiriama lėšų įvaizdžio leidiniams leisti (2007 m.) .....	55
2 PRIEDAS. Ūkio subjektai, kuriems neskiriama lėšų įvaizdžio leidiniams leisti (2008 m.) .....	58
3 PRIEDAS. Ūkio subjektai, gavę paramą įvaizdžio leidiniams leisti (2007 m.) .....	61

4 PRIEDAS. Ūkio subjektai, gavę paramą įvaizdžio leidiniams leisti (2008 m.).....	65
5 PRIEDAS. Iš bibliografinės rodyklės 2005-2006 metų „Bibliografijos žinios“ atrinkti įvaizdžio leidiniai .....	74
6 PRIEDAS . Valstybinio turizmo departamento išleisti leidiniai .....	87
7 PRIEDAS. VšĮ „Vilniaus turizmo informacinis centras“ išleisti leidiniai .....	94
9 PRIEDAS. VšĮ „Lazdijų turizmo informacinis centras“ išleisti leidiniai .....	98
10 PRIEDAS. Vilniaus miesto savivaldybės Turizmo ir miesto įvaizdžio skyriaus išleisti leidiniai ...	100

## ĮVADAS

Kiekviena šalis gali būti vadinama organizacija, kuri siekia pelno – tai sistema, turinti savo išteklius ir siekianti ekonominės gerovės. Teigiamas šalies įvaizdis – tai priemonė ekonominei gerovei pasiekti. Galima išskirti dvi pagrindines sritis, kurių dėka galimas pelnas šalyje – turizmas ir investicijos iš užsienio. Todėl kuriant šalies įvaizdį, svarbu akcentuoti šalies patrauklumą turistams, ekonominį stabilumą bei pažangą, savitą kultūrą ir išpuoselėtas tradicijas.

Kiekvienas leidinys – šalies kultūros dalis. Leidinys yra puikus nacionalinės kultūros ambasadorius, kitoms šalims – pažinimo pagrindas ir šaltinis. Nors lietuviškos knygos nenusileidžia nei turinio, nei dizaino, nei poligrafijos kokybe didžiausioms pasaulyje leidykloms, tačiau lietuviai nėra gerai susipažinę su Vakarų skaitytojo poreikiais ir skoniu. Todėl atskleisti mūsų pačių patrauklumą yra sunkiau. Šiuo metu Lietuvoje yra įregistruota 540 leidyklų, iš kurių aktyviai knygų versle dalyvauja 100, 2007 metais jos išleido 4567 knygas. Tačiau tik dabar vis labiau leidėjai pajunta pasaulinės knygų rinkos prekybos pulsą. Pirmuosius žingsnius padėjo žengti tarptautinės knygų mugės, kurių dėka Lietuvos žinomumas ir nuomonė apie ją vis gerėja. Svarbiausiai atrasti tai, kas įdomu kitų kultūrų žmonėms ir kūrybingai tai pateikti tarptautinei publikai, t.y. užsiimti „kultūros eksportu“, nes tai lengviausias ir pigiausias kelias nuomonės apie šalį sudarymui.

Lietuvos įvaizdis formuojasi su kiekvienu pranešimu užsienio spaudoje, politiniais veiksmais, eksporto prekėmis ir t.t. Galima vardinti iki begalybės. Šiame darbe išskiriama viena pagrindinė šalies įvaizdžio kūrimo priemonė – įvaizdžio leidiniai. Remiantis aukščiau išvardintomis aktualiomis ekonomikai sritimis, įvaizdžio leidinius galima skirstyti į keturias grupes: verslo ir ekonomikos (skirti informacijai apie verslo galimybes Lietuvoje bei patrauklumą investicijoms), turizmo ir informaciniai (skirti pateikti informaciją apie šalį, turizmo galimybes joje), meno ir kultūros (skirti bendram įvaizdžiui kurti ir informacijai apie šalies kultūrą, meną bei paveldą) bei kiti (neprikiriami pagrindinėms grupėms, istoriniai ir pan.).

Nors iki šiol nėra vieningo įvaizdžio apibrėžimo, tiksliausiai ir išsamiausiai jį galima apibrėžti sekančiai: „*įvaizdis - tai idėjų, jausmų, suvokimų ir įsivaizdavimų, kuriuos asmuo ar jų grupė turi organizacijos atžvilgiu, visuma, veikama materialių ir nematerialių organizacinių elementų, komunikacijos ir asmeninių bei socialinių vertybių*“ [16, p. 8]. Leidinį galima apibrėžti keliais aspektais: a) sutvarkytas redakciniu leidybiniu požiūriu dokumentas, išspausdintas poligrafiniu būdu ar elektroninėmis priemonėmis; b) spausdinto veikalo egzempliorius; c) spausdintas knyga, spaudiny [32,

p. 216-217]. Taigi galima teigti, jog įvaizdžio leidinys yra sutvarkytas redakciniu leidybiniu požiūriu dokumentas, išspausdintas poligrafiniu būdu ar elektroninėmis priemonėmis, kuriuos siekiama sudaryti tam tikra nuomonė, šiuo atveju – apie Lietuvą.

Lietuvos įvaizdis daugelį metų formavosi savarankiškai – nebuvo nei vieningos koncepcijos, nei institucijų, atsakingų už šią veiklą, nors negalima neigti, jog atskiri asmenys nuveikė daug, kad šalies vardas būtų išgirstas. Tik 2008 m. sausio 24 d. buvo patvirtinta Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcija, tačiau joje nėra numatyta vieningo veiksmų scenarijaus ir konkrečių priemonių, kurių pagalba turėtų būti kuriamas šalies įvaizdis [39]. Taigi galima daryti išvadą, jog ir toliau šalie įvaizdis formuojasi savarankiškai, nors yra nemažai institucijų, kurių tiesioginis arba netiesioginis tikslas yra kurti teigiamą šalies įvaizdį: Valstybės informacijos politikos tarnyba (1996 m.), Lietuvos įvaizdžio formavimo komisija (2003 m.), Informacijos apie valstybę koordinavimo komisija (2007 m.), Lietuvos institutas, Valstybinis turizmo departamentas, Lietuvos miestų turizmo informaciniai centrai ir t.t.

Kaip jau buvo minėta, prie Lietuvos įvaizdžio kūrimo prisideda daug institucijų ir organizacijų, tačiau visos jos dirba atskirai, nebendradaudamos ir nebendradarbiaudamos, todėl ir įvaizdžio leidiniai leidžiami chaotiškai, neišlaikant jokio plano, juose akcentuojamos skirtingos vertybės ir pateikiama informacija, kuri neretai kartojasi. Todėl svarbu apžvelgti kokie įvaizdžio leidiniai buvo išleisti, kokios institucijos ir kokiais tikslais inicijavo jų leidybą. Kol kas Lietuvoje nėra viešai skelbiamos informacijos apie įvaizdį kuriančių leidinių leidybą.

**Darbo objektas** – leidiniai, kuriantys Lietuvos įvaizdį. **Darbo tikslas:** apibrėžti įvaizdžio sąvoką ir išanalizuoti Lietuvos įvaizdžio kūrimo tendencijas; nusakyti įvaizdžio leidinių įtaką ir panaudojimo būdus šalies įvaizdžio kūrimui; peržvelgti ir klasifikuoti išleistus įvaizdžio leidinius. Šiuo tikslu, darbo **uždaviniai:**

- išanalizuoti pateikiamus literatūroje įvaizdžio apibrėžimus;
- išanalizuoti Lietuvos įvaizdžio kūrimo raidą ir tendencijas;
- išanalizuoti kokie įvaizdžio leidiniai leidžiami Lietuvoje ir juos klasifikuoti.

Pagrindiniai šaltiniai, kuriais remiantis buvo rašomas darbas ir atliekamas tyrimas, yra turizmo organizacijų bei kitos internetinės svetainės, straipsniai, dokumentai bei mokslinė literatūra. Darbe remtasi knygotyros teorija (Knygotyros žodynas, „Knygotyra“ 2007, „Knygotyra“ 1997 ir t.t.), pagrindiniai autoriai, kurių darbais buvo remtasi: E. Fainaitė, R. Misiūnas, J. Grinius, T. Staniulytė ir kt.

Ši medžiaga gali būti naudinga studentams, asmenims, dirbantiems su informaciniais reklamos ar įvaizdžio leidiniais.

**Darbo struktūra:** Darbą sudaro trys dalys: pirmosios dvi – teorinės ir empirinės. Pirmojoje dalyje apžvelgiama su darbo tema susijusi literatūra, joje nagrinėjama įvaizdžio sampratai, įvaizdžio kūrimo modeliai bei įvaizdžio atkūrimo teorija. Antroje dalyje analizuojama Lietuvos įvaizdžio kūrimo raida, pagrindiniai įvykiai ir aspektai, asmenybės, tiesiogiai susijusios su šalies įvaizdžio kūrimo, apžvelgiama literatūra, kurioje nagrinėjami šie aspektai. Paskutinėje empirinėje dalyje pateikiami tyrimo objektas, tikslas ir uždaviniai, tyrimo metodologija, įvaizdžio leidinių sampratos analizė ir tokių leidinių finansavimo sistema, leidinių, kuriančių Lietuvos įvaizdį analizė bei jos rezultatai. Šioje dalyje remtasi įvairiais šaltiniais: bibliografijos rodyklė „Bibliografijos žinios“, viešai pateikti Ūkio ministerijos finansuojamų leidinių sąrašai, internetinės svetainės.

Darbo apimtis 98 puslapiai, darbas papildytas 10 priedais, 1 lentelėmis ir 7 paveikslų, darbo literatūros sąrašas sudarytas iš 58 literatūros šaltinių.



## 1. ĮVAIZDIS

Apie įvaizdį, kaip reiškinį, galima kalbėti įvairiais aspektais: asmens įvaizdis, prekės įvaizdis, įmonės ar organizacijos įvaizdis, šalies įvaizdis ir daugelis kitų. Tačiau daugelis teorijų ar modelių yra bendri ir tinkami kiekvienam iš išvardintų aspektų. Galima teigti, jog kiekvienas objektas dalyvaujantis visuomeniniame gyvenime ar versle, susikuria tam tikrą įvaizdį – nori jis to ar ne.

Terminas įvaizdis yra vienas prieštaringiausių terminų ryšių su visuomene žodyne. Jis buvo paskelbtas kaip svarbus organizacijai, tačiau neturintis tiesioginio ryšio su ja. Tokią koncepciją pasmerkė viešųjų ryšių tėvu vadinamas Edvardas Bernas (Edward Bernays), tačiau kiti ją naudojo ir išleido ne vieną milijoną jį kuriant. Problema yra ta, jog įvaizdis suteikė neigiamą atspalvį tarpininkams. Dėl to ši sąvoka buvo pakeista tokiais terminais kaip „reputacija“ ir „reputacijos vadyba“ [23, p. 407].

### 1.1. Įvaizdžio samprata

Dažnai, nagrinėjant vieną ar kitą mokslo šaką bei jos sąvokas, mokslininkai ir tyrinėtojai neprieina vieningos išvados apie sąvokos ar termino apibrėžimą. Ne išimtis ir įvaizdžio sąvoka. Taigi mokslininkai, norėdami apibrėžti „įvaizdžio“ termino turinį ir pagrindinius aspektus pateikia tokius jo apibrėžimus:

„Įvaizdis – bendras daugelio žmonių požiūris į ką nors“ [50, p. 114]. Viena labiausia pasižymėjusių ir žinomų marketingo ekspertų Bobbie Gee įvaizdį apibūdina taip: „įvaizdis – tai pagrindinė laimėjimo ar pralaimėjimo versle ir visuomeniniame gyvenime priežastis“. Šios autorės knygoje teigiama, kad „įvaizdis – tai standartų simbolis“.

Remiantis autoritetingu korporacijų komunikacijos profesoriumi Paul A Argenti (1994) įvaizdis – tai organizacijos tikrovės atspindys arba patirties visuma, kurią adresatas turi tam tikros institucijos atžvilgiu [2]. Kitaip tariant, organizacijos įvaizdis – tai organizacijos paveikslas, kurį adresatas susiformavo daugelio jį pasiekusių pranešimų pasekoje, kuriuos jis suvokė ir dekodavo individualiai. Taigi susiduriama su individualiu suvokimo ir vertinimo faktu, interpretavimo ir subjektyvumo fenomenais.

Įvaizdis – tai pat prasmių visuma, kurios pagalba adresatai žino ir apibūdina, prisimena ir sieja objektą, asmens įsitikinimu, jausmų ir išpūdžių apie objektą sąveika. Įvaizdžio svarba pagrįsta teiginiu, jog teigiamas įvaizdis yra esminis dalykas, tiesiogiai ar netiesiogiai kuriant komercinius santykius su skirtingomis grupėmis ir segmentais. Pagal Fordą (1987) įvaizdis – tai įvairių patirčių, kurias asmuo turi susidaręs apie organizaciją, visuma. Šis autoriaus teiginys yra artimas anksčiau minėtame Vytauto Prano Pranulio suvokime, tad galime teigti, jog per tam tikrą laikotarpį šios sąvokos supratimas nekito, tik buvo labiau gilinamasi į jos turinį bei jos kūrimo modelius, apie kuriuos darbe bus kalbama toliau.

Naudojant prekės ar paslaugos įvaizdį galima daryti stebuklus. Dažnai šis faktorius lemia įsiskverbimą ir konkuravimą prisotintoje rinkoje. Įvaizdis – tai emocinis prekės ar paslaugos suvokimas. Labiausiai įvaizdį lemia socialinis – psichologinis supratimas, ir ypač prestižas [11, p. 36].

Ankstyvieji skeptikai atmetė įvaizdžio pagrindinę idėją. Dauguma ryšių su visuomene specialistų manė, jog įvaizdžio sąvoka yra nesvarbi, kadangi tiesiogiai neįtakojo viešųjų ryšių. Kadangi įvaizdis neturi materialinės išraiškos bei jo negalima paliesti, jis nėra svarbus. Pastangos ir pinigai kuriant reputaciją buvo laikomi išvaistyti vėjais. Keneto Bouldino (Kenneth Boulding's, 1956) ankstyvasis darbas apie įvaizdžio kūrimą buvo šių teiginių priešingybė. Jis tikėjo, jog žmonės elgiasi su „įvaizdžiu“ taip, lyg jis būtų gyvas. Vėlesni tyrimai verslo srityje, parodė, jog įvaizdis turi nepaprastai didelę įtaką organizacijai. Ankstyvieji tyrimai įrodė, jog įvaizdis netgi įtakoja tokius dalykus, kaip akcijų kaina ar darbdavio populiarumą darbuotojų tarpe. Pagrindinė problema yra ne tai ar įvaizdis turi įtaką ir kokia ji yra, bet ką šis terminas reiškia pačiai organizacijai .

Negatyvų požiūrį į nagrinėjamą „įvaizdžio“ sąvoką, kai kurie autoriai grindžia tuo, jog tai yra nerealus, paviršutiniškas, nesuvokiamas ir nesuprantamas fenomenas. Net jeigu pripažįstama, kad įvaizdis yra veiksmingas, požiūris į jį – neigiamas: „Organizacijos įvaizdis iš tiesų tėra žargoninis komercinės reklamos ir ryšių su visuomene terminas. Jo svarba padidėjo tik todėl, kad tapo svarbesnis masinės komunikacijos, tokios kaip televizija, vaidmuo" [47, p. 69].

Pastaruoju metu įvaizdžio apibrėžimai buvo pradėti skirstyti dar į dvi kategorijas: 1) įvaizdis kaip kognityvinio proceso ir 2) kaip komunikacinio proceso padarinys.

Pirmuoju atveju įvaizdis siejamas su asmens pojūčiais objekto atžvilgiu, o ši sąvoka apima vertinimus, jausmus ir nuostatas (Kotler ir Fox, 1995; Sevier, 1994; Topor, 1986). Kitos krypties atstovai (Yavas ir Shemvvel, 1996; Treadwell ir Harrison, 1994) teigia, kad įvaizdis - komunikacinis procesas, paveiktas objekto skleidžiamos informacijos.

Apibendrinant galima teigti, kad objekto įvaizdžio apibrėžimai yra labai daugiaprasmiai, nes mokslininkai vertina šį fenomeną iš skirtingų pozicijų, išryškina vieną ar kitą aspektą. Ir vargu ar

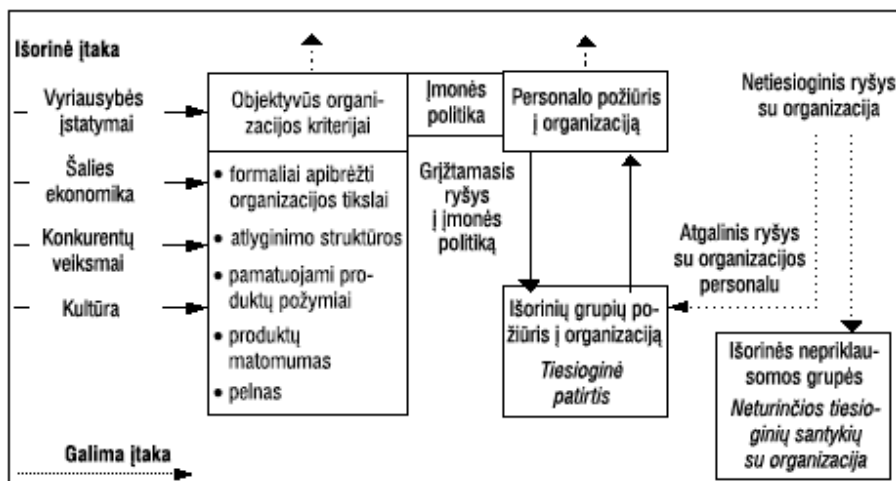
galima sukurti apibrėžimą, kuris apimtų visą šios sampratos įvairumą. Todėl tiksliausia yra taikyti tokį organizacijos įvaizdžio apibrėžimą: organizacijos įvaizdis - tai idėjų, jausmų, suvokimų ir įsivaizdavimų, kuriuos asmuo ar jų grupė turi organizacijos atžvilgiu, visuma, veikiami materialių ir nematerialių organizacinių elementų, komunikacijos ir asmeninių bei socialinių vertybių [16, p.8].

## 1.2. Įvaizdžio kūrimo modeliai

Šalies įvaizdis arba jo koncepcija iš esmės nesiskiria nuo organizacijos įvaizdžio kūrimo. Vienintelis skirtumas yra mastas. Tačiau šalį galima interpretuoti kaip organizaciją, turinčią savo išteklius ir siekiančią tikslo – ekonominės naudos. Todėl visi teoriniai modeliai, traktuojami kaip organizacijos įvaizdžio kūrimo modeliai, taip pat gali būti taikomi kuriant teigiamą šalies įvaizdį. Toliau darbe bus apžvelgiami pagrindiniai įvaizdžio kūrimo modeliai, pristatyti pasaulio mokslinei visuomenei 1977-1998 metais.

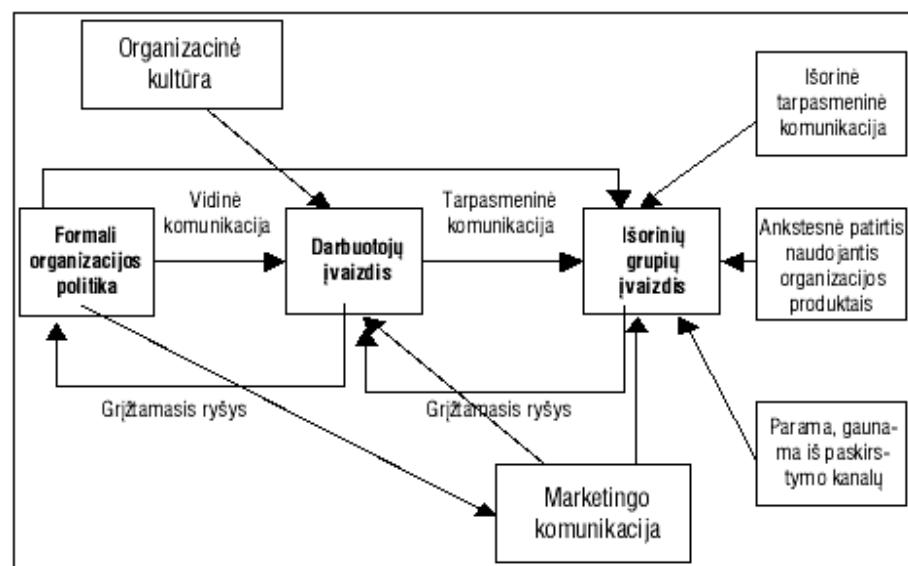
Pirmąjį įvaizdžio kūrimo modelį 1977 metais pateikė Sherril H. Kennedy (žr. 1 pav.). Šiuo modeliu siekta parodyti kaip yra kuriamas įvaizdis ir atskleisti organizacijos įvaizdžio kūrimo programą. Šio modelio autorė kaip pagrindinę problemą ir analizavimo objektą nurodo klausimą, ar sukurtas įvaizdis atitinka tikrovę. S. Kennedy rašė: "Rengiant organizacijos įvaizdžio programą dažnai dvejojama, ar įvaizdis turi atspindėti realybę, ar tiesiog gali būti sukurtas. Todėl įvaizdis turi būti pagrįstas konkrečiais faktais, ir bendriausia prasme tai reiškia, kad jis turi būti sukurtas taikant bendrą organizacijos politiką; jeigu taip yra, kurti įvaizdį bus daug lengviau ir efektyviau"[15]. Šio modelio autorė pasižymėjo ne tik tuo, kad suformavo efektyvaus įvaizdžio kūrimo sąlygą – realios organizacijos padėties atspindėjimą, bet ir dėl to, kad viena iš pirmųjų to meto autorių pabrėžė organizacijos personalo svarbą šiam procesui. [15].

1 paveiklas. S. Kennedy (1977) organizacijos įvaizdžio kūrimo modelis [15]



Antrasis savo įvaizdžio kūrimo modelį 1986 metais pateikė Grehamas Dowlingas (Grahame R. Dowling). Jo modelis, pavaizduotas 2 pav., labai panašus į anksčiau minėtą S. Kennedy modelį. Šių dviejų įvaizdžio kūrimo modelių skirtumas ypat tas, kad G. Dowlingas pabrėžė organizacijos komunikacijos svarbą jos įvaizdžio kūrime. Autorius išskyrė kelis organizacijos komunikacijų tipus: vidinę, tarpasmeninę (vidinę ir išorinę) bei marketingo. G. Dowlingas teigė: „*tarpasmeninė komunikacija atskleidžia tuos įvaizdžius, kuriuos turi atskiros grupės, o masinės informavimo priemonės parodo, kaip organizacija suvokia pati save. Tačiau organizacija labai mažai veikia bandydama užtikrinti komunikacijos efektyvumą tarp šių grupių ir jų viduje*“ [13, p. 109].

2 paveikslas. G. Dowlingo (1986) organizacijos įvaizdžio kūrimo modelis [15]



Ruselio Abrato (Russel Abratt) įvaizdžio kūrimo modelis (1989). Dar vieną organizacijos įvaizdžio kūrimo modelį pristatė R. Abratas 1989 metais (žr. 3 pav.). Šis modelis svarbus tuo, kad labai skyrėsi nuo ankstesnių dviejų, nors ir buvo mėginta paaiškinti ankstesnių autorių koncepcijas. R. Abrattas įtraukė organizacijos individualumo sąvoką, kuri iki tol nebuvo plačiai vartojama, kadangi šią sąvoką užgoždavo kitų koncepcijų svarba. Autoriaus nuomone, pirmas vadovų žingsnis turi būti organizacijos individualumo tyrimas, kuriuo remiantis turėtų būti formuojama organizacijos kultūra, t.y. jos vertybės. „*Autorius teigė, kad yra trys organizacijos įvaizdžio vadybos aspektai: organizacijos asmenybė, organizacijos identitetas ir organizacijos įvaizdis. Organizacijos asmenybė apima tokias*





### 1.3. Įvaizdžio atkūrimo teorija

Įvaizdžio atkūrimo teorija buvo sukurta, siekiant išsiaiškinti galimas komunikacijos priemonės, galimas tiems asmenims ar organizacijoms, kurie susidūrė su įvaizdžio kūrimo grėsmėmis. Negalima teigti, jog šios grėsmės būtų tik neigiamas įvaizdis, kadangi kai kuriose situacijose tam tikras įvaizdis vieniems gali būti neigiamas, kitiems teigiamas. Remiantis pasaulio šalių patirtimi, galima pateikti šio subjektyvumo pavyzdžius. Ispanija ir Čekija atitinkamai asocijuojasi su karšto būdo žmonėmis, pramogomis, geru alumi bei gražiomis moterimis. Šių šalių viešųjų ryšių specialistai stengiasi pakeisti tokį įvaizdį, kadangi jie nori pabrėžti kitus privalumus – mokslą, kultūrą, meną. Iš kitos pusės, Etiopija gerina savo Respublikos įvaizdį organizuodama „Millenium“ festivalį [23, p. 407].

Asmens įvaizdis ar reputacija yra labai svarbūs. Kaltinimai ar įtarimai darant ką nors negero turi daug neigiamų efektų. Organizacijos gali prarasti savo verslą, investicijas, politikai gali prarasti paramą rinkimuose, žmonės gali prarasti draugus ir pritraukti priešiškus. Kadangi patikimumas yra svarbus įtikinėjant, grėsmė įvaizdžiui gali pakenkti sugebėjimui produktyviai bendrauti. Taigi žmonės ir organizacijos turi pakankamai svarią priežastį išlaikyti palankų įvaizdį [23, p. 408].

Pastebėjimai dėl įvaizdžio atkūrimo reikalingi iš karto, kai tik pastebima mažiausia grėsmė. Turite nuspręsti kokie kaltinimai ar įtarimai sukelia grėsmę įvaizdžiui ir kas yra svarbiausia auditorija ar tikslinė rinka. Negalima tikėtis sėkmingai kontratakuoti kaltinimus, nebent yra žinomi jų kilimo šaltiniai. Miglotai gandai gali kelti susirūpinimą, tačiau reikia tiksliai žinoti problema, norint ją išspręsti. Jei kaltinimai yra pasikartojantys, reikia juos visus gerai žinoti – tik taip galima susitvarkyti su jais visais. Tokiu atveju reikėtų susikoncentruoti į tikslinę rinką bei stebėti ją – jei auditorija nereaguoja į tam tikrus kaltinimus, tuomet jie gali būti ignoruojami. Jei organizacija neskyrė dėmesio įvaizdžio kūrimui ar jis susiformavo nepalankus, tai atkuriant norimą įvaizdį, reikia veikti sistemingai ir nepalikti vietos klaidoms. Tokiu reikėtų naudoti atitinkamas įvaizdžio atkūrimo strategijas (žr.1 lentelę). Kiekviena organizacija, žinodama dabartinę jų situaciją ir netinkamai sukurtą įvaizdžio įtaką jos veiklai, turėtų pasirinkti labiausiai jai priimti strategiją ar jų kompleksą.

Įvaizdžio atkūrimas yra ir vienas pagrindinių visuomenės nuomonės formavimo tikslų. Jų iš viso yra penki [17]: 1. Visuomenės nuomonės formavimo objekto pozicionavimas; 2. Objekto įvaizdžio pagerinimas; 3. Antireklama (arba įvaizdžio pabloginimas); 4. Nutolinimas nuo konkurentų; 5. Įvaizdžio atkūrimas.

Dažniausiai įvaizdžio atkurti prireikia organizacijoms, kurios tuo metu dar nesuprato arba tiesiog ignoravo įvaizdžio svarbą tiek versle, tiek socialiniame gyvenime. Todėl joms nerūpėjo besikuriantis

nepalankus įvaizdis. Tačiau kuomet yra realiai suvokiama, jog tam tikriems tikslams pasiekti trukdo būtent šis faktorius, imamas priemonių – įvaizdžio atkūrimo.

*1 lentelė. Įvaizdžio atkūrimo strategijos [23, p. 409].*

Strategija	Pagrindinė charakteristika
<b>Neigimas</b>	
Paprastas neigimas	Neatlikote veiksmo
Kaltės perdavimas	Kažkas kitas atliko veiksmą
<b>Atsakomybės vengimas</b>	
Provokacija	Sureagavo į kitų veiksmus
Panaikinimas	Informacijos ar galimybių trūkumas
Atsitikimas	Nepasisekimas
Gerai ketinimai	Susiklostė gerai
<b>Įvykio neigiamo poveikio mažinimas</b>	
Atrėmimas	Pabrėžti geras savybes
Mažinimas	Elgtis nerimtai
Diferenciacija	Būti mažiau įžeidiems nei paprastai
Viršijimas	Pinigai svarbiau
Kaltintojo puolimas	Sumažinti kaltintojo patikimumą
Kompensacija	Atlyginti žalą nukentėjusiems
Koregavimo veiksmai	Sukurti planus problemai spręsti
Malšinimas	Atiprašyti

Apibendrinant šį skyrių, galima teigti, jog įvaizdžio sąvoka nėra iki galo susiformavusi bei nėra visuotinai pripažinto apibrėžimo, tačiau daugelio autorių pateikiama samprata panaši. Bendriausiai šią sąvoką apibūdina V.P. Pranulio apibrėžimas: įvaizdis – bendras daugelio žmonių požiūris į ką nors. Pasaulio rinkoje visa daugėja jos dalyvių, prisotintoje rinkoje konkuruoti darosi vis sunkiau. Tokiu atveju teigiamas organizacijos įvaizdžiu dažnai tampa lemiamą išgyvenimo sąlyga, todėl svarbu žinoti įvaizdžio kūrimo kertinius akcentus bei modelius, kuriuos sudarinėjo ir tobulino ne vienas marketingo ir ryšių su visuomene ekspertas: S. Kennedy, G. Dowlingas, R. Abrattas, H. Stuart, juos apibendrina G. Drūteikienė. Kadangi ne visos organizacijos supranta įvaizdžio kūrimo svarbą ir leidžia jam vystytis chaotiškai, svarbu žinoti įvaizdžio atkūrimo teoriją, pasirinkti tinkamą strategiją.



## 2. LIETUVOS ĮVAIZDŽIO KŪRIMAS

### 2.1. Lietuvos įvaizdžio kūrimo raida

Lietuvos įvaizdžio klausimas pradėtas gvildinti ne pastaraisiais metais, atgavus nepriklausomybę, kuomet žiniasklaidą užplūdo pranešimai apie rengiamus konkursus ir lėšas, skirtas šalies įvaizdžio kūrimo koncepcijai sukurti. Pirmieji žingsniai buvo žengti, kuomet Lietuvos vardas nebuvo siejamas su atskiros, savarankiškos ir nepriklausomos valstybės įvaizdžiu. Nors ir nebuvo jokios įvaizdžio formavimo koncepcijos, šioje srityje pasireiškė nemažai įvairių asmenybių, todėl tolesnė Lietuvos įvaizdžio raida pateikiama asmenybių ir jų darbų pagrindu.

#### 2.1.1. Lietuva pasaulinėje Paryžiaus parodoje, 1900 m.

Per pasaulį praskriejus žiniai apie Paryžiuje vykiančią pasaulinę mugę, Jungtinėse Amerikos valstijose (toliau - JAV) gyvenantys lietuviai išreiškė norą ir iniciatyvą dalyvauti ten ir Lietuvai kaip atskirai valstybei. Šiuo tikslu JAV buvo išrinktas Lietuvos literatūros parodos Paryžiuje komitetas, kros prezidentu tapo Jonas Žilinskas, sekretoriumi – Petras Mikolaitis, kasininku – J.J. Paukštys, knyginkas – Jonas Žilinskas ir t.t. Tai buvo pirmas etapas besiruošiant dalyvauti parodoje. Kadangi tiek parodo organizatoriai, tiek jos dalyviai puikiai suprato, kad Lietuvos dalyvavimas parodoje yra politinis, o ne kultūrinis, šios komisijos lauke daug darbų ir kliūčių, stengiantis išlaviruoti. Kitus etapus galima skirstyti sekančiai [36,p. 17-18]:

- Organizacinius parodos pasirengimus (svarbiausias klausimas buvo – lietuvių ekspozicijos vieta, kadangi žlugo viltys patekti į JAV ekspoziciją, po ilgų diskusijų buvo gauta vieta etnografijos skyriuje su pastaba, jog ekspozicijos nebus pateikta jokios literatūros, susijusios su politika, kuri gali supykdyti rusus) [36,p. 18-22];

- Parodos koncepcijos rengimą ir eksponatų kaupimą (ilgai buvo svarstyta kokia ekspozicija turėtų būti – spaudos ar etnografinė; nuspręsta, jog šalia etnografinės reikia surinkti tokias knygas kaip Martyno Mažvydo „Katekizmas“, Mikalojaus Daukšos „Postilės“, K. Sirvydo žodyną ir kitas svarbesnes; kadangi vietos ekspozicijai skirta daug, buvo nutarta „išstatyti visą lietuvių gyvenimą“ - drabužius, rankdarbius, maisto produktus ir gėrimus, Druskininkų ir Birštono mineralinį vandenį, archeologinius ir istorinius eksponatus; buvo nuspręsta pristatyti žemės ūkio ir Prūsijos

lietuvių skyrius; šis pasirengimo etapas sukėlė labai daug diskusijų, prieštaravimų ir pareikalavo daug pinigų bei laiko [36,p. 49-52]);

- Aukų rinkimą (nemažai diskusijų sukėlė ir aukų rinkimas, sekėsi sunkiai, kadangi išeivių daugumą sudarė darbininkai, tad ir aukoti galėjo nedaug; JAV buvo surinkta apie 3000 dolerių [36,p. 48];

- Parodai skirtų leidinių rengimą ir leidybą (po svarstymų išleisti propagandinį leidinį specialiai šiai parodai, nuspręsti tenkintis jau turėtais leidiniais, kurie buvo išleisti prancūzų, rusų, lenkų, anglų, vokiečių ir lietuvių kalbomis, „Suskaitos“ papildytą variantą, jo tęsinį *Priedas prie statistikos lietuviškų knygų, katalogą lietuviškų knygų su gotiškėmis literomis*, visų lietuviškų knygų, atspausdintų Amerikoje) [36,p. 61-63];

- Parodos eksponavimą ir su paroda susijusius renginius (Lietuvos ekspozicijos parodoje organizatoriai ypač džiaugėsi, jog leidiniai susilaukė dėmesio, buvo atkreiptas dėmesys ir į spaudos draudimo faktą, nors ir pačios knygos buvo dalinamos slapčia, ne visiems buvo patikima ši užduotis; daug klausimų kilę dėl šios šalies – negirdėta, nematyta; pasirodė ir pranešimai apie lietuvių ekspoziciją kitataučių laikraščiuose; stengtasi pasiruošti ir parodos metu vykusiuose renginiuose, jiems buvo ruošiami pranešimai) [36,p. 70-72]

- Parodos užbaigimą.

Dalyvavimas šioje parodoje ir Lietuvos ekspozicijos pristatymas buvo ne tik pranešimas pasauliui apie tokios šalies egzistavimą, bet ir moralinį pasitenkinimą sukeliantis bei pilietiškumą ugdantis viešas prisistatymas.

### 2.1.2. Juozas Gabrys – Lietuvos vardas bus išgirstas

Kalbant apie XX a. pradžioje vykusį Lietuvos įvaizdžio kūrimą, būtina paminėti asmenį, kuries šalies vardą garsino bet kokiomis priemonėmis (išgalvotos istorijos ir pan.) bei dėl lietuviškos veiklos buvo areštuotas, o vėliau ir ištremtas.

Juozas Gabrys – Paršaitis (1880 02 22 – 1951 07 26). Ko gero geriausiai Juozo Gabrio – Paršaičio asmenybę apibūdina Remigijaus Misiūno frazė „Su J. Gabriu kaip su nuotykių romanu“ [54]. Lietuvoje vykdęs aktyvią veiklą, J. Gabrys 1899 m. buvo pusei metų areštuotas ir galop ištremtas, 1905 m. tapo vienu Lietuvos valstiečių sąjungos steigėju, 1907 metais išvykus studijuoti į Paryžių jo lietuviška veikla nesustojo [48, p. 69]. 1911 metais Paryžiuje jis įsteigė Lietuvių informacijos biurą,

finansuojamą JAV lietuvių. Jo uždavinys – įvairiais būdais skleisti pasaulio visuomenės tarpe teisingas žinias apie Lietuvą ir jos siekius. Nors ne kartą J. Gabrys paskleisdavo išgalvotus faktus apie šalį, norėdamas, jog ji Europos kontekste sudarytų stipresnį įvaizdį: „Jis išgalvojo generolą Petrą Klimaitį (netgi nurodė jo biografijos detales). Legendinis generolas 1918 metais prie Oršos ir Smolensko surinko 100 tūkst. lietuvių armiją ir žygiavo į Lietuvą tvarkos įvesti, bet ten jų neįleido vokiečiai. Dalis armijos buvo nuginkluota, o kita dalis patraukė į Peterburgą ir pakeliui sumušė bolševikus. Tai turėjo vakariečiams liudyti, jog lietuviai yra antivokiški ir antibolševikiški. Žinoma, tokios armijos niekada nebuvo.“ [54].

J. Gabrys buvo ir tarptautinės priklausomų tautų organizacijos „Tautybių Lyga“ steigėjas. Per ją taip pat garsino Lietuvos vardą, pabrėždamas jos teisę į plačiąją autonomiją. J. Gabrio dėka pasaulis sužinojo, kad Lietuva – tai ne Lenkija. 1915 metais J. Gabrys Lietuvos informacinį biurą perkėlė iš Paryžiaus į Lozaną (Šveicarija), nes Prancūzija, būdama Rusijos sąjungininke, tuo metu nepalaikė Rusijos imperijos skaldymo. 1951 metais Šveicarijoje šis leidėjas, literatūrologas bei politikas ir mirė.

J. Gabrys parengė ir išleido: „Trumpą lietuvių kalbos vadovėlį“ 1906; „Skaitymo knyga mažiems ir dideliems“, 1908; Vinco Kudirkos „Raštus“, T. 1-6, 1909; „Vincas Kudirka“ (biografinė apybraiža), 1910; „Geografijos vadovėlį“, 1910; „Vytauto ir lietuvių reikšmė didž. karėje ir kovoje ties Griunvaldu“, 1912; Antano Strazdo „Raštus“, 1914; „Lietuvių literatūros apžvalga“, 1–2 d., 1913–1916, 1924; „Lietuvių-lenkų unija“, 1915. Publicistikos knygelės: „Lietuvos valsčius ir jo ydos“, 1905; „Lietuvos aprašymas“, 1905; „Kodėl aš nerėmiau Lietuvos laikinosios valdžios“, 1920. Tiek Prancūzijoje, tie Šveicarijoje leido laikraščius, kuriuose buvo talpinama informacija apie Lietuvą. Tačiau tai tik dalis jo darbų, padarytų Lietuvos vardan, visus juos išvardinti reikėtų ne vienos knygos [6].

### 2.1.3. Pirmoji viešųjų ryšių kampanija, Jungtinėse Amerikos valstijose (1919 m.)

Klabant apie JAV lietuvių aktyvumą ir pilietiškumą, būtina paminėti pačią pirmąją viešųjų ryšių kampaniją. Ji buvo vykdoma 1919 metais, kai po 1918 metų nepriklausomybės paskelbimo itin svarbus klausimas buvo mažos Baltijos šalies pripažinimas kitų šalių atžvilgiu. Tuomet JAV veikusios Lietuvos Tautinės Tarybos (Lithuanian National Council of the United States) rūpesčiu buvo surengta propagandinė ryšių su visuomene (toliau - RSV) kampanija, kurios tikslas buvo Lietuvos, kaip nepriklausomos valstybės, pripažinimas JAV [19].

Beveik pusę metų vyko intensyvus ir kryptingas darbas, kurį Lietuvos Tautinės Tarybos prašymu dirbo JAV Visuomenės informavimo komiteto (Public Information Committee, toliau - VIK) nariai. Nors JAV Lietuvos nepriklausomybę pripažino tik 1922 metais, tačiau kampanija buvo tikslinga bei efektyvi, imta garsiai kalbėti apie šalies problemas. Nemažai įtakos kampanijos sėkmei turėjo ir faktas, kad jai vadovavo žymiausi mūsų šimtmečio ryšių su visuomene veiklos atstovai: Karlas Byoiras (1888 - 1957) ir Edvardas L. Bernesas (1891-1995). Apie kiekvieną jų yra parašyta nemažai straipsnių, prisiminimų knygų. Jų praktinė veikla ir teoriniai darbai plačiai analizuojami ir tyrinėjami RSV mokslininkų ir praktikų [10]. Teigiama, jog L. E. L. Bernays buvo išipareigojęs kiekvieną savaitę parašyti ir pateikti JAV spaudai po šešis trumpus straipsnius apie Lietuvą [9, p. 12-16]. C. Byoir ir E. L. Bernays ruošė įvairius pranešimus, kurie pačių autorių pastangomis turėjo būti paskleisti didžiausiuose šalies miestuose. Visa tai buvo vykdoma pagal kruopščiai jų pačių parengtą planą. Savo pranešimams paskleisti jie samdydavo pranešėjus, o straipsniai, skirti spaudai, pasirodydavo vedamuosiuose didžiausių šalies dienraščių puslapiuose [19]. Taip pat buvo išspausdinta gausybė atvirukų, žemėlapių ir albumų su informacija apie Lietuvą [12].

Nepaisant to, kad Lietuvos nepriklausomybė buvo pripažinta kur kas vėliau, galima teigti, jog ši kampanija buvo sėkminga. Pagrindinė sėkmės priežastis buvo kampanijos sistemingumas ir segmentavimas – kiekvienas pranešimas laikraštyje ar pranešimas buvo skirti tam tikrai grupei žmonių, pasirinkti skirtingi pateikimo būdai.

#### 2.1.4. Lietuvos įvaizdžio problematika 1920 - 1990 metais

Po 1918 metų Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo, Lietuvos įvaizdžio kūrimo klausimas tapo politiniu, kadangi teigiamu šalies įvaizdžiu buvo naudotasi, kad ją pripažintų kitos pasaulio valstybės kaip atskirą ir nepriklausomą. Lietuvos įvaizdžio kūrimas iki 1991 metų labai skyrėsi nuo pastarojo dešimtmečio tendencijų: skyrėsi tikslai (politinis ir ekonominis) bei vykdytojais. Šio laikotarpio šalies įvaizdžio kūrimo iniciatoriai buvo žmonės, didžios asmenybės, kurie dirbo ne dėl pinigų, bet dėl idėjos apie geresnę ateitį. Todėl apibūdinant XX amžiuje Lietuvos vardo garsinimo vardan nuveiktus darbus, būtina paminėti asmenybes bei jų entuziazmą.

**Magdalena Avietėnaitė (1892 12 22 – 1984 08 13).** Po 1918 metų valstybės nepriklausomybės paskelbimo Lietuva kreipėsi į JAV lietuvius, prašydami pagalbos, kadangi tuo metu šalyje trūko išsilavinusių žmonių. Šiuos tikslus 1919 metais dirbti Lietuvos informacinėje ir diplomatinėje tarnybose atvyko baigusi Ženevos universitetą, mokanti keletą užsienio kalbų, elegantiška, žavi mergina –

Magdalena Avietėnaitė. Nuo 1920 metų šios veiklos moters biografija pasipildė daugybe itin atsakingomis ir svarbiomis pareigybėmis: Užsienio reikalų ministerijos (toliau – URM) vertėja, šifruotoja ir slaptojo archyvo tvarkytoja, URM konfidencialioji sekretorė, Lietuvos telegramų agentūros (ELTA) vedėja, Spaudos biuro viršininkė, Spaudos departamento direktorė [8].

1926 metais, kaip savarankiškas URM padalinys, buvo įkurtas Spaudos biuras, o M. Avietėnaitė paskirta jo viršininke. Naujos institucijos uždavinys buvo teikti užsienio valstybėms informaciją apie Lietuvą, jos politinį ir kultūrinį gyvenimą. Tokiu būdu ji tapo informacijos tiltu tarp Lietuvos ir užsienio. Reikėjo rengti parodas užsienyje, bendradarbiauti meno srityje, publikuoti informacinius straipsnius ir leidinius. Beveik keturiolika metų Magdalena dirbo šį darbą. Kai 1938 metais Spaudos biurą perorganizavo į Spaudos departamentą, tapo jo direktore. Jos darbo vaisiai puikūs: informatyvūs straipsniai užsienio spaudoje, parodos Barselonoje, Lježe, Stokholme, Kopenhagoje, Geteborge, Čikagoje, Briuselyje. Ypač sėkmingai Lietuva pasirodė pasaulinėje Paryžiaus parodoje 1937 metais. Parodos rengimo komiteto pirmininkė buvo M. Avietėnaitė. Jos dėka eksponatų atranka buvo labai profesionali. Parodoje net 44 lietuvių menininkai pelnė 58 apdovanojimus, tarp jų – keletą didžiųjų prizų, garbės diplomų, aukso, sidabro, bronzos medalių [8].

Pasaulinei parodai Niujorke (1939 m.) M. Avietėnaitė – generalinė komisarė. Lietuva, dalyvaudama parodoje Niujorke, siekė kelių tikslų. Kitų tautų supažindinimas su mažyte valstybe, turėjusia įspūdingą istoriją ir išlaikiusia galias tradicijas, tačiau taip pat aktyviai siekiančia modernizacijos, buvo vienas pagrindinių tikslų. Tuo metu tikėta, kad paroda ir leidiniai apie ją yra ne komercija, o darbas vardan tautos ir tėvynės – tik taip galima paaiškinti faktą, kodėl visi „Laisvės“ leidiniui apie parodą rašiusieji dirbo veltui [49]. 1939 m. rugsėjo 10-ąją parodoje buvo surengta Lietuvos diena. M. Avietėnaitės pastangomis anglų kalba išleista skrajutė apie Lietuvą. Joje - daug informacijos apie Lietuvos istoriją, ekonomikos pasiekimus, sportą, kultūrą ir švietimą, Lietuvos paviljoną. Skaičius ir žodžius iliustravo nuotraukos su šalies vaizdais, žmonių kasdienybe

Lietuvos nacionalinei dienai buvo išleista net knygelė, kurioje - visų šalies paviljoną parėmusiųjų pavardės. Taip pat pavadinimai visų draugijų, chorų, klubų, centrų, kurie prisidėjo organizuojant Lietuvos nacionalinę dieną [49]. Parodai pasibaigus, Niujorko miesto burmistras įteikė generalinei komisarei parodos aukso medalį ir suteikė Niujorko garbės pilietės vardą. Spaudos biuro kompetencijoje buvo užsienio parodų rengimas Lietuvoje, atvykstančių užsienio meno ir kultūros veikėjų globa. Už nuopelnus Lietuvai M. Avietėnaitė ne kartą pagerbta ordinais ir medaliais. Okupaciniu laikotarpiu, M. Avietėnaitė dėstė anglų kalbą Vilniaus Universitete, kol galiausiai 1944 metais pasitraukė iš Lietuvos [8].

**Juozas Kapočius (1907 10 19–1996 05 22).** Gimęs Ukmergės rajone, Juozas Kapočius ten ir baigęs keturias gimnazijos klases, 1927 metais emigravo į Urugvajų, kur ir baigė spaustuvininkų mokyklą. Po to beveik du dešimtmečius dirbo ir gyveno Lietuvoje, kol išvykęs į JAV po kelių metų Bostone savo įsteigtoje spaustuvėje ir leidykloje nepradėjo Lietuvių Enciklopedijos leidimo. Užmojai buvo tikrai ne maži, tačiau įvykdyti su kaupu – „*per dvidešimt penkerius metus (1953-1978) išleistos ir Lietuvių Enciklopedija, ir Encyclopedia Lituanica. Pirmoji išleista per trylika metų, antroji — per dvylika. Lietuvių Enciklopedijos 36 tomai apima 19.796 puslapius, Encyclopedia Lituanica 6 tomai — 3438 puslapius, tad iš viso — 23.234 puslapiai*“ [22].

Nors Lietuvių Enciklopedija ir buvo įvardinta kaip „tremtyje praleisto laiko vertingiausias įnašas į mūsų Tėvynės kultūrinį lobyną“ [22] ir apie ją buvo sulaukta nemažai pranešimų užsienio spaudoje, tačiau, gvildenant Lietuvos kūrimo įvaizdžio klausimą, didesnę reikšmę turėjo anglų kalba išleista Encyclopedia Lithuanica. Joje stengiasi aprėpti viską, kad vienaip ir kitaip susijęs su lietuviškąja būtimi: daug išsamių istorinių straipsnių, genealogija, heraldika, augalija ir gyvūnija, sodininkystė, žvejyba, pramonė, etnologija, liaudies menas, papročiai, literatūra, iškilios asmenybės ir t.t. Tai buvo žmogus, į savo darbą žvelgiantis ne tik kaip į verslą, bet kaip ir Lietuvos paveldą [21].

Šios asmenybės tikrai ne vienintelės dirbusios Lietuvos ir jos vardo garsinimo vardan, tačiau ko gero tai daugiausia leidiniais, kaip įvaizdžio kūrimo priemonėmis, naudojęsi asmenys. Jie suprato ir vertino spaudos galią bei įtaką to meto žmonėms.

#### 2.1.5. Šalies įvaizdžio kūrimas per paskutinį dešimtmetį

Po nepriklausomybės atgavimo 1991 metais apie Lietuvą buvo kalbama visoje Europoje, ji minima, kaip drąsi šalis, atsikovojusį nepriklausomybę ir ištrūkusi iš sovietų priespaudos, tačiau ši proga nebuvo išnaudota kuriant įvaizdį. Tai buvo pats palankiausias metas pradėti kryptingai kurti šalies įvaizdį. Tačiau pirmoji komisija, skirta šiam klausimui, buvo įsteigta tik 1996 metais Algirdo Brazausko iniciatyva ir pavadinta Valstybės informacijos politikos tarnyba. Kad taryba gyvavo kaip po tokia yra faktas, tačiau ir dabar sunku pasakyti ką ji nuveikė, kokių veiksmų ėmėsi ir kokius rezultatus pasiekė šalies įvaizdžio kūrimo klausimu, nors gyvavo net septynerius metus.

2003 metais Valstybės informacijos politikos tarnybos funkcijas perėmė Informacijos apie valstybę koordinavimo komisija, vadovaujama Renaldo Gudausko. 2005 metais šios komisijos iniciatyva paskelbtas konkursas Lietuvos įvaizdžiui formuoti. Jį laimėjo projektas „Vivat Lietuva“,

paruoštas konsorciumo „Europos namai“. Jau 2006 metais pasirodė naujas projektas „LT tapatybė“, inicijuotas viešosios įstaigos „Lietuvos institutas“.

Ką nuveikė minėtos komisijos, tarybos, projektų autoriai? Įvertino situaciją. Norstiek. Informacijos apie valstybę koordinavimo komisijos pirmininkas R. Gudauskas yra parašęs valstybės informacijos strategijos Lietuvos įvaizdžio kūrimo srityje metmenis. Juose pateikiami kai kurie faktai apie Lietuvą apibrėžimai ir pan. Nieko konkretaus, be to ir užima tik šešis puslapius [33].

Prie visų anksčiau išvardintų tarnybų ir komisijų 2007 metais prisijungė dar viena – Lietuvos įvaizdžio formavimo komisija, kuriai vadovaus būvęs Ministras Pirmininkas Gediminas Kirkilas. Šią komisiją sudaro Prezidentūros, Seimo vykdomosios valdžios institucijų atstovai. Lietuvos įvaizdžio formavimo komisijos tikslas spręsti strateginius įvaizdžio formavimo klausimus, nustatyti strategines įvaizdžio formavimo kryptis, teikti pasiūlymus Vyriausybei bei kitoms valstybės instancijoms, koordinuoti valstybės institucijų veiklą [38]. Šios komisijos posėdžio metu 2008 m. sausio 24 d. patvirtinta Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcija. Apie ją plačiau bus kalbama paskutinėje šio skyriaus dalyje.

Nepaisant pačios pirmosios šalies įvaizdžio kampanijos, kuri plačiau aptariama pirmojoje darbo dalyje, Lietuvos įvaizdis jau trisdešimt metų kuriasi savarankiškai, todėl nenuostabu kodėl nepasiekiamo norimo rezultato: investicinio patrauklumo ir turistų antplūdžio. Nors įstojus į Europos Sąjungą, Lietuva imtis domėtis intensyviau, kol kas negalima pasigirti kryptinga įvaizdžio kūrimo koncepcija. Kiekvienais metais Lietuvos įvaizdžio kūrimui išleidžiama vis daugiau pinigų (2005m. – 20 mln. Lt., 2006m. – 30mln. Lt.), tačiau tai buvo daroma remiantis nepatvirtinta metodika. Žiniasklaidoje pasigirdo kaltinimai apie pinigų išvaistymą. Pavyzdžiui, Teresė Staniulytė savo straipsnyje „Įvaizdis sutręšusiomis kojomis“ [52] mini ne tik pinigų, skirtų įvaizdžio kūrimui, išvaistymą, bet ir valdžios neapsisprendimą bei jos nuomonių kaitą šiuo klausimu. Nors jos teiginiai „aštrūs“, juose tikrai nemažai tiesos.

2006m. gruodį žiniasklaidoje pasirodė žinutės, jog Vyriausybė Strateginio planavimo komitete pritarė „Europos namų“ vadovaujamo tarptautinio konsorciumo parengtai Lietuvos įvaizdžio formavimo strategijai, kuria per ketverius metus tikimasi padidinti šalies žinomumą, sustiprinti gyventojų lojalumą, sumažinti emigraciją ir į šalį pritraukti daugiau lankytojų, stiprinti ryšius su išėivija. Tačiau jau sekančiais metais buvo parengta nauja strategija – „Lietuva – drąši šalis“. Pirmosios strategijos trūkumus įvardino Vyriausybės komunikacijos departamento direktorius Laurynas Bučalis [25]: „*Tai buvo vienas iš projektų, jam ekspertai ir visuomenė turėjo pastabų, kadangi pasiūlyta idėja buvo neįtikinama, nemotyvavo žmonių, Lietuvai nebuvo pasiūlytas strateginio marketingo sprendimas.*

*Aptarimas su visuomene parodė, kad šita idėja labai plačiai interpretuojama, tad priimtas sprendimas projektą tobulinti ir papildyti jį strateginio marketingo dalimi“. Taigi priežastis skelbti naują strategijos kūrimo konkursą yra „Europos namų“ sukurtos koncepcijos neišbaigtumas, t.y. marketingo strategijos nebuvimas.*

Pasak T. Staniulytės, „*šią koncepciją, kurios 2/3 sudaro senas, Vyriausybės kanceliarijos numarintas UAB „Europos namai“ ir partnerių parengtas Lietuvos įvaizdžio formavimo strategijos projektas, dabar palaimino premjero Gedimino Kirkilo vadovaujama komisija*“[52]. Tačiau ar ši strategija taps Lietuvos įvaizdžio kūrimo pagrindu parodys ateitis. Remiantis praeitimi, šis projektas turėtų „užstrigti“, kaip ir kiti bandymai viešinti šalies vardą: pradedant Algirdo Brazausko 1996m. pasirašytu dekretu dėl Valstybės informacijos politikos tarnybos sudarymo, kurio projektas buvo pateiktas tik 2002m., 2001m. įsteigtu Lietuvos institutu, 2003m. Vyriausybės įsteigtos ir praktinės veiklos nevykdžiusios Informacijos apie valstybę koordinavimo komisijos ir baigiant jau minėtais konkursais įvaizdžio kūrimo strategijoms sukurti.

Visi anksčiau išvardinti valstybės bandymai sukurti įvaizdžio kūrimo koncepciją nemažai kainavo: „*Vien per paskutinius dvejus metus garsiai nuskambėjusiems įvaizdžio formavimo projektams skirtos lėšos: 1,14 mln. Lt žlugusiam projektui - Lietuvos turizmo ir verslo prekės ženklui sukurti; 0,8 mln. Lt - Vyriausybės kanceliarijos numarintai Lietuvos įvaizdžio formavimo strategijai parengti; per 60 mln. Lt informavimo apie Lietuvą veiklai išleido valstybės institucijos; 0,6 mln. Lt kainavo 6 asmenų pastangos pateikti koncepciją „Lietuva - drąsi šalis*“[52].

Suprantant, jog šios pinigų sumos nėra mažos, norėtusi tikėti, jog po kelių metų jau nebeteks išvykų į užsienį metu aiškinti smalsiam užsieniečiui kokiame pasaulio krašte yra Lietuva.

## 2.2. Dabartinis Lietuvos įvaizdis

Lietuvos įvaizdžio problema labiausiai „nuskambėjo“ žiniasklaidoje ir kitose informavimo priemonėse 2006 metais. Tai lėmė šalies prekinio ženklo kūrimo planai, buvo atliekami kokybiniai tyrimai (Lietuvos turizmo ir verslo ženklo sukūrimas. Kokybinio tyrimo ataskaita. Tns Gallup), publikuojami straipsniai su įvairiais svarstymais kaip geriau būtų įtvirtinti Lietuvos prekinį ženklą, kokią įvaizdžio kūrimo strategiją pasirinkti.

Kaip akcentavo Mykolas Katkus (2006) savo straipsnyje „Lietuvos įvaizdžio formavimo ašis“, „*vykdant kryptingą valstybės vykdomą šalies įvaizdžio formavimo kampaniją paprastai išskiriamos keturios kryptys: viešoji diplomatija, eksporto skatinimas, investicijų pritraukimas ir turizmo plėtra*“



[30]. Tačiau ar šis mechanizmas veikia efektyviai? Kiekvieną iš šių sričių kuruoja atskiros institucijos, po jomis veikia dar begalė įstaigų, kurių, deja, nevienija vieningas darbas ir bendradarbiavimas. Neneigtina, jog jų tikslas yra vienas, t.y. kurti teigiamą šalies įvaizdį, tačiau bendradarbiavimo stoka lemia faktą, jog nėra bendrų nuostatų, bendros įvaizdžio kūrimo koncepcijos.

Remiantis „Tns Gallup“ atliktu Lietuvos turizmo ir verslo ženklo sukūrimo kokybinio tyrimo (2006) duomenis, galima teigti, jog Lietuvos įvaizdis užsienio šalyse nėra vientisas ir kryptingai formuojamas. Daugelis apklaustųjų negalėjo nusakyti konkrečių asociacijų apie šalį. Daugumai užsieniečių Lietuva asocijavosi su Sovietų Sąjunga ir joje vyravusia tvarka: skurdi, niūri, netvarkinga, su žemu aptarnavimo lygiu ir nelaimingais žmonėmis šalis. Žinant tokius tyrimo rezultatus, neguodžia faktas, jog visi užsieniečiai, apsilankę šalyje, visiškai pakeitė nuomonę apie Lietuvą ir liko maloniai nustebinti. Po apsilankymo buvo teigiama, jog tai išsivysčiusi, moderni ir sparčiai besivystanti šalis, aptarnavimo lygis nesiskiria nuo vakarų, žmonės išsilavinę, žino užsienio kalbas [43].

Šiuo metu pagrindinė problema, su kuria susiduriama, kuriant teigiamą šalies įvaizdį, yra informacijos stoka apie Lietuvą. Nemaža dalis turistų atkeliauja į mūsų šalį „netyčia“, visiškai neturėdami informacijos arba norėdami pamatyti posovietinę šalį. Turistų nuomone dėl to kaltas šalies vardo neminėjimas žiniasklaidoje bei nekokybiška bei nesusisteminta informacija internete. Šiuo metu pagrindiniai informacijos sklaidos šaltiniai yra „iš lūpų į lūpas“ ir internetu. Tad galima teigti, jog žiniasklaidos ir turizmo organizatorių potencialas lieka neišnaudotas. Tuo tarpu turizmo agentūros teigia, jog jie nežino kokią informaciją apie Lietuvą jie turėtų teikti, tad pateikia ką žino. Tad vėl grįžtama prie bendros įvaizdžio kūrimo koncepcijos nebuvimo.

Neretai patys lietuviai linkę pesimistiškai vertinti šalies įvaizdį Europoje. Remiantis Lietuvos instituto iniciatyva atlikto tyrimo, kurio metu buvo tiriami beveik 700 leidiniai anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis, „Lietuva Europos žiniasklaidoje“ (2002) duomenimis, dažniausiai Lietuvos vardas yra minimas politinėse naujienose. Tai 39,1 procento visų naujienų, kuriose paminėtas Lietuvos vardas. Beveik dvigubai mažiau - sportui skirtose žinutėse (21,8 procento). Trečioje vietoje yra kultūrai skirtos žinutės - 11,6 procento. Toliau - naujienos apie verslą (6,3 procento). Paskutinės minimos kriminalinės žinios. Jos sudaro tik 3,4 procento. Likusios naujienos - iš įvairių kitų sričių.[35]. Taigi situacija nėra tokia bloga, kaip dažnai ją „nušviečia mūsų tautiečiai“.

### 2.3. Lietuvos įvaizdžio kūrimo koncepcija ir šalies ženklo kūrimas

Kaip jau buvo minėta, šiemet šalies vyriausybė patvirtino Lietuvos prisistatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepciją. Daugiau nei prieš metus jau buvo patvirtinta viena koncepcija,

paruošta „Europos namų“, tačiau sutartis taip ir nebuvo pasirašyta. Pastebėjus joje tam tikrų trūkumų, koncepcija, galima sakyti, buvo papildyta marketingo strategija, nors buvo skelbiamas atskiras konkursas ir ji pateikta jau kaip kitos kompanijos kūrinys. Ir anksčiau buvo nemažai kalbama, jog į šalies įvaizdžio kūrimą turėtų įsitraukti ir jos gyventojai, todėl šį kartą stengtasi rasti koncepciją bei temos formuluotę, kuri atitiktų žmonių charakterį bei būdo savybes. Dėl šios priežasties Lietuvos įvaizdžiui kurti pasirinktas projektas „Lietuva – drąši šalis“.

Teiginiui, jog drąsa yra savita ir neatsiejama kiekvieno lietuvių dalis, pagrįsti 2007m. pabaigoje UAB „Vilmorus“ atliktas kiekybinis tyrimas, kuris parodė *„kad 66,7% Lietuvos piliečių pritaria teiginiui „Lietuviai - drąsūs žmonės“, 63,3% pritaria teiginiui „Lietuva - drąši valstybė“, o net 87% pritaria teiginiui „Lietuvos istorijoje yra daug drąsumo pavyzdžių“. Lietuvos drąsumas dažniau asocijuojasi su nepriklausomybės paskelbimu, aktyvia užsienio politika, kovingu nusiteikimu ir iššūkių nesibaiminimu bei nesizėminimu Rusijai“*. [37]. Taigi ir naujojo projekto autoriai, pagrįsdami konceptualią idėją, teigia jog ši strategija apibrėžia kokie mes esame, kaip elgiamės: ryžtingumas sprendimų priėmime, iniciatyvumas, veiklumas ir veržlumas, inovacijų kūrimas ir diegimas [39].

Ne mažai pasaulio šalių atpažįstame tik pamatę jų turimą ženklą. Ypatingai tai taikintina šalims, kurių pagrindinis pajamų šaltinis – turizmas. Kasmet tarptautinė organizacija GMI (Global Market Insite) vertina nacionalinių valstybių prekės ženklus, taip sudarydama jų reitingus. *„Lietuvos“ prekės ženklas nėra įtrauktas į reitingą, tačiau lyginant su įtrauktais „Latvijos“ ir „Estijos“ prekės ženklais, „Lietuva“ turėtų užimti apie 40 vietą pasaulyje ir kainuoti, pasak GMI, apie 50 mlrd. JAV dolerių („Google“ – 66 mlrd. JAV dolerių). Brangiausiai vertinama „Amerika“ – beveik 20 trilijonų JAV dolerių“* [45].

Lietuvoje konkursas šalies prekės ženklui sukurti buvo skelbiamas du kartus, kadangi po išrinktojo medžio patikrinimo paaiškėjo, jog jis panašus į vieno iš Kanados miestų ženklą (žr. 6 pav. ). Įtarus plagiatą, konkurso rezultatai buvo anuliuoti. Abiem atvejais konkurso sąlygos buvo griežtos, apribotos finansiniais ir kitais rodikliais. Pasak „Verslo žinių“ kassavaitinės rubrikos „Media“ kūrėjos ir redaktorės Agnės Gintautaitės, iš pateiktų atrankai ženklų nebuvo ką rinktis, dėl ko kaltinamos būtent konkurso sąlygos, kurios nepriimtinos daugumai dizainerių. Nors ir Lietuvos grafinio dizaino asociacija nusprendė, jog ženklas nėra plagiatas, tačiau antrasis konkursas startavo ir pasiekė finišą. Nugalėtojas buvo paskelbtas tik po kruopštaus tikrinimo, kad jo neištiktų pirmojo ženklo likimas (žr. 7 pav. ) [44].

6 paveikslas. Dėl plagiato atmetas „DDB Vilnius“ sukurtas ženklas [44].



7 paveikslas. Paskelbtas nugalėtoju prekės ženklas [24]



#### 2.4. Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcijos analizė

Kaip jau buvo minėta anksčiau, Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcija (toliau – koncepcija) buvo patvirtinta 2008 m. sausio 24 d. Lietuvos įvaizdžio formavimo komisijos posėdyje. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos užsakymu projektą parengė ekspertų grupė: Paulius Senūta, Gintaras Šeputis, Jonas Blinstrubas, Arūnas Užupis, Marius Lukošius. Projekto vadovas: Laurynas Bučalis, LRVK [40].

Šią koncepciją sudaro 31 puslapis, ją galima skirti į dvi dalis: pagrindinė ir priedai. *Pagrindinė dalis* užima 11 puslapių ir apima tokias temas, kaip konceptualios idėjos reikalingumas, pačios idėjos aprašymas, darbo grupės tikslas, konceptualios idėjos pritaikymas Lietuvoje, jos vertinimas, kritika bei pavyzdinės įgyvendinimo idėjos, išvados ir perspektyvos. Analizuojant šios koncepcijos turinį, būtina pabrėžti, jog „*Konceptuali idėja – tai aiški vienijanti idėja, kokia šalis Lietuva yra ir siekia būti. Idėja įpareigoja šį darinį būti vientisą, jungiantį ir tuo pačiu metu – apčiuopiamai konkretų. Konceptualumas įpareigoja, kad šio darinio pagrindu galima rasti ar sukurti įvairių išraiškos formų, kaip šią idėją materializuoti*“ [40]. Norima pabrėžti, jog kol kas Lietuva tokio „vientiso darinio“ neturi ir jį būtina kurti organizuojant įvairių organizacijų ir institucijų darbą taip, kad darbas būtų sistemingas.

Negalima teigti, jog iki šiol nieko nebuvo ir daroma – ne vienos institucijos ir organizacijos tikslas – teigiamas šalies įvaizdžio kūrimas. Tačiau iki šiol jos dirbo atskirai, nebendradarbiaudamos – tai įtakojo to paties tikslo siekimą skirtingomis ir ne vienodai interpretuotomis priemonėmis.

Pagrindinė koncepcijos idėja – Lietuvą pristatyti kaip drąsią šalį. Ši mintis pagrįsta šalies istorija, kuri yra itin spalvinga: *tai paskutinė pagonių tauta Europoje, įkūrusi savo valstybę, tauta, kurios kova dėl nepriklausomybės privedė Sovietų Sąjungą prie griūties. Tai ir LDK herojiškos kovos nuo Margirio legendos iki Žalgirio mūšio, tai ginkluota rezistencija nuo sukilimų iki partizaninio pasipriešinimo* [40]. Tačiau nemažai dėmesio skiriama ir kultūrai, kadangi šiuolaikiniame pasaulyje ir ypačiai Europoje Lietuva žinoma savo kultūra ir žymiais žmonėmis. Tam tikrų meno krypčių pristatymas be leidybos nebus įmanomas: asmenybės ir jų biografijos turėtų būti pateikiamos leidinio formatu, literatūros veikalai, kurie pabrėžiami koncepcijoje, taip pat turėtų būti leidžiami.

Dar viena proga atkreipti dėmesį į Lietuvos kultūrinį gyvenimą yra projektas „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“. Tai turėtų būti ideali terpė, kur galima parodyti užsienio svečiams kokie puikūs mes esame. Tačiau ir vėl Lietuva savaip interpretuoja, kaip turi būti pasiruošta šiai galimybei. Gruodžio pradžioje į Vilnių atvyko analogiško projekto „Linas’09 – Europos kultūros sostinė“ pagrindinis meno direktorius šveicaras Martinas Helleris. Jis atvežė ir pademonstravo daugybę leidinių anglų kalba, pristatančių 2009 metais Lince vyksiančius renginius: į festivalius ir Naujųjų metų sutikimą kviečiantys lankstinukai, įvairaus dydžio ir pavidalo visų metų renginių programos - išpūdingo formato albuminė 287 puslapių „Linco’09 –Europos kultūros sostinės“ renginių knyga, kuri beje, jau trečioji tokia, papildyta ir galutinai sustygavus visų metų programą, iki tol 2008–aisiais austrų komanda išleido net du įžanginius reklaminius Linco projekto leidinius, vieną jų – 230 puslapių knygą ir t.t. [20].

Rūtos Gečaitės straipsnyje „Kultūros iškamšų bankrotas“ atkreiptas dėmesys į leidinius, kaip į vieną iš pagrindinių šio projektų viešinimo priemonių. Kartu kritikuojamas lietuvių nepakankamas dėmesys šiai priemonei. [20]. Aplankius „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ tinklalapį [www.culturelive.lt](http://www.culturelive.lt), galima rasti šiai programai išleistų leidinių elektronines versijas: nedidelio formato programą „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ pristatantis leidinys (82 psl.); 12 naujienlaiškių „Žinios iš Vilniaus - 2009 m. Europos kultūros sostinės" (2 psl.); du 2008 – 2009 m. renginių kalendoriai (plakatas, sulankstytas pavirsta kišeninio kalendoriaus dydžio). Tačiau tai tik lietuvių kalbomis, pasirinkus tinklalapį kitomis kalbomis (pavyzdžiui, anglų k.), leidinių rasti neįmanoma, yra tik keli naujienlaiškiai anglų kalba [18]. Vienintelė sąsaja su leidyba – renginių plane įtraukta kasmetinė knygų mugė, vykstanti Lietuvoje. Deja, tai tik įrodo, jog Lietuvos įvaizdžio koncepcija nei kiek neįtakojo „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ planavimo, nebuvo bandyta šiuo projektu

efektyviau pasinaudoti konkrečiai kuriant šalies įvaizdį. Panašu, jog rezultatas gali būti atvirkštinis – dėl skandalų ir lėšų trūkumo atšaukiami renginiai sudarys neigiamą įspūdį.

Grįžtant prie Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcijos turinio, leidiniai jame nedominuoja, minimi tik kaip priedai prie tam tikrų programų ir pan. Koncepcijoje minimas anksčiau darbe aptarta organizacijų, tiesiogiai nesusijusių su šalies įvaizdžio kūrimu, tačiau prisidedančios prie jų, veikla leidžiant leidinius nesistemiškai, pagal jos pačius poreikius: „*Visos institucijos, paisydamos savo kompetencijos galimybių, leidžia leidinius ir organizuoja renginius, atliekančius reprezentacinę funkciją. Neretai tokie renginiai (pvz., verslo ir kultūros dienos užsienyje) tiesiogiai formuoja palankų ne tik atstovaujamos institucijos ar srities, bet ir šalies įvaizdį*” [40]. Tačiau tai yra tik atsitiktiniai leidiniai.

Pagrindinė priežastis, kodėl nėra sistemos taikant įvaizdžio kūrimo priemones (tame tarpe ir leidybą), yra infrastruktūros tarp įvairių institucijų ir organizacijų nebuvimas. Institucijos veikia atskirai ir ne tik nedaugeliui jų yra skiriama pakankamai lėšų ryšių su visuomene ir komunikacijos skyriams vystyti. Institucijos, suprantančios komunikacijų svarbą, skiria nemažai dėmesio šiam klausimui: jos yra įkūrusios departamentus ar departamentų lygio padalinius, susidedančius iš atskirų skyrių, o turimos lėšos teikia galimybę imtis leidybos, stebėti ne tik Lietuvos, bet ir užsienio žiniasklaidą, įgyvendinti integruotas ryšių su visuomene ir reklamos kampanijas Lietuvoje ir užsienyje. *Dėl šios priežasties valstybės institucijų, nuolatos ir sistemingai dirbančių šalies įvaizdžio formavimo srityje (LEPA, Valstybinis turizmo departamentas, Lietuvos institutas ir kt.), turimi ištekliai, leidžiami leidiniai, organizuojami renginiai bei patirtis bendradarbiavimo su kitomis institucijomis, formuojant šalies įvaizdį, retai yra naudojami. Vykiant komunikaciją užsienio šalyse skirtingų sričių atašė, LEPA atstovybės, Turizmo informavimo centrai bendradarbiauja nesistemiškai. Dažnai Lietuvos diplomatinė atstovybių, misijų darbuotojų ar atašė planuojamiems projektams neužtenka išteklių, o skirtingų institucijų turimi ištekliai nėra konsoliduojami. Dėl to veikla apsiriboja ne itin solidžiais pavieniais veiksmais, neleidžiančiais pasiekti didesnės auditorijos bei poveikio, o institucijos retai derina įgyvendinamas priemones* [40].

Koncepcijos sudarytojai puikiai supranta ir žinoma pagrindinę problemą ir kliūtį, kuriant vieningą šalies įvaizdį, tačiau ar bus tai keičiama ir mokomasi iš klaidų? Nors pati koncepcija patvirtinta neseniai, tačiau jau buvo laiko įrodyti veiksmais, kad ji bus vykdoma, tačiau kol kas tokie pavyzdžiai kaip projektas „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“ žlugdo viltis, kad Lietuva gali dirbti sistemingai ir efektyviai.

### 3. LEIDINIŲ, KURIANČIŲ LIETUVOS ĮVAIZDĮ, TYRIMAS

Remiantis pagrindinėmis įvaizdžio kūrimo sferomis, šios srities leidiniai skirstomi į keturias grupes: verslo ir ekonomikos, meno ir kultūros (leidiniai apie Lietuvos meną, jo paveldą, foto albumai, grožinė literatūra ir jos vertimai ir t.t.), turizmo ir informaciniai (bendrojo pobūdžio informacija apie šalį, turistams naudinga informacija, žemėlapiai ir t.t.) bei kiti (istorija, politika, švietimas, socialiniai ir t.t.). Toks skirstymas leidžia sugrupuoti išleistus įvaizdžio leidinius bei tyrimo eigoje nustatyti, kuriai iš minėtų sričių teikiamas didžiausias dėmesys.

Lietuvoje yra ne mažai tiesiogiai savo tikslus siejančių su šalies įvaizdžio kūrimu ar kaip gretutinę veiklą vykdančių organizacijų, leidžiančių įvaizdžio leidinius. Ūkio ministerija vykdo finansavimo projektą „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos skatinimas“, kurio dėka kiekvienais metais vis daugiau dėmesio skiriama įvaizdžio kūrimu, naudojant leidinius, klausimui. VŠĮ „Lietuvos instituto“ veiklos tikslai irgi tiesiogiai susiję su šia sritimi. Tačiau tai vienintelės organizacijos ar projektai, kurių veiklos pagrindinis tikslas yra šalies įvaizdžio kūrimas ir kurios kaip priemonę naudoja įvaizdžio leidinių leidybą. Turizmo leidinių leidyba vykdo Valstybinis turizmo departamentas bei Turizmo informaciniai centrai, kurių Lietuvoje yra apie 56. Tačiau dauguma leidinių nėra viešai publikuojami, registruojami. Taigi tyrimu siekiama surinkti kuo įmanoma daugiau informacijos apie Lietuvos įvaizdžio kūrimui priskirtinų leidinių leidybą bei juos sugrupuoti.

#### 3.1. Leidinio, kuriančio šalies įvaizdį, samprata

Norint apibrėžti leidinio, kuriančio šalies įvaizdį, sampratą, pirmiausiai reikia apžvelgti kaip apibrėžiamas leidinys bendraja prasme. Lietuvoje knygotyros mokslo yra palyginus jaunas - kai kuriais klausimais nėra vieningos nuomonės dėl nepakankamo tyrinėjimo ar informacijos trūkumo. Daugiausiai yra kalbama apie knygą kaip knygotyros objektą, o ne apie apskritai visus leidinius. Juolab, besivystant technologijoms, atsiranda naujos sąvokos (pvz. elektroninis, skaitmeninis leidinys), kurios mokslinėje literatūroje aptariamos neišsamiai, bendraisiais bruožais, nėra suformuotas tikslus ir vieningas sąvokos apibrėžimas.

Kaip jau buvo minėta, nėra iki galo nusistovėjęs ir visuotinai priimtos leidinio sąvokos, tačiau skirtingi autoriai ją traktuoja panašiai.

Visuotinėje lietuvių enciklopedijoje leidinys apibrėžiamas, kaip redakciniu požiūriu parengtas ir išspausdintas, kitu būdu padaugintas ar elektroninėje laikmenoje saugomas rašytinis, meno, muzikos ar kartografijos kūrinys. Leidiniai skirstomi į neperiodinius ( knygos, brošiūros, rinkiniai, albumai, lankstinukai ir kt.), periodinius (laikraščiai, žurnalai, biuleteniai), tęstinius (mokslo darbų rinkiniai, leidžiami tam tikrais laiko tarpais tuo pačiu pavadinimu), skaitmeninius leidinius, kurie gali būti su vaizdu ir garsu [53, p. 691].

Enciklopediniame žodyne „Knygotyra“ išskirti keli leidinio sąvokos apibrėžimai: a) sutvarkytas redakciniu leidybiniu požiūriu dokumentas, išspausdintas poligrafiniu būdu ar elektronėmis priemonėmis; b) spausdinto veikalo egzempliorius; c) spausdintas knyga, spaudinys [32, p. 216-217]. Šie apibrėžimai yra bendri ir tiksliai nenusako, kas turėtų būti laikoma leidiniu turinio atžvilgiu, tačiau nusakoma jo forma (poligrafinė arba elektroninė).

Remiantis visuotinėje lietuvių enciklopedijoje pateiktu apibrėžimu, galima teigti, jog leidinys, kuriantis šalies įvaizdį, yra redakciniu požiūriu parengtas ir išspausdintas, kitu būdu padaugintas ar elektroninėje laikmenoje saugomas rašytinis, meno ar muzikos kūrinys, formuojantis bendrą daugumos žmonių nuomonę apie šalį, sukeliantis tam tikras sąsajas su objektais, jausmais ir patyrimais.

Nors ir nėra tikslaus ir išsamaus leidinio apibrėžimo, leidinio ar knygos tipologija ne tik padeda suskirstyti leidinius, tačiau ir tiksliau apibrėžia pačią sąvoką turinio, formos ar funkcijos prasme. Knygotyroje tradiciškai taikomos trys pagrindinės leidinių klasifikacijos: pagal turinį, funkcijas ir skaitymo adresatą (skaitytoją) [31, p. 171]. Domas Kaunas išskiria keturis svarbiausius klasifikacijos požymius: a) materialioji konstrukcija; b) informacijos ženklų pobūdis; c) periodiškumas ir struktūra; d) paskirties adresatas. Leidiniai klasifikuojami remiantis ir atskiru požymiu, ir jų visuma [31, p. 172-177]. Visi šie skirstymai tinka ir įvaizdžio leidiniams, tačiau būtina pažymėti, jog įvaizdžio leidiniai gali būti skirstomi pagal paskirtį: tiesioginiai ir netiesioginiai.

Tiesioginiai įvaizdžio leidiniai – tai leidiniai, kurie leidžiami su tikslu kurti šalies įvaizdį. Paprastai Lietuvos įvaizdžio leidiniai orientuojasi į dvi sritis – ekonomikos ir turizmo skatinimą. Nuo 2006 m. tokio pobūdžio leidiniai yra finansuojami valstybės.

Netiesioginiai įvaizdžio leidiniai – tai leidiniai, kurie buvo leidžiami neturint tiesioginio tikslo juos panaudoti šalies įvaizdžiui kurti, tačiau tam juos galima pritaikyti. Dažniausiai tai būna knygos, verčiamos į užsienio kalbas specialiai parodoms, fotoalbumai ir t.t.

Remiantis valstybės vykdoma šalies įvaizdžio kampanija, paprastai išskiriamos keturios kryptis: viešoji diplomatija, eksporto skatinimas, investicijų pritraukimas ir turizmo plėtra. Apibendrinus šį klasifikavimą, įvaizdžio leidinius galima skirstyti į keturias grupes: verslo ir ekonomikos (skirti

informacijai apie verslo galimybes Lietuvoje bei patrauklumą investicijoms), turizmo ir informaciniai (skirti pateikti informaciją apie šalį, turizmo galimybes joje), meno ir kultūros (skirti bendram įvaizdžiui kurti ir informacijai apie šalies kultūrą, meną bei paveldą ) bei kiti (neprikiriami pagrindinėms grupėms, istoriniai ir pan.).

### 3.2. Lietuvos valstybės finansuojami leidiniai

Apie Lietuvos teigiamo įvaizdžio kūrimą kalba jau nuo pats nepriklausomybės atkūrimo, tačiau apie informacinių ir įvaizdžio leidinių finansavimo klausimas buvo apibrėžtas tik 2006 m. gruodį Kultūros ministro Įs. IV – 679 dėl Lietuvos kalba kuriamos grožinės literatūros bei kitų Lietuvos kultūrai reikšmingų leidinių leidybos projektų dalinio finansavimo iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Vėliau sekė Ūkio ministerijos projektų grupė „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos skatinimas“ 2008m. vasario 29 dienos įsakymas Nr. 4-79. 2005 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. 4-149 buvo numatyta parama projektui „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos skatinimas“, nors pirmieji kvietimai teikti paraišką buvo publikuoti tik 2007 metais.

Aukščiau išvardinti projektai nebuvo vieninteliai, remiantys panašios paskirties leidinius. Atskiromis programomis pradėti remti ir leidinių lietuvių kalba vertimai kitomis kalbomis, įvairios savivaldybės, turinčios turizmo skyrius, leidžia turizmo ir įvaizdžio leidinius savo biudžeto lėšomis ir t.t. Tačiau tai labai sunku pamatuoti ar kitaip įvardinti, kadangi viduje leidžiami ir ne pagal projektą rengiami leidiniai paprastai nėra viešinami plačiai visuomenei ir skirti užsienio rinkoms.

Finansuojami leidiniai apima šiek tiek platesnę tematiką nei turizmas ar reprezentatyvumas. Yra nemažai leidinių, kurie finansuojami pagal eksporto skatinimo programas, tačiau tai nereiškia, kad jie nekuria teigiamo šalies įvaizdžio. Tai tik padalina šalies įvaizdžio kūrimo koncepciją į kelias sritis – reprezentatyvumas, turizmas, verslas ir ekonomika. Visos šios sritys, išplėtos ir pateiktos tinkamai, kuria teigiamą Lietuvos įvaizdį ir skatina ne tik susipažinti su šalimi, atvykti į ją kaip turistui, tačiau ir investuoti į jos ekonomiką.

Daug turizmo leidinių finansuojami pagal tam tikrus projektus, propaguojančius ir skatinančius teigiamą šalies įvaizdžio kūrimą, tačiau nemaža jų dalis išleidžiama ir kitomis lėšomis – savivaldybių biudžetų, turizmo padalinių biudžetinės lėšos, už reklamą gautomis lėšomis (pvz. prie leidžiamo Vilniaus lankytinų vietų maršrutų talpinama įvairių apgyvendinimo ir kitų suinteresuotų turistų dėmesių įstaigų reklama). Galima būtų sakyti, jog tokia saviveikla ir iniciatyva sveikintina, tačiau



kuomet nėra bendrų žinių apie visus leidinius bei jie nesusisteminiami, atsiranda darbų dubliavimasis, t.y. dvi institucijos daro tą patį darbą, kai galima padaryti dvigubai daugiau. Toks sistemos ir bendradarbiavimo nebuvimas tarp įstaigų, leidžiančių panašios tematikos leidinius, mažina darbų kokybę ir efektyvumą – kartu jos galėtų veikti daug efektyviau ir naudingiau.

Tačiau ir valstybė, finansuodama projektus, sudaro kai kurias kliūtis – paraiškų teikėjai, norintys gauti finansavimą tam tikros specifikos leidiniams, susiduria su nemažai reglamentų ir taisyklių [56]. Visi paraiškų teikėjai yra konsultuojami telefonu, tačiau dažnai pasitaiko, jog paraiškos yra atmetamos 2007 metais buvo atmesta 30 (žr. 1 priedą), o 2008 metais 33 (žr. 2 priedą), tokių paraiškų, nors jų teikėjai turi nemažai patirties ir tokių projektų pateikime, ir panašių leidinių leidime (dauguma jų yra informaciniai centrai ar įvaizdžio formavimo įstaigos). Gaila, jog nėra viešai skelbiamos teikiamų projektų atmetimo priežastys, kadangi kitų padarytos klaidos, gali puikiai pasitarnauti edukaciniais tikslais organizacijoms, kurios bandė ar dar tik ketina teikti paraiškas. Kaip galima matyti dviejų metų atmestų paraiškų sąrašė, kai kurie projektai kartojasi, t.y. antri metai iš eilės yra atmesti. Sprendžiant iš to, kad atmestų projektų sąrašė įstaigų ir ketinamų leisti leidinių pobūdis panašus, kaip ir projektuose, kurie buvo teigiamai įvertinti (žr. 3 ir 4 priedus), paraiškos buvo atmestos dėl netinkamo pateikimo, taisyklių pažeidimo.

Nors atmestų paraiškų nemažai, tačiau teigiamai įvertintų yra daugiau). 2007 metais finansavimą gavo 50 (žr. 3 priedą), o 2008 metais net 74 (žr. 4 priedą), informacinių reklaminių ir įvaizdį kuriančių leidinių, jiems skirta beveik du milijonai litų. Nedaug, tačiau finansuojamų leidinių sąrašė yra įstaigų ar asociacijų, kurių veikla nėra tiesiogiai susijusi su panašios specifikos leidinių leidyba ar informacijos platinimu. Žinoma didžiąją dalį lėšų gavo įvairūs turizmo informaciniai centrai.

Vis dažniau Lietuvos vardas pasirodo spaudoje dėl lietuvių kalba sukurtų ir išverstų veikalų, kurie pristatomi tarptautinių parodo metu ir užsienio knygynuose. Tai dažnai stebina, nes Lietuva palyginti maža šalis. „Kur nesistebėsi, kai net keliuose vokiškuose tinklalapio sąrašuose – „Smulkioji proza“, „Lietuvių proza“, „Vilnius“, „Lietuvių literatūra“, „Praeities įvertinimas“ – vilniečio vertėjo ir rašytojo T. Četrausko knygos patenka į labiausiai skaitomų knygų dešimtukus ar net dar aukštesnes vietas“ [3]. Tai tikrai įspūdingi pasiekimai Lietuvai, apie kuriuos ne kiekvienas žino ir vertina, tačiau tai nereikšią, kad Lietuvos vardas nėra garsinamas ir publikuojamas dėka panašių knygų.

Bendrai apžvelgti lietuvių literatūros vertimus į kitas kalbas yra sunku todėl, kad pirmiausiai neturime patikimo bibliografinio šaltinio. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos informacijos centro bibliografinis leidinys „Lituanica“ yra bene vienintelis tokio pobūdžio informaciją skelbiantis leidinys, bet jo duomenys nėra išsamūs. Šiandien vienas pagrindinių informacijos apie

naujus vertimus šaltinių yra rašytojų ir vertėjų pranešimai. Galima pasidžiaugti, kad daugelis rašytojų ir vertėjų žinodami apie „Lietuviškų knygų“ reklamą vertimų bibliografiją, noriai informuoja apie naujas išleistas knygas ar kūrinių publikacijas užsienio periodinėje spaudoje.

Nuo 1990 metų iki šių dienų visame pasaulyje buvo išleista virš 30 lietuvių prozos ir poezijos antologijų ir maždaug 240 atskirų rašytojų knygų 29 kalbomis. Daugiausiai knygų išleista vokiečių kalba – 49. Anglų kalba išėjo 44 knygos, tačiau 23 iš jų išleistos Lietuvoje ir abejotina ar jos pasiekė savo skaitytojus. Dvidešimties knygų ribą peržengė vertimai į lenkų (28), rusų (27), latvių (25) kalbas. 17 knygų išėjo Prancūzijoje ir 13 Švedijoje. 6 knygas išleido Estijos ir Ispanijos leidėjai, po penkias Italijos ir Vengrijos leidyklos. Vertimų skaičius tiesiogiai susijęs su tose šalyse dirbančių vertėjų aktyvumu [26].

Nuo 2005 metų iki 2008 metų rugpjūčio išleisti 83 lietuvių literatūros vertimai, 22 užsienio kalbomis. Tai gal ir nėra stulbinantys skaičiai, bet paneigia bet kokią kritiką, kad lietuvių literatūra niekam neįdomi ir nėra verčiama. Įvairių lietuvių literatūros vertimų periodikoje, pirmiausiai įvairių šalių kultūrinėje spaudoje, būta dar daugiau. Pastaraisiais metais nemažai prestižinių lietuvių literatūros leidinių atkreipia savo skaitytojų dėmesį į lietuvių literatūrą ir pateikia plačius šiuolaikinių lietuvių literatūros pristatymus, prilygstančius antologijoms, kartai net skirdami visą numerį viena lietuviškai temai.

95 procentus visų Lietuvos literatūros vertimų išleidžia vidutinės ir mažos leidyklos, o šiems leidėjams knygos biudžetas yra labai aktualus klausimas. Jeigu Slovėnijoje šiuolaikinės lietuvių literatūros antologija knygyne kainuoja 25 eurus, tai nereiškia, kad leidėjas ar prekybininkas tikisi iš jos pralobti. Šioje vos 2 mln. gyventojų ir dar mažiau skaitytojų turinčioje šalyje tokia kaina yra padiktuota būtinybės. Todėl neatsitiktiniai leidėjai dairosi paramos leidžiamai knygai tiek savo šalies fonduose, tiek rašytojo tėvynėje. Vertimų rėmimo programos veikia didžiojoje daugumoje Europos šalių. Nuo 2001 metų ir Lietuvoje yra galimybė gauti paramą leidžiamos knygos vertimui. „Lietuviškų knygų“ koordinuojama vertimų rėmimo programa įsibėgėjo ir jau suskaičiuojama apie 116 paremtų knygų. Jeigu iki 2004 metų lietuvių literatūros remtų ir neremtų vertimų santykis buvo maždaug per pusę, tai dabar iš 83 per pastaruosius ketverius metus išleistų knygų 54 iš jų yra remtos Lietuvos, t.y. du trečdaliai [27].

### 3.3. Tyrimo metodika

Tyrimo objektas, tikslas, hipotezė, tyrimo uždaviniai

*Tyrimo tikslas* – įvertinti leidinius, kuriančius Lietuvos įvaizdį.

*Tyrimo objektas* – leidiniai, kuriantys Lietuvos įvaizdį.

*Tyrimo hipotezė* – Lietuvos vieningo įvaizdžio kūrimo koncepcijos nebuvimas lėmė tokio pobūdžio leidinių leidybos nefunkcionalumą ir nesistemiškumą.

*Tyrimo uždaviniai:*

- Surinkti, peržvelgti, atrinkti ir sugrupuoti „Bibliografijos žinios“ bibliografijos rodyklėje 2005 – 2006 metais surašytus leidinius, priskirtinus įvaizdžio leidiniams (viso 11627 įrašų);
- Surinkti, peržvelgti ir sugrupuoti Lietuvos valstybės finansuojamus įvaizdžio, įvairių turizmo organizacijų ir institucijų leidžiamus turizmo (peržvelgti virš 60 internetinių svetainių) ir Lietuvos instituto išleistus leidinius;
- Įvertinti išleistus įvaizdžio leidinius.

**Kokybinis tyrimas.** Darbe pasirinktas kokybinis tyrimas, nes jis nesiremia griežtomis statistinėmis taisyklėmis, o skaičiai tik padeda atspindėti vertinimus ir nuomones. Tiksliau „kokybinis tyrimas yra suvokimo procesas, kuris grindžiamas individualiomis metodologinėmis žmonių socialinių problemų tyrimo tradicijomis. Tyrėjas sukonstruoja kompleksinį, holistinį poveiklį, analizuoja žodžius, išsamiai perduoda informantų požiūrius bei atlieka tyrimą natūralioje aplinkoje“ [46, p. 98-144]. Nors ir kokybinio tyrimo samprata kaip ir daugelio mokslo objektų nėra iki galo susiformavusi, K. Kardelis pateikia bendrą šio tyrimo apibūdinimą: „sistemišką, nestruktūrizuotą atvejo ar individo grupės, situacijos, įvykio tyrimą natūralioje aplinkoje, siekiant suprasti tiriamuosius reiškinius bei pateikti interpretacinį, holistinį jų paaiškinimą“ [28, p.273].

R. Tidikis pateikia šiuos kokybinio tyrimo pranašumus bei trūkumus:

*Kokybinio tyrimo pranašumai:*

- nereikalauja didelių materialinių sąnaudų;
- leidžia nagrinėti problemą platesniu aspektu;
- leidžia matyti reiškinio vystymosi dinamiką;
- leidžia gauti įvairiapusę informaciją;
- prisideda prie teorijos kūrimo, kai ji nėra išplėtotą;
- padeda kurti naujas hipotezes;
- išaiškina ir parodo unikalius faktus;

*Kokybinio tyrimo trūkumai:*

- duomenų apdorojimo analizės sudėtingumas;
- daug neapibrėžtumo;
- reprezentatyvumo stygius;

- rezultatų apibendrinimo problema;
- didelės laiko ir intelektualinės sąnaudos;
- kontrolės stygius, pakartojimo sunkumai;

pageidautinų rezultatų įtaka tyrimo duomenims [55].

Kokybinio tyrimo pagrindinė paskirtis – objekto aprašymas, t.y. siekiama gauti duomenų apie reiškinį arba jo naują aspektą. Šių duomenų pagrindu tyrėjas išskiria objekto elementus, kurių ryšius yra aktualu atskleisti, kuria hipotetini, tolesniam tikrinimui skirtą modelį.

Kokybiniam tyrimui būdingas atvirumas, t.y. tyrėjas formuluoja tik bendrojo pobūdžio hipotezę, atvirą konkretinimui, papildymui, tikrinimui, atsižvelgiant į objektą apibūdinančią informaciją, kurią jis gauna tyrimo metu.

Holistinis požiūris į objektą – esminis kokybinio tyrimo požymis. Jis reiškia, kad tyrėjas nagrinėja kaip vientisą sudėtingą sistemą, vadovaudamasis teiginiu, kad objekto komponentų, elementų visuma yra daugiau negu jų suma.

Kokybinio tyrimo atveju konteksto poveikis yra neišvengiamas, nes tyrėjas siekia atskleisti objekto ypatumus natūralioje aplinkoje, jo rezultatus sieja su istorinėmis ir socialinėmis sąlygomis.

Kokybinis tyrimas reikšią, kad analizuojami kokybiniai duomenys, išreikšti žodine forma, teiginiais ar kategorijomis ir vertinami subjektyviai. Tyrėjas orientuojasi į pavienes situacijas, kurioms priskiriamas individualumas, unikalumas. Šios situacijos visapusiškai, detalčiai parašomos, nagrinėjama situacijų seka, rezultatai interpretuojami istoriniame ir socialiniame kontekste [7].

**Tyrimo metodai.** Atliekant įvaizdžio leidinių analizę bei norint įgyvendinti užsibrėžtus tyrimo tikslus pasirinkti duomenų turinio (content) analizės ir dokumentų analizės tyrimo metodai.

Remiantis Valdu Pruskumi, dokumentų analizė galima apibrėžti, kaip pirminės informacijos rinkimo būdą, kuomet pagrindinis šaltinis ir yra dokumentas [51, p. 206].

Remiantis Kęstučiu Kardeliu, galima teigti, jog dokumentai yra svarbus šaltinis, kadangi juose yra užfiksuota dauguma elgesio ypatumų bei juos įtakančių veiksnių. Remiantis jais, galima gauti objektyvios informacijos [29, p. 225]. Objektyvumas šiuo atveju tai yra svarbus, nes kokybinis tyrimas, lyginant su kiekybiniu pats savaime tampa subjektyviu, nes remiasi autoriaus nuomone ir supratimu [7]. Neneigtina, kad ne visi dokumentai yra vienodos mokslinės vertės, nes jų informacija gali būti skirtinga. Dokumentai gali būti skirstomi pagal tokius kriterijus:

- pagal dėstymo formą – statistiniai ir verbaliniai;
- pagal bendrą reikšmę – oficialūs ir neoficialūs [29, p. 225].

Platesnį dokumentų klasifikavimą pateikia Valdas Pruskus [51, p. 207]. :

- Pagal pirmumą (autentiškumą) – pirminiai ir antriniai;
- Pagal statusą – oficialius ir neoficialius;
- Pagal pateikimo formą – rašytiniai ir statistiniai.
- Pagal funkcinis ypatumus – informaciniai, direktyviniai (įstatymai, nutarimai), komunikatyviniai;
- Pagal paplitimo mastą – spausdinti, rankraštiniai;
- Pagal formą – tekstiniai, audio dokumentai, videodokumentai.

Duomenų turinio analizės funkcija yra išskirti „dokumento tekste tam tikrus prasminius vienetus, tada skaičiuoti jų vartojimo dažnį, tirti įvairių teksto elementų ryšius tiek vieno su kitu, tiek su visa informacijos apimtimi“ [55, p. 498].

Remiantis R. Tidikiu galima išskirti sekančius duomenų turinio (content) analizės etapus: dokumentų atrinkimas analizei; kategorijų turinio nustatymas; skaičiavimo vieneto išskyrimas; kiekybinių charakteristikų numatymas; įvertinimas ar tyrinėjama kategorija – ar ji yra, ar nėra; kategorijos dažnio skaičiavimas; išvadų pateikimas [55, p. 450].

**Tyrimo eiga.** Norint įvertinti išleistus leidinius, kuriančius Lietuvos įvaizdį, buvo surinkti visi viešai pateikti Ūkio ministerijos 2006 – 2007 metais finansuotų leidinių sąrašai, jie klasifikuoti pagal anksčiau minėtas įvaizdžio leidinių grupes. Taip pat buvo peržvelgti visi leidiniai, registruoti bibliografijos rodyklėje „Bibliografijos žinios“ 2005 – 2006 metais (viso 11627 įrašai), atrinkti 237 leidiniai, priskirtini įvaizdžio leidiniams, ir klasifikuoti pagal grupes. Kadangi ne visi turizmo leidiniai yra finansuojami valstybės lėšomis bei duomenų apie juos pateikiama mažai, buvo peržvelgtos visos Lietuvos su turizmu susijusių įstaigų ir organizacijų internetinės svetainės (apie 60), išrinkti jose pateikti išleistų leidinių sąrašai ir klasifikuoti, remiantis tuo, kokia kalba jie buvo išleisti. Tam, kad tyrimas būtų kuo tikslesnis ir išsamesnis, buvo naudojami skirtingi leidinių registracijos šaltiniai.

### 3.4. Tyrimo duomenų analizė

Duomenų tyrimo analizei pasirinkti įvairūs šaltiniai, kuriuose galima rasti išleistus įvaizdžio leidinius: bibliografijos rodyklė „Bibliografijos žinios“ (viso 11627 įrašų), viešai pateikti leidinių, finansuojamų pagal Žemės ūki ministerijos programą „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos skatinimas“, sąrašai, įvairių turizmo institucijų ir organizacijų internetinės svetainės (apie 60 lietuviškų ir užsienio svetainių), Lietuvos instituto internetinė svetainė. Skirtingi šaltiniai reikalingi tam, kad surinkta informacija apie išleistus leidinius būtų kuo tikslesnė, nes nei

viename šaltinyje nėra pateikti tikslūs ir išsamūs sąrašai, juose dėl įvairių priežasčių trūksta informacijos.

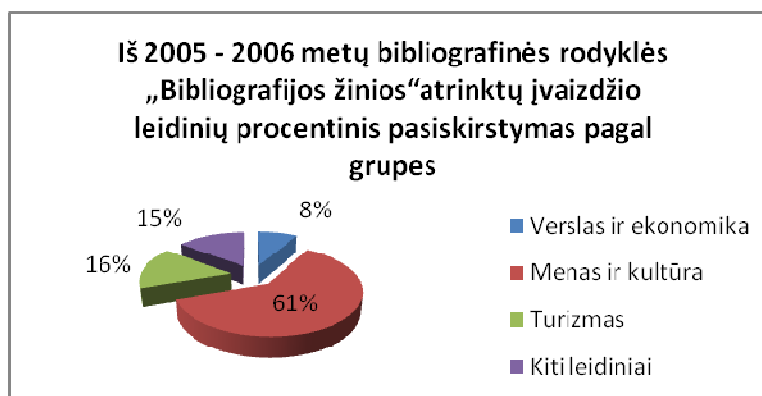
### 3.4.1. 2005 – 2006 metais užregistruoti išleisti įvaizdžio leidiniai

Dažnai knygos tematiką ir paskirtį nusako jos pavadinimas. Darant tokią prielaidą, būtų tikslinga peržvelgti Lietuvoje išleistas knygas, kurios registruojamos „Bibliografijos žinios“ bibliografijos rodyklėje. Pasirinktas laikotarpis yra 2005 – 2006 metai, nes tik pastaraisiais 2006 metais pradėtas valstybinis finansavimas įvaizdį kuriantiems leidiniams leisti ir sąrašai apie išleistus įvaizdžio leidinius pateikiami tik nuo 2007 metų. Tokiu būdu galima palyginti ar skiriasi knygų pasiūla šiuo dviejų metų laikotarpiu, taip pat papildyti įvaizdžio kūrimui priskirtinų leidinių sąrašą.

Leidinyje „Bibliografijos žinios“ visi leidiniai skirstomi pagal jų žanrus ir tematiką: etnografija, socialiniai, technika, transportas, urbanistika, grožinė, laisvalaikio, gamtos mokslų, architektūros, albumai, geografijos, švietimo, atvirukai, politikos, informaciniai, istoriniai, turizmo ir t.t. Tačiau suskirstant atrinkus įvaizdžio kūrimui priskirtinus leidinius, tikslingiau būtų išskirti sekančias grupes: verslas ir ekonomika (technikas, transportas, urbanistika), meno ir kultūros (etnografija, grožinė, architektūra, albumai, atvirukai, laisvalaikis, muzika), turizmo (laisvalaikis, geografija, turizmas, žemėlapiai) ir kiti (socialiniai, švietimo, politikos, informaciniai, istoriniai).

Knygų atranka rėmėsi leidinių pavadinimais, žanru bei kokia kalba jie buvo išleisti, t.y. iš 11627 įrašų (5484 įrašai 2005 metais ir 6163 įrašai 2006 metais), atrinktos 227 knygos (žr. 5 priedą). Šie 227 leidiniai, remiantis aukščiau išvardintomis grupėmis, sugrupuoti (žr. 1 diagrama.): verslo ir ekonomikos grupei priskirta 19 leidinių, meno ir kultūros – 139, turizmo – 36, kitiems - 33.

1 diagrama. Iš bibliografinės rodyklės „Bibliografijos žinios“ atrinktų įvaizdžio leidinių procentinis pasiskirstymas pagal grupes [4], [5]



Daugiau nei pusę visų leidinių priskirti meno ir kultūros grupei, kadangi prie jų buvo priskirti tiek foto albumai, tiek grožinės literatūros vertimai, tiek atvirukai, t.y. ši grupė yra plati ir apima nemažai kūrinių. Mažiausią dalį sudaro verslo ir ekonomikos leidiniai, nors jie yra remiami atskiromis programomis. Tai gali paaiškinti dvi išlygos: bibliografijos rodyklėje registruojama ne visa dalis leidinių, nes dažnai apie tam tikrus leidinius nėra informuojama, ypač jei jie bukletu ar biuletenio formato arba per mažai dėmesio skiriama šiai šalies įvaizdžio sferai. Didelis dėmesys kultūrai bei menui nėra nenaudingas, tačiau šalies įvaizdžio kūrimo atžvilgiu, tokiu būdu perduodama bendroji informacija, kuri leidžia spręsti apie šalies gyvenimo būdą. Prisiminus pagrindinius teigiamo įvaizdžio kūrimo tikslus (ekonominė nauda ir žinomumas), tikslingiau būtų daugiau dėmesio skirti ekonomikos ir verslo bei turizmo leidiniams, kuriuose galėtų būti integruota ir informacija apie kultūra bei menus.

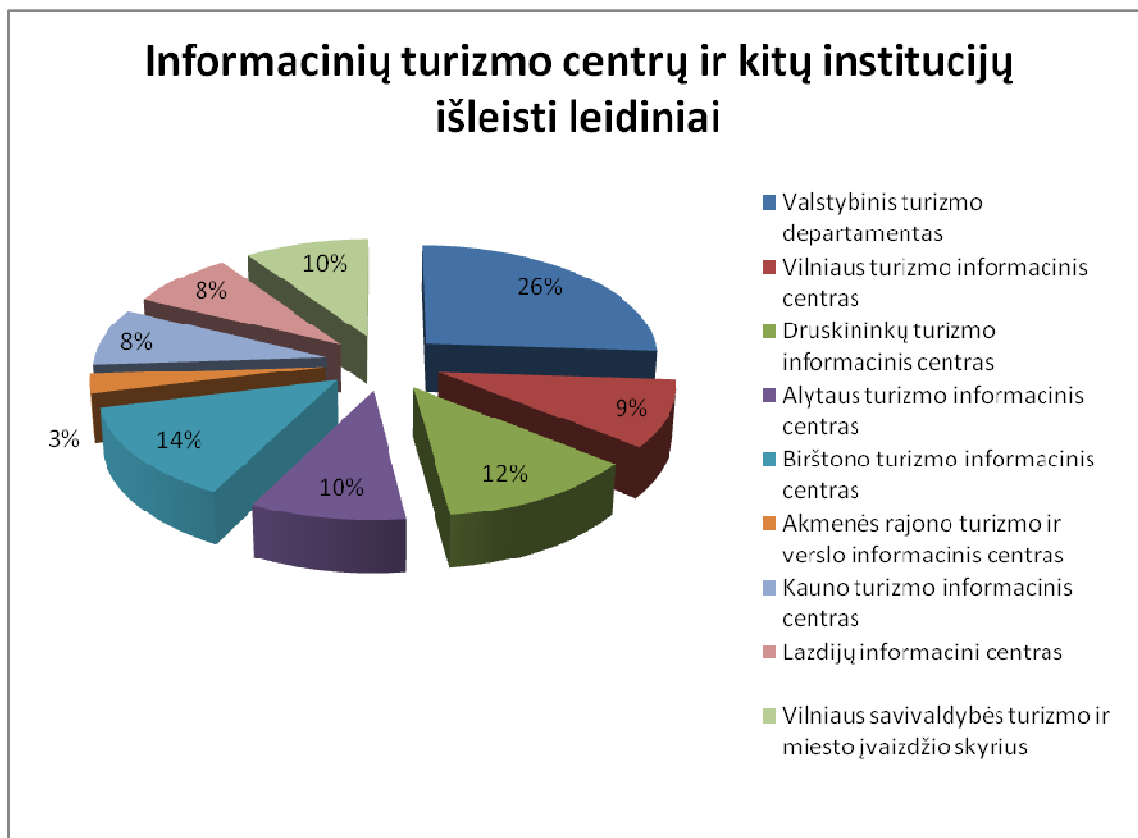
#### 3.4.2. Turizmo leidiniai

Lietuvos įvaizdžio kūrimu rūpinosi ne viena komisija ar tarnyba, tačiau daug šioje srityje padarė ir įvairios turizmo institucijos. Tačiau neretai trūksta informacijos apie šių institucijų veiklą bei išleistus leidinius. Peržvelgus įmanomus turizmo (informacijos apie leidinius ieškota 56 turizmo informacinių centrų ar miestų savivaldybių internetinėse svetainėse) informacinių centrų ir kitų institucijų, besirūpinančių turizmo plėtra institucijų, tinklalapius, vos keliose buvo galima rasti jų išleistų leidinių sąrašus ar elektronines jų versijas. Susisiekus su kai kuriomis institucijomis telefonu, dažniausiai informacijos stygius internetiniuose tinklalapiuose buvo grindžiamas tuo, jog svetainę ruošiamasi atnaujinti, bet dar tai neatlikta, arba išteklių trūkumas, kadangi tai atima nemažai laiko iš lėšų. Yra institucijų, kurios visus savo išleistus ir šiuo metu aktualius leidinius talpina savo tinklalapiuose: Valstybinis turizmo departamentas, Vilniaus, Druskininkų, Lazdijų, Alytaus ir kiti turizmo informaciniai centrai, Vilniaus savivaldybės turizmo ir miesto įvaizdžio skyrius. Todėl negalima teigti, jog toliau pateikiami skaičiai yra labai tikslūs dėl nepakankamos informacijos arba jos nepasiekiamumo.

Valstybinis turizmo departamentas (žr.6 priedą) savo internetinėje svetainėje pateikia 19 leidinių elektronines versijas, Vilniaus turizmo informacinis centras (žr.7 priedą) – 7, Druskininkų turizmo informacinis centras (žr.8 priedą) – 9, Vilniaus savivaldybės turizmo ir miesto įvaizdžio skyrius (žr.10 priedą) – 7, Alytaus turizmo informacinis centras – 7, Birštono turizmo informacinis

centras – 10, Akmenės rajono turizmo ir verslo informacinis centras – 2, Kauno turizmo informacinis centras – 6, Lazdijų informacinis centras (žr.9 priedą) – 6. Beveik trečdalį (žr. 2 diagramą.) visų

2 diagrama. Informacinių turizmo centrų išleistų leidinių procentinis pasiskirstymas



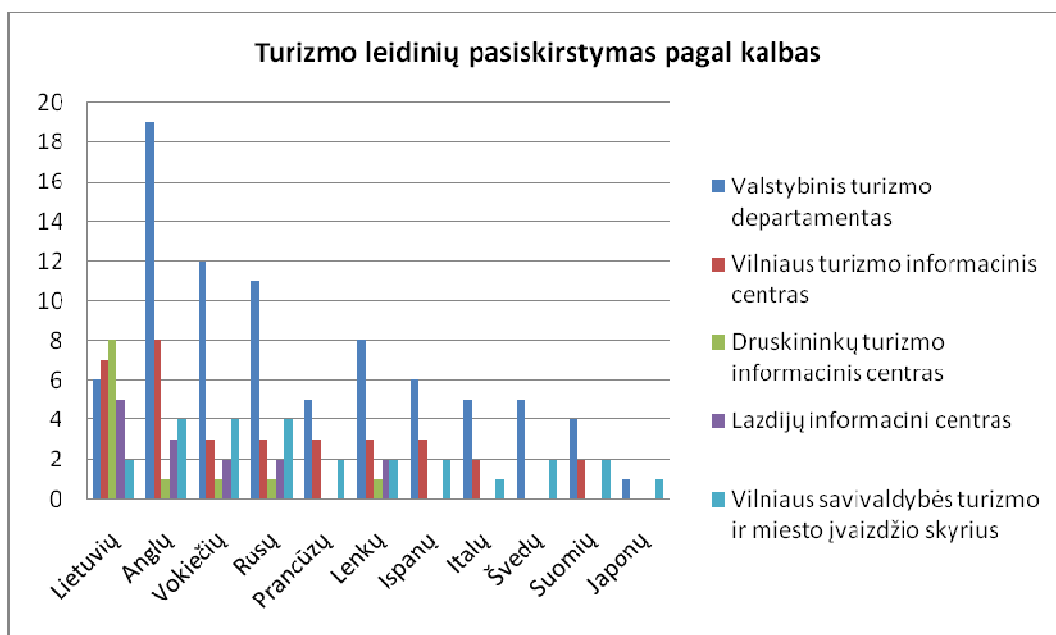
turizmo leidinių išleido Valstybinis turizmo departamentas. Tokį netolygų leidinių skaičiaus pasiskirstymą gali paaiškinti nevienodai miestams ir rajonams skiriamos lėšos. Pavyzdžiui, Kaunas kaip ir Vilnius turi daug lankytinų vietų, dažnai yra lankomas turistų, tačiau leidinių apie šį miestą yra išleidžiama mažiau arba turistų itin lankomi miestai – Klaipėda ir Palanga. Šie miestai iš vis neskelbia leidė leidinius ar ketinantys tai daryti.

Kiti informaciniai centrai beveik tolygiai pasidalinę leidinius – Druskininkų, Vilniaus ir Birštono turizmo informaciniai centrai bei Vilniaus miesto savivaldybės turizmo ir miesto įvaizdžio skyrius. Vilniaus iniciatyvumą turizmo leidinių leidyboje galima lengvai paaiškinti – tai šalies sostinė, turinti daug paveldo ir lankytinų objektų. Druskininkai savo ruožtu tampa traukos centru dėl SPA centrų gausos, pasyvaus poilsio būdų pasirinkimo galimybės ir šiame mieste esančių gydyklų skaičiaus.

Alytaus, Birštono ir Lazdijų turizmo informaciniai centrų intensyvi veikla leidybos srityje yra pagirtina, kadangi jie nėra turistų gausiai lankomi objektai, tačiau savo iniciatyvumu ir gebėjimu dirbti sugebėjo rasti lėšų ir leisti leidinius.



3 diagrama. Turizmo leidinių pasiskirstymas pagal kalbas



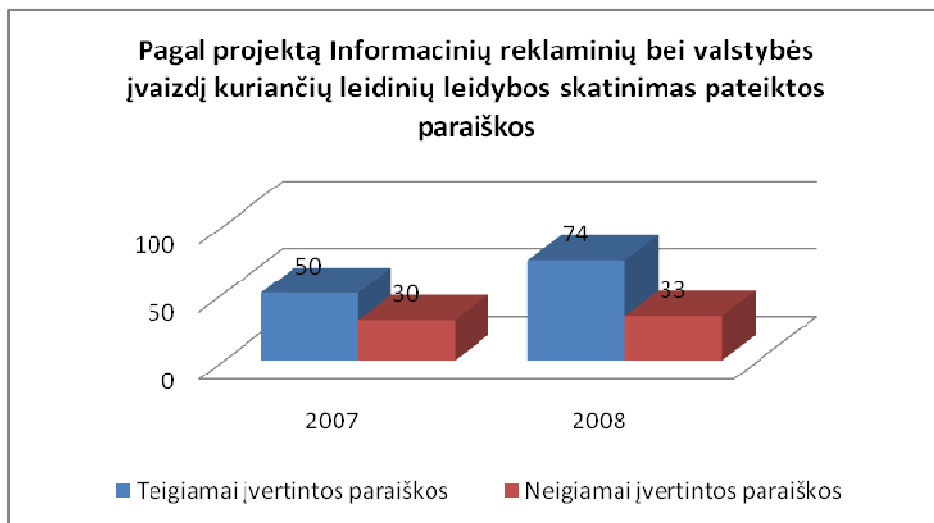
Dažniausiai turizmo leidiniai leidžiami įvairiomis užsienio kalbomis, kadangi stengiamasi skatinti ne vidaus turizmą, bet pritraukti kuo daugiau užsienio svečių. Kadangi leidinių, skirtingomis kalbomis, paruošimas reikalauja nemažai lėšų, stengiamasi juos leisti labiau paplitusiomis kalbomis: anglų, rusų, vokiečių, lenkų (žr. 3 diagramą). Žinoma leidinių kalų pasirinkimą įtakoja ir šalys – kaimynės, kurioms nereikia toli važiuoti, norint aplankyti Lietuvą.

### 3.4.3. Įvaizdžio leidiniai, finansuojami Žemės ūkio ministerijos

Kaip jau buvo minėta anksčiau informacinių ir įvaizdžio leidinių finansavimo klausimas buvo apibrėžtas tik 2006 m. gruodį Kultūros ministro Įs. IV – 679 dėl Lietuvos kalba kuriamos grožinės literatūros bei kitų Lietuvos kultūrai reikšmingų leidinių leidybos projektų dalinio finansavimo iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Vėliau sekė Ūkio ministerijos projektų grupė „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos skatinimas“ 2008m. vasario 29 dienos įsakymas Nr. 4-79.

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos programų lėšų, teikiamų projekto veiklai finansuoti ir kapitalui formuoti, administravimo taisyklių 18 priede pateikiamas informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos projektų grupės aprašas. Jame pateikiamas ir leidinio apibrėžimas: „*Leidiny* – tai katalogas, lankstinukas, žemėlapis, prospektas, vaizdajuostė, informacinės medžiagos rinkinys, pateikiami spausdintine forma arba kompiuterinėse laikmenose“ [41].

4 diagrama.. Pagal projektą „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos skatinimas“  
2007 – 2008 metais pateiktų paraiškų skaičius



Vadovaujantis Ūkio ministerijos projektų grupės vertinimu „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos skatinimas“, 2007 m. metais buvo atmesta 30 ir 50 teigiamai įvertintos, o 2008 metais 33 atmestos ir net 74 teigiamai įvertintos paraiškos (žr.1 ir 3 priedus). Paraiškų, gauti finansavimą įvaizdžio leidinių leidybai, 2008 metais daugiau nei praėjusiais (žr. 2 ir 4 priedus ), nors neigiamai įvertintų paraiškų skaičius beveik identiškas (žr. 4 diagramą). Galima daryti išvadą, jog paraiškų teikėjai tobulėja ir vis lengviau įsisavina pagal projektus skirtas lėšas.

Finansinės paramos Lietuvoje pagamintos produkcijos ir teikiamų paslaugų informacinių, reklaminių bei Lietuvos įvaizdį kuriančių leidinių leidybos teikimo taisyklėse, nurodomos leidinių rūšys, kuries gali būti skiriama parama [42]:

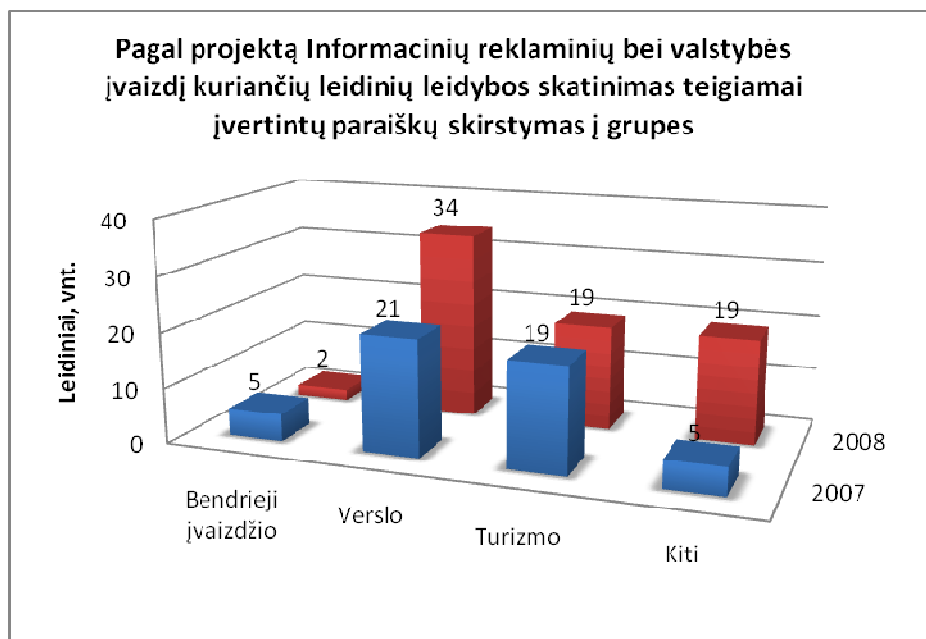
- leidiniai, skirti bendram Lietuvos ekonomikos įvaizdžiui sukurti;
- leidiniai, skirti atvykstamajam ir vietiniam turizmui plėtoti;
- leidiniai apie verslo ir eksporto plėtrą, leidžiami apskrityse;
- informaciniai ir reklaminiai leidiniai apie įvairias pramonės ir verslo sritis;
- informaciniai leidiniai, skirti smulkiam ir vidutiniam verslui.

Apibendrinus šias rūšis, galima iškirsti keturias įvaizdžio leidinių grupes: bendrieji įvaizdžio, turizmo, verslo ir kitus (kurie apimtų panašios tematikos leidinius).

2007 metais daugiausiai leidinių, gavusių finansavimą, buvos verslo srities, nedaug atsiliko ir turizmo, panašiai leidiniai pasiskirstę ir 2008 metais – verslo leidinių buvo finansuota daugiausiai, šiek

ties mažiau turizmo ir kitiems priskiriami leidiniai (žr. 5 diagrama). Tai įtakojo intensyvi tų metų verslo plėtra bei nauja problema, tapusi 2008 metų tema – ekologija (priskirta prie kiti).

5 diagrama. Pagal projektą „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos skatinimas“ 2007 – 2008 metais teigiamai įvertintų paraiškų suskirstymas į grupes



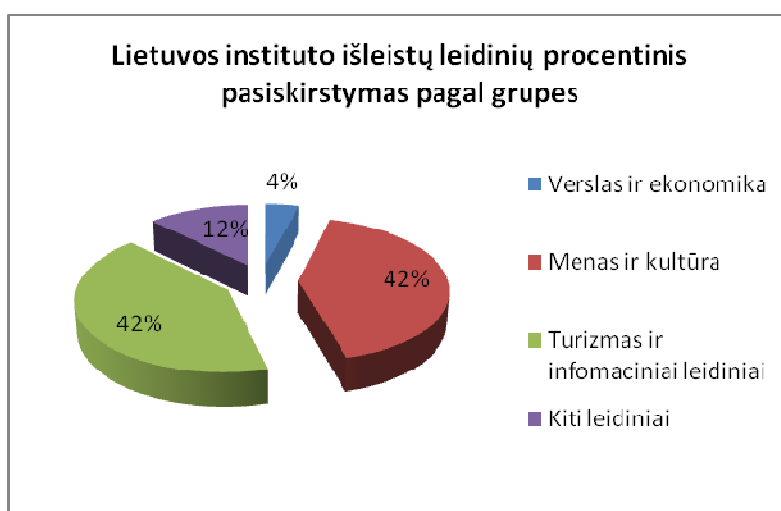
#### 3.4.4. Lietuvos instituto leidiniai

Lietuvos institutas yra Viešoji įstaiga, kurios organizacinės veiklos principas – pristatyti Lietuvą pasaulyje, šalies tarptautinio įvaizdžio kūrimas pilietiškos Lietuvos tapatybės pagrindu bei tūkstantmetinėmis tradicijomis. Šios instituto steigėjai yra Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Užsienio reikalų ministerija ir Švietimo ir mokslo ministerija. Lietuvos institutas, siekdamas aukščiau minėtų tikslų, įgyvendina veiklos programas „Info.lt“, „Tapatybė.lt“, „Kalba.lt“, „Menas.lt“, „Leidyba.lt“. Šio instituto veikla finansuojama pagal programas iš valstybės biudžeto, fondų ir privačių rėmėjų [1].

Įgyvendindamas programą „Leidyba.lt“, Lietuvos institutas 2003-2007 metais išleido 24 leidinius įvairiausiomis kalbomis: anglų, prancūzų, italų, rusų, estų, švedų, lenkų. Kai kurios iš šių kalbų yra tik gretutinės šalia pagrindinių (lietuvių ir anglų), kai kurie leidiniai buvo leidžiami keliais leidimais, verčiant juos į kitas užsienio kalbas (į bendrą leidinių skaičių vertimai neįskaičiuojami).

Remiantis visame tyrime naudotu grupavimu, Lietuvos instituto išleisti leidiniai skirstomi į keturias grupes (žr. 6 diagrama. ): verslas ir ekonomika – 1, menas ir kultūra – 10, turizmo ir informaciniai – 10, kiti leidiniai – 3. Kadangi Lietuvos institutas savo programose akcentuoja Lietuvos tapatybės ir pilietiškumo svarbą, verslo ir ekonomikos bei kito pobūdžio leidinių (istoriniai ir pan.) išleista mažiausiai. Tai, jog meno ir kultūros leidinių išleista tiek pat, kiek ir turizmo bei informacinių, pabrėžia turizmo sferos svarbą bei vietą, kuriant Lietuvos įvaizdį. Toks informacijos apie šalį pateikimo būdas yra lengvai suprantamas bei populiarus, kadangi dažniausiai žmonės domisi šalimis ne savišvietos tikslais, bet norėdami ją aplankyti.

6 diagrama. Lietuvos instituto 2003-2007 metais išleistų leidinių procentinis pasiskirstymas pagal grupes



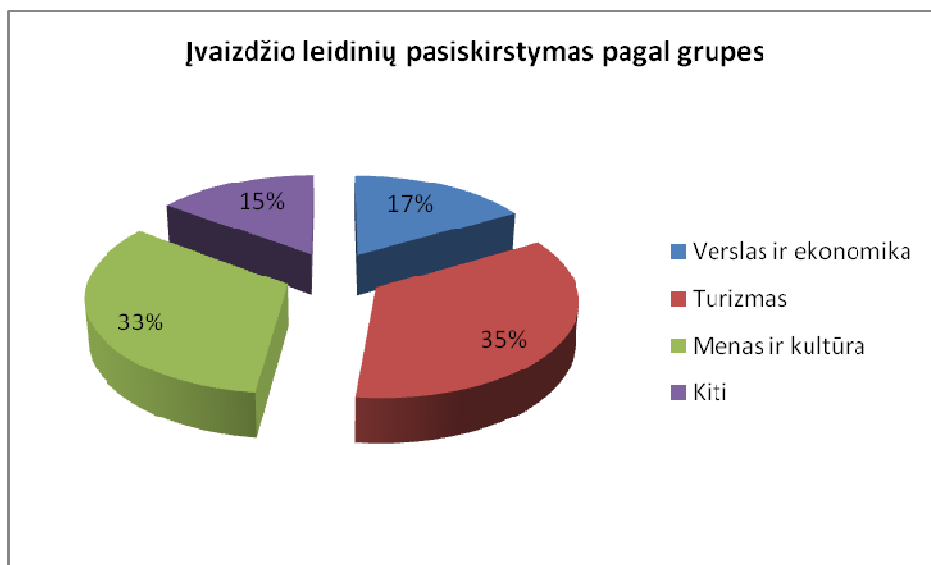
#### 3.4.5. Įvaizdžio leidinių analizės rezultatai

Remiantis keturiais šaltiniais (Ūkio ministerijos finansuojamų leidinių sąrašai, Lietuvos instituto išleistų leidinių sąrašas, įrašai bibliografijos rodyklėje „Bibliografijos žinios“ bei su turizmo susijusios įstaigos ir organizacijos), surasti 448 leidiniai, priskirtini prie Lietuvos įvaizdį kuriančių. Atsižvelgiant į Lietuvos valstybės įvaizdžio kūrimo finansavimo kryptis išvardintas anksčiau, visi atrinkti leidiniai suskirstomi į keturias grupes: verslo ir ekonomikos, turizmo, meno ir kultūros bei kitus (kurie yra specifiniai ir nepriskirtini nei vienai iš grupių).

Kadangi Lietuva yra nedidelė ir mažai žinoma šalis, prioritetinga sritis, kuriai reikėtų skirti daugiausiai dėmesio, yra ekonomika bei jos vystymas. Tad logiška, jog teigiamas šalies įvaizdis turėtų būti formuojamas būtent šia linkme. Kaip matome 7 diagramoje, daugiausiai buvo išleista turizmo ir meno bei kultūros leidinių. Pirmųjų leidinių skaičių gali paaiškinti turizmo organizacijų gausa (Lietuvoje jų yra apie 60), aktyvumas bei efektyvumas, kadangi jie turi galimybę gauti finansavimą iš

įvairių šaltinių: jie finansuojami tiek valstybės, tiek įvairių projektų, tiek patys gali gauti lėšų (pavyzdžiui už reklamą. ).

7 diagrama. Lietuvos instituto 2003-2007 metais išleistų leidinių procentinis pasiskirstymas pagal grupes



Kadangi meno ir kultūros leidiniai yra ir atskirų asmenybių saviraiškos forma, ne tik informacija, jų skaičius nėra mažas. Šio tipo leidiniai nėra tiesiogiai susiję su įvaizdžio kūrimu, t.y. jų pagrindinė funkcija nėra tokia, tačiau negalima paneigti, jog jie neturi jokios įtakos šalies įvaizdžio kūrimo procese. Pažinti kitos šalies kultūrą, taip pat svarbu, tačiau tai reikalauja daugiau reikalo ir informacija nėra tokia efektyvi kaip pavyzdžiui turizmo ir informacinių leidinių.

Verslo ir ekonomikos leidinių skaičius nesiekia nei penktadalio visų išleistų, nors šios srities plėtojimas yra gyvybiškai svarbus kiekvienai šaliai. Leidiniai, geriau nei bet kuri kita informavimo priemonė, gali supažindinti užsienio investuotojus su verslo galimybėmis šalyje, jos ekonomine padėtimi ir daug kuo kitu. Deja, dažniausiai leidžiami ekonomikos ir verslo leidiniai nepateikia pakankamai naujos informacijos, kadangi taupant lėšas, stengiamasi leisti kuo didesniu tiražu, o tai reiškia ir ilgesniam laikotarpiui, tokiu būdu pasenusi informacijos padarytų leidinius beverčiais.

Svarbu paminėti, kad dažnai leidiniuose (tiek turizmo, tiek ekonomikos) naudojama informacija yra ribota teritoriniai vienetais – miestai, rajonai, apskritys ir pan. Tokį reiškinį lengva paaiškinti – visi turizmo informaciniai ir verslo centrai įkurti skirtinguose miestuose ir visiškai nebendradarbiauja tarpusavyje. Vienintelis bendradarbiavimas vyksta, kuomet didieji turizmo ir verslo centrai, turėdami daugiau lėšų ir galėdami išleisti didesnius leidinių tiražus, juo platina tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Kadangi Lietuvoje nėra institucijos, kuri realiai vykdytų kryptingą Lietuvos įvaizdžio kūrimo

konceptiją, visos įstaigos ir organizacijos, turinčios išteklius, dirba neefektyviai bei atskirai. Suprantama, kad būtų sunku, greičiau neįmanoma, atskirai dirbančių įmonių veiklą sujungti į vieną kryptingą. Tačiau, jeigu būtų įvaizdžio kūrimo koncepcija, kurioje būtų akcentuojamos konkrečios šalies vertybės ir priemonės, net neveikdamos kartu, jos turėtų vieną kryptį.

## IŠVADOS

- Nors įvaizdžio sąvoką kiekvieną dieną linksniuojama vis dažniau, nėra tikslaus šios sąvokos apibrėžimo. Pateikiami iš esmės panašūs įvaizdžio sąvokos apibrėžimai, kuriuos apibendrinus, galima išskirti pagrindinius bruožus:

- Tai bendras daugelio žmonių požiūris į ką nors;
- Tai pagrindinė laimėjimo ar pralaimėjimo versle ir visuomeniniame gyvenime priežastis;
- Tai standartų simbolis;
- Tai organizacijos tikrovės atspindys arba patirties visuma, kurią adresatas turi tam tikros institucijos atžvilgiu;
- Tai prasmų visuma, kurios pagalba adresatai žino ir apibūdina, prisimena ir sieja objektą, asmens įsitikinimu, jausmų ir išpūdžių apie objektą sąveika;
- Tai įvairių patirčių, kurias asmuo turi susidaręs apie organizaciją, visuma

- Lyginant įvairių autorių įvaizdžio sąvokos apibrėžimus, galima teikti, jog per tam tikrą laikotarpį šios sąvokos supratimas nekito, tik buvo labiau gilinamasi į jos turinį bei jos kūrimo modelius, apie kuriuos darbe bus kalbama toliau.

- Per pastarąjį trisdešimtmetį įvaizdžio kūrimo modeliai keitėsi, tobulėjo ir taikėsi prie besikeičiančių sąlygų: pirmasis modelis akcentavo realios padėties atspindėjimą, antrasis pabrėžė ir komunikacijų svarbą, sekantis personalo svarbą ir t.t.

- XX a. ir XXI a. Lietuvos įvaizdžio kūrimo tendencijos skyrėsi, nes dėl vykusios nepriklausomybės kovos ir okupacijos, Lietuvos įvaizdis tapo politikos įrankiu, o šiais laikais – ekonomikos.

- Lietuvos įvaizdžio kūrimo pradžia buvo pirmoji viešųjų ryšių kampanija Jungtinėse Amerikos valstijose, kuriai vadovavo Karlas Byoiras ir Edvardas L.Berneysas po 1918 metų Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo. Šiais laikais įvaizdis kuriamas įvairių institucijų, tarybų ir komisijų pagalba, tačiau XX amžiuje šią misiją atliko asmenybės, kurios savo charizmatiškumu, pažintimis ir sunkiu darbo įvairiausiai būdais siekė garsinti Lietuvos vardą. Galima teigti, jog seniau tai buvo daromo pilietiškumo ir patriotiškumo vedami, o šiais laikais – tik paskirtą pareigą vykdantys žmonės.

- Per pastarąjį dešimtmetį Lietuvos įvaizdžiu rūpinosi įvairios tarybos bei komisijos: Valstybės informacijos politikos tarnyba (1996 m.), Lietuvos įvaizdžio formavimo komisija (2003 m.),

Informacijos apie valstybę koordinavimo komisija (2007 m.). To pasekoje, 2008 m. sausio 24 d. buvo patvirtinta Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcija (pakartotinio konkurso metu), kurią sudarė 2/3 senosios koncepcijos, kuri po konkurso laimėjimo paskelbimo buvo atmesta. Tačiau konkrečių veiksmų imtasi nebuvo – nebuvo pasinaudota koncepcijoje numatyta galimybė projekto „Vilniaus Europos kultūros sostinė“ pasiruošimo eigoje išleisti nemažai leidinių apie šalį, nei pradėtas kurti filmas Holivude. Kol valstybė ir toliau kuria grandiozinius planus, pamiršamas esminis dalykas – Lietuvos nežinomumu. Tns Gallup atlikto kokybinio tyrimo rezultatai parodė, jog šiek tiek mažiau nei pusė apklaustųjų užsienio gyventojų iš vis nieko nežinojo apie Lietuvą.

- Atsižvelgus į pagrindines sritis, kurias siekiama plėtoti, įvaizdžio leidinius galima skirstyti į keturias grupes: verslo ir ekonomikos (skirti informacijai apie verslo galimybes Lietuvoje bei patrauklumą investicijoms), turizmo ir informaciniai (skirti pateikti informaciją apie šalį, turizmo galimybes joje), meno ir kultūros (skirti bendram įvaizdžiui kurti ir informacijai apie šalies kultūrą, meną bei paveldą) bei kiti (neprikiriami pagrindinėms grupėms, istoriniai ir pan.).

- Vykdam valstybės vykdomą šalies įvaizdžio formavimo kampaniją paprastai išskiriamos keturios kryptys: viešoji diplomatija, eksporto skatinimas, investicijų pritraukimas ir turizmo plėtra. Visomis šiomis sritimis rūpinasi skirtingos institucijos, kurios tarpusavyje visiškai nebendruoja. Tai įtakoja neefektyvų darbą, siekiant to paties tikslo.

- Remiantis keturiais šaltiniais (Ūkio ministerijos finansuojamų leidinių sąrašai, Lietuvos instituto išleistų leidinių sąrašas, įrašai bibliografijos rodyklėje „Bibliografijos žinios“ bei su turizmo susijusios įstaigos ir organizacijos), surasti 448 leidiniai, priskirtini prie Lietuvos įvaizdį kuriančių. Tačiau informacijos apie pačius leidinius labai trūksta: nežinoma kiek ir kokių jų tiksliai buvo išleista, niekur nėra fiksuojami jų platinimo kanalai, jeigu leidiniai ir buvo talpinami internetinėse svetainėse, patys tinklalapiai buvo tik keliomis kalbomis.

- Siekiant efektyvaus lėšų panaudojimo ir kryptingos Lietuvos įvaizdžio koncepcijos, būtina institucija, kuri galėtų koordinuoti visų kitų organizacijų veiklą, susijusią su Lietuvos įvaizdžio kūrimu. Pavyzdžiui, Žemės ūkio ministerija finansuoja projektą „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos skatinimas“, kurio metu kviečiama pateikti paraiškas paramai gauti. Tai reiškia, jog įvaizdžio leidinių turinį ir koncepcija pateikia įvairios organizacijos, nežinodamos nei bendrojo poreikio, nei vadovaudamosi kažkokia bendra koncepcija. Vykdančioji institucija (kurios nėra) turėtų pati pateikti sąrašus leidinių, kurie turėtų būti išleisti ir tuomet skelbti konkursą jiems leisti. Tokiu būdu būtų kontroliuojama tokio pobūdžio leidinių pasiūla ir tematika.



## BIBLIOGRAFINIŲ NUORODŲ SĄRAŠAS

1. *Apie Lietuvos institutą*. [interaktyvus]. 2008 [žiūrėta 2008 m. rugpjūčio 16d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.li.lt/?page=about&language=lt>>
2. ARGENTI, P.A. *Corporate communications*. Chicago: Burr Ridge, Irwin, 1994. ISBN0256057052
3. ARMONAITĖ, Liucija. *Įvaizdis – tai ir išversta knyga*. Lietuvos žinios, 2008, kovo 3 d. ISSN 1822- 1637
4. *Bibliografijos žinios.Knygos*. Vilnius. 2005 m.Nr.1 – 12. ISSN 1392-1738
5. *Bibliografijos žinios.Knygos*. Vilnius. 2006 m. Nr.1 – 12.ISSN 1392-1738
6. *Biobibliografinis žodynas Kauno rajono kultūros švietėjai*. [interaktyvus]. Garliava, 2003 [žiūrėta 2008 m. birželio 7 d.]. Prieiga per internetą:<[http://www.krsvbiblioteka.lt/krsvb/public\\_html/pataisyta\\_krastotyra/krastotyra-leidejai.html](http://www.krsvbiblioteka.lt/krsvb/public_html/pataisyta_krastotyra/krastotyra-leidejai.html)>.
7. BITINAS, Branislavas. *Edukologinių tyrimų metodologiniai vingiai*. [interaktyvus]. 2008, [žiūrėta 2008 m. rugpjūčio 16d.] Prieiga per internetą: <[www.ceeol.com/aspx/getdocument.aspx?logid=5&id=6026d836-37d9-4253-89474dc52d28fe7b](http://www.ceeol.com/aspx/getdocument.aspx?logid=5&id=6026d836-37d9-4253-89474dc52d28fe7b) ->
8. BUŠKEVIČIENĖ, Angelė. *Lietuvių tautinės savimonės žadintojų gretose*. [interaktyvus]. Kaunas, 2003 [žiūrėta 2008 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <[http://www.xxiamzius.lt/archyvas/xxiamzius/20030212/zvil\\_03.html](http://www.xxiamzius.lt/archyvas/xxiamzius/20030212/zvil_03.html)>.
9. CULTIP S. M. Lithuania's First Independence Battle: A PR Footnote. In *Public Relations Review*. 1990, vol. 16. no. 4. - - P.12-16.
10. CUTLIP, S. M. *Public Relations. A History*. - Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 1994. - 790 p. ISBN 0-8058-1464-7
11. ČERĖŠKA, Bronislovas. *Reklama: teorija ir praktika*. Vilnius: Homo liber, 2004, p. 36. ISBN 9955-449-75-6

12. DAINORAS, Lukas. *Lietuvos įvaizdžio kūrėjas – Zigmundo Froido sūnėnas*. [interaktyvus]. Kaunas, 2005 [žiūrėta 2008 m. gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą: <<http://kauno.diena.lt/dienrastis/kita/lietuvos-ivaizdzio-kurejas-zigmundo-froido-sunenas> 31875>.
13. DOWLING, R. Grahame. Managing Your Corporate Image. In *Industrial Marketing Management*. 1986, vol. 15, ISSN 0019-8501. p. 109-115., p. 111
14. *Druskininkų turizmo informacinio centro internetinė svetainė*. [interaktyvus]. 2008 [žiūrėta 2008 m. rugpjūčio 16d.]. Prieiga per internetą: <<http://info.druskininkai.lt/informacija/leidiniai/>>
15. DRŪTEIKIENĖ, G. *Organizacijos įvaizdžio kūrimas: apibendrinamojo modelio link*. [interaktyvus]. Vilnius, 2002 [žiūrėta 2008 m. gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.leidykla.vu.lt/inetleid/inf-mok/22/str11.html>>.
16. DRŪTEIKIENĖ, Greta. *Organizacijos įvaizdžio valdymas: mokomoji knyga*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2007. 99 p. ISBN 978-9986-19-988-5.
17. DUMČIUS, Antanas. *Garso ir vaizdo reklamos projektavimas: mokomoji knyga*. Kaunas: Technologija, 2002. p. 206. ISBN 9955-09-231-9
18. *Elektroniniai lediniai*. [interaktyvus]. Vilnius, 2008. [žiūrėta 2008m.balandžio 4d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.culturelive.lt/lt/ambasadoriai/infobankas/bankas-leidiniai/>>
19. FAINAITĖ, Ester. Lietuvos įvaizdis. [interaktyvus]. 1996 [žiūrėta 2008 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.mediabv.lt/resursai/vrstudija/Ester%20Fainaite.Lietuvos%20ivaizdis.pdf>>.
20. GEČAITĖ, Rasa. *Kultūros iškamšų bankrotas*. [interaktyvus]. Vilnius, 2008. [žiūrėta 2008m.balandžio 4d.]. Prieiga per internetą: <[http://www.ekspertai.eu/XXX\\_kulturos\\_iskamsu\\_bankrotas.html](http://www.ekspertai.eu/XXX_kulturos_iskamsu_bankrotas.html)>
21. GRINIUS, Juozas. *Encyclopedia Lituanica pusiaukelėj*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2008 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <[http://aidai.us/index.php?option=com\\_content&task=view&id=1142&Itemid=140](http://aidai.us/index.php?option=com_content&task=view&id=1142&Itemid=140)>.
22. GRINIUS, Juozas. *Informacinių nuotrupų žiupsnis*. [interaktyvus]. [žiūrėta 2008 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <[http://aidai.us/index.php?option=com\\_content&task=view&id=383&Itemid=98](http://aidai.us/index.php?option=com_content&task=view&id=383&Itemid=98)>.
23. HEATH, Roberts L. *Encyclopedia of Public relations*. London : Sage Publications, 2005. ISBN 0761927336

24. *Išrinktas preliminarus Lietuvos prekių ženklo nugalėtojas*. [interaktyvus]. 2008. [žiūrėta 2008m. gruodžio 15 d.]. Prieiga per internetą: <<http://vz.lt/Default2.aspx?ref=topcomm&ArticleID=198752ce-a609-488b-8a15-5c36b8efeb52&readcomment=1>>
25. JACKEVIČIUS, Mindaugas. *Lietuva pasauliui pristatys kaip drąsi šalis*. [interaktyvus]. 2008. [žiūrėta 2008m. kovo 8d.]. Prieiga per internetą <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=15746752>
26. JONIKAITĖ, Aušrinė. *Lietuvių litartūros vertimai (1990-2004)* [interaktyvus]. 2005. [žiūrėta 2008 m. rugpjūčio 16d.]. Prieiga per internetą: <[http://www.booksfromlithuania.lt/index.php?page\\_id=81](http://www.booksfromlithuania.lt/index.php?page_id=81)>
27. JONIKAITĖ, Aušrinė. *Lietuvių litartūros vertimai (2004-2008)* [interaktyvus]. 2008 [žiūrėta 2008 m. rugpjūčio 16d.]. Prieiga per internetą: <[http://www.booksfromlithuania.lt/index.php?page\\_id=133](http://www.booksfromlithuania.lt/index.php?page_id=133)>
28. KARDELIS, Kęstutis. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai : (edukologija ir kiti socialiniai mokslai) : vadovėlis*. Kaunas : Judex, 2002. 398, [1] p. ISBN 9986-948-65-7
29. KARDELIS, Kęstutis. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Šiauliai: Liucijus, 2007. - 398, [1] p. ISBN 9955-655-35-6
30. KATKUS, Mykolas. *Lietuvos įvaizdžio formavimo ašis*. [interaktyvus]. 2006.[žiūrėta 2008 balandžio 4d.] Prieiga per internetą: < <http://www.lrytas.lt/-11470909381146085356-p1-Komentarai-Lietuvos-%C4%AFvaizd%C5%BEio-formavimo-a%C5%A1is.htm>>
31. KAUNAS, Domas. Leidinių tipologija. In *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. Vilnius: Alma littera, 2007, 399 p.
32. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. Vilnius: Alma littera, 1997, p. 413. ISBN 9986-02-352-1
33. KOSTINIENĖ, Eugenija. Kaip pristatyti Lietuvą pasauliui. . [interaktyvus]. 2007 [žiūrėta 2008 m. gruodžio 15 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.laikas.net/2007/211nr/04.pdf>>.
34. Lazdijų turizmo informacinio centro internetinė svetainė. [interaktyvus]. 2008 [žiūrėta 2008 m. gruodžio 15 d.]. Prieiga per internetą: < <http://lazdijai-turizmas.lt/>>
35. *Lietuva Europos žiniasklaidoje*. [interaktyvus]. 2006.[žiūrėta 2008 balandžio 4d.] Prieiga per internetą: <[http://www.culture.lt/lmenas/?st\\_id=2044#](http://www.culture.lt/lmenas/?st_id=2044#)>
36. *Lietuva pasaulinėje Paryžiaus parodoje 1900 metais*. Sudarytojas MISIŪNAS, Remigijus. Vilnius: Versus Aureus, 2006. p. 311. ISBN 9955-699-24-8

37. *Lietuvos įvaizdžio koncepcija*. [interaktyvus]. 2008. [žiūrėta 2008m.gegužės 8 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.lrv.lt/main-search.php?cat=33>>
38. *Lietuvos įvaizdžiu rūpintis speciali komisija*. [interaktyvus]. 2007[žiūrėta 2008 m. gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.vtv.lt/naujienos/politika-ir-visuomene/lietuvos-ivaizdziu-rupinsis-speciali-komisija.html>>.
39. *Lietuvos pristatymo pasaulyje marketingo koncepcija*. [interaktyvus]. 2008. [žiūrėta 2008m.gegužės 8 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.lrv.lt/LR-ivaizdis/Ivaizdzio%20koncepcija.pdf>>
40. *Lietuvos pristatymo pasaulyje strateginio marketingo koncepcija* [interaktyvus]. Vilnius, 2008 [žiūrėta 2008 m. birželio 17 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.lrv.lt/LR-ivaizdis/Ivaizdzio%20koncepcija.pdf>>.
41. *Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos programų lėšų, teikiamų projekto veiklai finansuoti ir kapitalui formuoti, administravimo taisyklių 18 priedas*. [interaktyvus]. 2008 [žiūrėta 2008 m. gruodžio 15 d.]. Prieiga per internetą: <[http://209.85.129.132/search?q=cache:4Vu4FueLZ\\_4J:www.ukmin.lt/lt/veiklos\\_kryptys/pramone\\_ir\\_verslas/Paramos\\_teikimas/doc/Projektu%2520finansavimo%2520taisykles/Leidin%2520tv%2520apyra%C5%A1o%2520aktuali%2520redakcija%2520070116.doc+%C4%AFvaizd%C5%BEio+leidini%C5%B3+finansavimas&hl=lt&ct=clnk&cd=2&gl=lt](http://209.85.129.132/search?q=cache:4Vu4FueLZ_4J:www.ukmin.lt/lt/veiklos_kryptys/pramone_ir_verslas/Paramos_teikimas/doc/Projektu%2520finansavimo%2520taisykles/Leidin%2520tv%2520apyra%C5%A1o%2520aktuali%2520redakcija%2520070116.doc+%C4%AFvaizd%C5%BEio+leidini%C5%B3+finansavimas&hl=lt&ct=clnk&cd=2&gl=lt)>
42. *Lietuvos Respublikos Ūkio ministro įsakymas Nr. 4-149*. [interaktyvus]. 2005 [žiūrėta 2008 m. rugpjūčio 16d.]. Prieiga per internetą: <[http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc\\_1?p\\_id=254089&p\\_query=leidinys%20&p\\_tr2=3](http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_1?p_id=254089&p_query=leidinys%20&p_tr2=3)>
43. *Lietuvos turizmo ir verslo ženklo kūrimas. Kokybinio tyrimo ataskaita*. [interaktyvus]. 2006.[žiūrėta 2008 m. gruodžio 15 d..] Prieiga per internetą: <[http://www.tourism.lt/lt/LT\\_Ivaizdis\\_KOK\\_Ataskaita.pdf](http://www.tourism.lt/lt/LT_Ivaizdis_KOK_Ataskaita.pdf)>
44. *Lietuvos ženklo epopėja tęsiasi*. [interaktyvus]. 2007. [žiūrėta 2008m.balandžio 4d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.balsas.lt/naujiena/151703/lietuvos-prekes-zenklo-epopeja-tesiasi/rubrika:naujienos-verslas-pasaulioverslas>>
45. *Lietuvos“ prekės ženklo kaina – 50 milijardų dolerių*. [interaktyvus]. 2007. [žiūrėta 2008m.balandžio 4d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.seosem.lt/lietuvos-prekes-zenklo-kaina-50-milijardu-doleriu.html>>
46. LUOBIKIENĖ, Irena. *Sociologija: bendrieji pagrindai ir tyrimų metodika*. Kaunas: Technologija, 2000, p. 188. 98-144, 147-150. ISBN 9986-13-775-6

47. MEECH, P. *Corporate Identity and Corporate Image*. Critical Perspectives in Public Relations. International Thompson Business Press, 1996.
48. MISIŪNAS, Remigijus. *Informacinių kovų kryžkelėse*. Vilnius: Versus Aureus, 2004. p. 374. ISBN 9955-601-39-6
49. *Niujorko paroda*. [interaktyvus]. Vilnius [žiūrėta 2008 m. gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą: <[http://www.expo2008.lt/index.php?item\\_id=660#](http://www.expo2008.lt/index.php?item_id=660#)>.
50. PRANULIS, Vytautas Pranas. *Marketingo tyrimai*. Vilnius: Kronta, 1998. 166 p. ISBN 9986 – 879 – 10 – 8
51. PRUSKUS, Valdas. *Sociologija*. Vilnius : Vilniaus teisės ir verslo kolegija, 2004. - 247, [1] p. - ISBN 9955-9655-0-9
52. STANIULYTĖ, Teresė. Įvaizdis sutręšusiomis kojomis. [interaktyvus]. 2008 [žiūrėta 2008 m. gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą: <[http://www.ivaizdis.lt/res\\_zinpr\\_det.php?id=17956](http://www.ivaizdis.lt/res_zinpr_det.php?id=17956)>.
53. STONIENĖ, Vanda. Leidinys. In *Visuotinė lietuvių enciklopedija*. 11 tomas Vilnius, 2007, 815 p. p. 691. ISBN 978-5-420-01613-8
54. ŠIMKAUSKAS, Henrikas. *Lietuvos įvaizdžio paieškos: nuo Gedimino laiškų iki dabar*. [interaktyvus]. Vilnius, 2008 [žiūrėta 2008 m. gruodžio 15 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.studentas.lt/bulvaras-18/lt/lietuvos-ivaizdzio-paieskos--nuo-gedimino-laisku-iki-dabar---273.html>>.
55. TIDIKIS, R. *Socialinių mokslų tyrimų metodologija*. Vilnius: Lietuvos teisės universiteto Leidybos centras, 2003. 626, [1] p. ISBN 9955-563-26-5
56. *ŪM ir LVPA skelbia kvietimą teikti paraišką pagal Informacinių ir valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos projektų grupės aprašą*. [interaktyvus]. 2008 [žiūrėta 2008 m. rugpjūčio 16d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.lvpa.lt/lt/content/viewitem/15845/>>
57. *Valstybinio turizmo departamento prie LR Ūkio ministerijos internetinė svetainė*. [interaktyvus]. 2008 [žiūrėta 2008 m. gruodžio 15 d.]. Prieiga per internetą: <[www.tourism.lt](http://www.tourism.lt)>
58. Vilniaus turizmo informacinio centro internetinė svetainė. [interaktyvus]. 2008 [žiūrėta 2008 m. gruodžio 15 d.]. Prieiga per internetą: <[www.vilnius-tourism.lt/topic.php?tid=27&sid=44](http://www.vilnius-tourism.lt/topic.php?tid=27&sid=44)>

### Publications which create image of Lithuania (Summary)

Object of the work – publications, creating the image of Lithuania. The aim of the work: to define the concept of image and analyze Lithuania's image-building tendencies; to define image publications influence and ways of using them in creating image of the country; to review and classify published image publications. To achieve this goal, following tasks were formed: to analyze the literature provided by the definitions of image, to analyze Lithuania's image-building development and tendencies, to analyze available Lithuania's image creating publications and classify them.

The paper reviews literature relevant with work theme, the concept of image, building models and image restoration theory examined in it. In order to understand and assess current trends of development of the country's image, analyze the Lithuanian image development, major events and aspects, personalities directly related to the country's image, an overview of literature, which addresses these issues. A qualitative study brought out concept's of the image analysis and that kind of publications financing system, publications, generating Lithuania's image analysis and its results. The study used different information, based on a variety of sources: bibliography index "Bibliografijos žinios", publicly funded list of publications published by the Ministry of Economy, web site and etc.

1 PRIEDAS. Ūkio subjektai, kuriems neskiriama lėšų įvaizdžio leidiniams leisti (2007 m.)

**ŪKIO SUBJEKTŲ, KURIEMS NESKIRIAMOS LĖŠOS PROJEKTŲ, SUSIJUSIŲ SU INFORMACINIŲ REKLAMINIŲ BEI VALSTYBĖS ĮVAIZDĮ KURIANČIŲ LEIDINIŲ LEIDYBA, VEIKLAI FINANSUOTI, SĄRAŠAS**

	Ūkio subjektas (pareiškėjas)	Leidinio pavadinimas
1.	Viešoji įstaiga Šiaulių rajono verslo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Kryžių kalnas ir jo fiksavimo vaizdais istorija“ leidyba“
2.	Viešoji įstaiga Šiaulių rajono verslo informacijos centras	Projektas „Videofilmo „Ką byloja Kuršėnų krašto molis“ pagaminimas“
3.	Viešoji įstaiga „Pasauliui apie mus“	Projektas „Leidinio „Trumpai apie Lietuvą“ leidyba“
4.	Viešoji įstaiga „Made in LT“	Projektas „Informacinės medžiagos rinkinio patalpinimas žurnalo „Made in Lithuania“ numeriuose“
5.	Viešoji įstaiga „Aviacijos pasaulis“	Projektas „Informacinio leidinio (žurnalo) „Aviacinė Lietuva“ leidyba“
6.	Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacija „Lietuvos mediena“	Projektas „Žurnalo „Lietuvos medienos ir baldų pramonės žinios „LM“ leidyba“
7.	Viešoji įstaiga „Įvaizdžio formavimo centras“	Projektas „Žurnalo „Business and Exhibitions – Lithuanian Economic Review“ specialių numerių, skirtų šalies ūkio ir eksporto plėtotei, išleidimas“
8.	Viešoji įstaiga Nemuno euroregiono Marijampolės biuras	Projektas „Lietuvos pasienio regionų bendradarbiavimas ir įvaizdžio gerinimas“
9.	Viešoji įstaiga Molėtų turizmo ir verslo informacijos centras	Projektas „Turizmas ir verslas Molėtų rajone“
10.	Verslo iniciatyvų skatinimo asociacija	Projektas „Informacinės medžiagos, populiarinančios vietos turizmo išteklius ir analizuojančios vietinio turizmo plėtros galimybes, rinkinio parengimas ir periodišką jo publikavimą laikraščio „Kontrastai“ turistiniame informaciniame priede „Keliaukime“ bei interneto svetainėje <a href="http://www.kontrastai.lt">www.kontrastai.lt</a> “
11.	Viešoji įstaiga „Europos technologinių platformų ir pramoninių klasterių nacionalinis biuras“	Projektas „Europos technologinių platformų ir Lietuvos technologinių platformų pristatymo leidiniai“ leidyba“

12.	Viešoji įstaiga Širvintų rajono turizmo ir verslo informacijos centras	Projektas „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidyba, skatinant atvykstatamąjį ir vietinį turizmą“
13.	Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija	Projektas „Katalogo „Lithuanian hotel guide 2007“ leidyba“
14.	Viešoji įstaiga Vakarų Lietuvos verslo kolegija	Projektas „Leidinio „Vadyba“, skirto tarptautinei mokslinei metodinei konferencijai „Regioninės problemos: ekonomika, vadyba, technologijos“ leidyba“
15.	Viešoji įstaiga Čiurlionio fondo investicijos	Projektas „Vaizdo juostos „Išsaugokime Lietuvos kultūros paveldą“ (DVD) pagaminimas“
16.	Viešoji įstaiga Šiaulių turizmo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Šiaulių miesto turistinis vadovas“ leidyba“
17.	Viešoji įstaiga Joniškio rajono verslo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Pažadinkime amžinybės viltį suspindėti“ leidyba“
18.	Viešoji įstaiga Kauno regiono turizmo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Enjoy Lithuania“ leidyba“
19.	Viešoji įstaiga Kauno regiono turizmo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Kauno rajonas turistams“ leidyba“
20.	Viešoji įstaiga Varėnos turizmo ir verslo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Verslas Varėnoje“ leidyba“
21.	Viešoji įstaiga Trakų turizmo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Trakų krašto gidas“ leidyba“
22.	Viešoji įstaiga Šiaulių rajono verslo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Aplankykite Kuršėnus“ leidyba“
23.	Lietuvos statybininkų asociacija	Projektas „Leidinio „Lietuvos statybos raida“ leidyba“
24.	Viešoji įstaiga Šilalės turizmo ir verslo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Turizmas Šilalės rajone“ leidyba“
25.	Viešoji įstaiga Plungės turizmo ir verslo informacijos centras	Projektas „Verslo informacinių reklaminių ir Plungės rajono rekreacinį įvaizdį kuriančių leidinių leidyba“



26.	Viešoji įstaiga „Investicijų plėtra“	Projektas „Leidinio „Lietuvos kurortai ir kurortinės vietovės“ leidyba“
27.	Viešoji įstaiga Kupiškio rajono verslo informacijos centras	Projektas „Leidinio „Kupiškis – galimybės ir perspektyvos“ leidyba“
28.	Viešoji įstaiga Vilniaus turizmo informacijos centras	Projektas „Reprezentacinio leidinio, skirto konferencijų turizmo plėtojimui“ leidyba“
29.	Viešoji įstaiga Lazdijų turizmo informacinis centras	Projektas „Katalogo ir lankstinukų leidyba“
30.	Viešoji įstaiga Įvaizdžio formavimo centras	Projektas „Reprezentacinės knygos-albumo „Lietuvos ekonomika ir visuomenė“ leidyba“
31.		

2 PRIEDAS. Ūkio subjektai, kuriems neskiriama lėšų įvaizdžio leidiniams leisti (2008 m.)

Lietuvos Respublikos ūkio ministro  
2008 m. rugpjūčio 28 d.  
įsakymo Nr. 4-385  
5 priedas

**ŪKIO SUBJEKTŲ, KURIEMS NESKIRIAMA LĖŠŲ PROJEKTŲ, SUSIJUSIŲ SU  
INFORMACINIŲ IR VALSTYBĖS ĮVAIZDĮ KURIANČIŲ LEIDINIŲ LEIDYBA, VEIKLOS  
SĄNAUDOMS PADENGTI, SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Pareiškėjas	Projekto (leidinio) pavadinimas
1	3	4
1	Viešoji įstaiga „Ekologinio švietimo centras“	„Publikacijos aplinkosaugos, pavojingų atliekų tvarkymo ir antrinių žaliavų rūšiavimo bei perdirbimo klausimais aplinkosaugos savaitraštyje „Žaliasis pasaulis“
2	Viešoji įstaiga „OSC – optimalių sprendimų centras“	„Elektroninio katalogo „Lietuvos grožis skandinavų akimis“ CD formate pagaminimas, išleidimas ir patalpinimas internete“
3	Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacija „Lietuvos mediena“	„Žurnalo „Lietuvos medienos ir baldų pramonės žinios „LM“ leidyba“
4	Viešoji įstaiga Kauno regiono plėtros agentūra	„Kauno apskrities investicinę aplinką ir verslo galimybes pristatančios informacinės medžiagos rinkinio leidyba“
5	Viešoji įstaiga „Lietuva ant delno“	„Penkiakalbio automobilinių terminų žodyno leidyba“
6	Viešoji įstaiga Kauno regioninis inovacijų centras	„Leidinio "Idėjų metai – gairės verslo plėtrai Lietuvoje" leidyba“
7	Viešoji įstaiga Kauno regiono turizmo informacijos centras	„Reprezentacinio leidinio „Enjoy Lithuania“ leidyba“
8	Viešoji įstaiga Ignalinos atominės elektrinės regiono plėtros agentūra	„Leidinio, pristatančio Ignalinos atominės elektrinės regiono ekonominę investicinę aplinką, „Verslas Ignalinos AE regione“ leidyba“
9	Viešoji įstaiga Šiaurės miestelio technologijų parkas	„Leidinio „VšĮ Šiaurės miestelio technologijų parkas – verslui augti ir stiprėti“ leidyba“
10	Viešoji įstaiga „Tulpės“ sanatorija	„Leidinio „Sveikatos ir poilsio oazė

		Birštone-„Tulpės“ sanatorijoje“ leidyba“
11	Viešoji įstaiga „Kultūros idėjų centras“	„Informacinio-reprezentacinio leidinio „Lietuvos statybininko garbė“ leidyba“
12	Viešoji įstaiga „Kultūros idėjų centras“	„Informacinio leidinio „Aktyvus turizmas Lietuvoje“ leidyba“
13	Lietuvos verslo darbdavių konfederacija	„Leidinio „Lietuvos frančizės tinklai“ leidyba“
14	Viešoji įstaiga „Contra club“	„Kompiuterinio leidinio „Designers.LT“ leidyba“
15	Viešoji įstaiga „Joniškio turizmo ir verslo informacijos centras“	„Joniškio rajono turizmo žemėlapis „Savas kraštas“ leidyba“
16	Viešoji įstaiga Kazlų Rūdos verslo inkubatorius	„Informacinio ir savivaldybės įvaizdį kuriančio medžiagos rinkinio „Verslas ir amatai Kazlų Rūdos savivaldybėje“ leidyba“
17	Verslo centrų asociacija	„Katalogo „PARAMOS VERSLUI TINKLAS“ leidyba“
18	Viešoji įstaiga „VILNIAUS TEISĖS INSTITUTAS“	„Leidinio „Verslo pradžia Lietuvoje – Business LT“ leidyba“
19	Dusetų jaunimo klubas „LDK pėdsekiai“	„Leidinio „Lietuvos Dvasingumo Katalogas – Tavo LDK strategija“ išleidimas“
20	Viešoji įstaiga Tauragės apskrities darbdavių sąjunga	„Leidinio „Tauragės regionas – investicijų perspektyvos“ leidyba“
21	Viešoji įstaiga Šiaulių verslo inkubatorius	„Leidinio „Šiaulių apskrities ekonomika, investicinė aplinka, verslo plėtros galimybės“ leidyba“
22	Viešoji įstaiga Pakruojo poilsio ir turizmo centras	„Leidinio „Kultūros paveldo praeities spalvos“ leidyba“
23	Viešoji įstaiga Skuodo informacijos centras	„Reprezentacinio DVD disko „Verslai ir amatai Skuodo rajone“ leidyba“
24	Viešoji įstaiga Vakarų Lietuvos verslo kolegija	„Leidinio „Vadyba“ leidyba“
25	Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija	„Leidinio „Lietuvos eksportuotojai ir eksporto partneriai 2009“ leidyba“
26	Viešoji įstaiga Socialinių mokslų	„Informacinio – mokomojo leidinio

	kolegija	„Verslininko knyga“ leidyba“
27	Viešoji įstaiga Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras	„Leidinio „Kelmės krašto gidas“ leidyba“
28	Viešoji įstaiga Akmenės rajono turizmo ir verslo informacijos centras	„Leidinio „Kaip pradėti verslą Akmenės krašte“ leidyba“
29	Viešoji įstaiga Telšių apskrities turizmo informacijos centras	„Leidinio „Telšių rajono lankytojo gidas“ leidyba“
30	Viešoji įstaiga Akmenės rajono turizmo ir verslo informacijos centras	„Leidinio „Dinozauriukė Venta laukia Jūsų Akmenės krašte“ leidyba“
31	Viešoji įstaiga Šalčininkų rajono verslo informacijos centras	„Leidinio „Šalčininkų rajonas nuotraukose. Pažiūrėkite, atvažiuokite, investuokite“ leidyba“
32	Viešoji įstaiga Ukmergės turizmo ir verslo informacijos centras	„Kompaktinės plokštelės „Sėkmingas verslas Ukmergės rajone, formuojantis teigiamą šalies įvaizdį“ leidyba“
33	Visuomeninė organizacija „Žemaitija mano“	„Informacinio leidinio „Todėl, kad tai Žemaitija ir Mažoji Lietuva“ leidyba“

3 PRIEDAS. Ūkio subjektai, gavę paramą įvaizdžio leidiniams leisti (2007 m.)

Informacija apie administracinio ir tinkamumo vertinimo metu teigiamai įvertintas paraiškas pagal Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos projektų grupę (2007-07-11 duomenimis)

<i>Eil. Nr.</i>	<i>Pareiškėjas</i>	<i>Projekto pavadinimas</i>	<i>Prašoma suma (litas)</i>
1	Lietuvos kaimo turizmo asociacija	Leidinio „Lietuva. Atostogos kaime 2007“ leidyba	22500
2	Viešoji įstaiga Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras	Leidinio „Investavimo ir verslo plėtros galimybės Kelmės rajone“ leidyba	10800
3	Viešoji įstaiga Šiaulių rajono verslo informacijos centras	Videofilmo „Ką byloja Kuršėnų krašto molis“ pagaminimas	18750
4	Viešoji įstaiga Šiaulių rajono verslo informacijos centras	Leidinio „Kryžių kalnas ir jo fiksavimo vaizdais istorija“ leidyba	45000
5	Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai	Leidinio „Aukštaitijos investiciniai projektai“ leidyba	45000
6	Viešoji įstaiga Palangos turizmo informacijos centras	Leidinio „Gintarinė Palanga“ leidyba	27090
7	Viešoji įstaiga „Pasauliui apie mus“	Leidinio „Trumpai apie Lietuvą“ leidyba	40000
9	Viešoji įstaiga Lietuvos ekonominės plėtros agentūra	Lietuvos ekonominio įvaizdžio ir verslo galimybių pristatymo leidinių leidyba	46293
10	Viešoji įstaiga „Artlora“	Informacinės – reprezentacinės knygos „Lietuva“ (rusų, ukrainiečių kalbomis) leidyba	93125
11	VšĮ Aviacijos pasaulis	Informacinio leidinio „Aviacinė Lietuva“ leidyba	25581
12	Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmai	Leidinio „Prekių brūkšniniai kodai. Vadovas smulkiems ir vidutiniams verslininkams“ leidyba	18375
13	VšĮ „Made in LT“	Informacinės medžiagos rinkinio talpinimas žurnalo „Made in Lithuania“ numeriuose	62392
14	VšĮ Širvintų rajono turizmo ir verslo informacijos centras	Projektas „Informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidyba, skatinant atvykstamąjį ir vietinį turizmą“	194190
15	Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacija „Lietuvos mediena“	Žurnalo „Lietuvos medienos ir baldų pramonės žinios „LM“ leidyba	18200
16	VšĮ Įvaizdžio formavimo centras	Žurnalo „Business and Exhibitions - Lithuanian Economic Review“ specialiųjų numerių, skirtų šaliai	37131

		ūkio ir eksporto plėtotei, išleidimas	
17	Lietuvos verslo darbdavių konfederacija	Informacinių straipsnių ciklo „Verslo bitės“ leidyba	27930
18	Žurnalo „Jūra“ paramos fondas	Tarptautinio verslo žurnalo „JŪRA MOPE SEA“ specialaus numerio, skirto kruizo ir vandens turizmo Lietuvoje pristatymui bei specialių numerių, kurie bus pristatomi parodose „Transport Logistic Munich“ ir „TransitTrans Kazakhstan“ leidyba	77138
19	VšĮ Europos technologinių platformų ir pramoninių klasterių nacionalinis biuras	Europos technologinių platformų ir Lietuvos technologinių platformų pristatymo leidinių leidyba	68526
20	VšĮ Molėtų turizmo ir verslo informacijos centras	Projektas „Turizmas ir verslas Molėtų rajone“	17168
21	Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija	Informacinių leidinių eksportuotojams/importuotojams ir turistams leidyba	47670
22	Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija	Vokiečių-lietuvių kalbų žodyno ekonomistams ir teisininkams leidyba	79300
23	VšĮ Šiaulių universiteto mokslo ir technologijų parkas	Informacinis, reprezentacinio DVD disko „EASY LITHUANIA“ leidyba	55688
24	VšĮ Vakarų Lietuvos verslo kolegija	Leidinio „Vadyba“, skirto tarptautinei mokslinei-metodinei konferencijai „Regioninės problemos: ekonomika, vadyba, technologijos“ leidyba	2770
25	Lietuvos pramonininkų konfederacija	Leidinio „Lietuvos verslo apdovanojimai“ leidyba	45000
26	Lietuvos pramonininkų konfederacija	Leidinio „Aplinkos apsauga gamyboje ir versle“ leidyba	29677
27	Lietuvos pramonininkų konfederacija	Leidinio „Dizainas-Lietuvos verslo plėtros įrankis“ leidyba	35460
28	VšĮ Čiurlionio fondo investicijos	Vaizdo juostos „Išsaugokime Lietuvos kultūros paveldą“ (DVD) pagaminimas	82888
29	Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija	Katalogo „The hotels in the Baltic States 2008“ leidyba	26640
30	Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija	Katalogo „Lithuanian Hotel Guide 2007“ leidyba	48896

31	VšĮ Joniškio rajono verslo informacijos centras	Leidinio „Pažadinkime amžinybės viltį suspindėti“ leidyba	14500
32	VšĮ Šiaulių turizmo informacijos centras	Leidinio „Šiaulių miesto turistinis vadovas“ leidyba	57300
33	VšĮ Skuodo informacijos centras	Leidinio „Verslas Skuodo rajone“ leidyba	10819
34	VšĮ Klaipėdos ekonominės plėtros agentūra	Leidinio „Business Guide to Klaipėda 2007“ leidyba	10884
35	VšĮ Trakų turizmo informacijos centras	Turistinio - informacinio leidinio „Trakų krašto gidas“ leidyba	21000
36	VšĮ Šiaulių rajono verslo informacijos centras	Leidinio „Aplankykite Kuršėnus“ leidyba	26250
37	VšĮ Tauragės verslo informacinis centras	Leidinio "Verslo aplinka Tauragės rajone“ leidyba	36600
38	Lietuvos statybininkų asociacija	Leidinio „Lietuvos statybos raida“ leidyba	18172
39	VšĮ Šilalės turizmo ir verslo ir verslo informacijos centras	Leidinio „Turizmas Šilalės rajone“ leidyba	15000
40	VšĮ Plungės turizmo ir verslo informacijos centras	Verslo informacinių reklaminių ir Plungės rajono rekreacinių įvaizdžių kuriančių leidinių leidyba	17997
41	VšĮ „Investicijų plėtra“	Leidinio „Lietuvos kurortai ir kurortinės vietovės“ leidyba	11250
42	VšĮ Kupiškio rajono verslo informacijos centras	Leidinio „Kupiškis-galimybės ir perspektyvos“ leidyba	7500
43	Lietuvos kempingų asociacija	Leidinio „Lietuvos kempingų žemėlapis“ leidyba	32540
44	VšĮ Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centras	Leidinio „Druskininkai-vieta Jūsų poilsiui“ leidyba	29106
45	Įmonių asociacija „Infobalt“	Leidinio „Skaitmeninė Lietuva 2007“ leidyba	24114
46	VšĮ Vilniaus turizmo ir verslo informacijos centras	Reprezentacinio leidinio , skirto konferencijų turizmo plėtojimui, leidyba	81353
47	VšĮ Lazdijų turizmo informacinis centras	Projektas „Katalogo ir lankstinukų leidyba“	56773
48	VšĮ Akmenės turizmo ir verslo informacijos centras	Leidinio „Verslas Akmenės krašte“ leidyba	14000

49	VšĮ Įvaizdžio formavimo centras	Reprezentacinės knygos-albumo „Lietuvos ekonomika ir visuomenė“ leidyba	53393
50	VšĮ Šiaulių regiono plėtros agentūra	Leidinio, kompaktinio disko „Šiaulių apskritis: verslas, inovacijos, plėtra“ leidyba	62134



4 PRIEDAS. Ūkio subjektai, gavę paramą įvaizdžio leidiniams leisti (2008 m.)

**Informacija apie administracinio ir tinkamumo vertinimo metu teigiamai įvertintas paraiškas pagal Informacinių ir valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybos projektų grupę, teikiamas svarstyti Verslo projektų atrankos komitetui**

2008-03-13 kvietimas

Nr.	Paraiškos gavimo data	Pareiškėjas	Projekto pavadinimas	Prašoma suma (litas)
	2	3	4	5
1.	2008-04-15	Viešoji įstaiga „Ekologinio švietimo centras“	„Publikacijos aplinkosaugos, pavojingų atliekų tvarkymo ir antrinių žaliavų rūšiavimo bei perdirbimo klausimais aplinkosaugos savaitraštyje „Žalioji pasaulis“	5468
2.	2008-04-16	Viešoji įstaiga „OSC – optimalių sprendimų centras“	„Elektroninio katalogo „Lietuvos grožis skandinavų akimis“ CD formate pagaminimas, išleidimas ir patalpinimas internete“	79980
3.	2008-04-18	Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai	„Leidinio „Aukštaitijos investiciniai projektai“ leidyba“	32850
4.	2008-04-24	Viešoji įstaiga Plungės turizmo ir verslo informacijos centras	„Plungės rajono rekreacinį įvaizdį kuriančių ir verslo plėtrą skatinančių leidinių leidyba“	36330
5.	2008-04-30	Viešoji įstaiga „Made in LT“	„Katalogo „Made in Lithuania“, skirto pasaulinei parodai „EXPO 2008“ leidyba“	35550
6.	2008-05-08	Viešoji įstaiga Alytaus turizmo	„Alytaus kraštą pristatančių leidinių leidyba“	55240

		informacijos centras		
7.	2008-05-08	Žurnalo „Jūra“ paramos fondas	„Tarpautinio verslo žurnalo „JŪRA MOPE SEA“ specialių numerių, skirtų tarptautiniams transporto ir turizmo renginiams, leidyba“	59940
8.	2008-05-08	Viešoji įstaiga Lietuvos ekonominės plėtros agentūra	„Konkurencingų Lietuvos pramonės sektorių apžvalgų leidyba ir sklaida“	80000
9.	2008-05-08	Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacija „Lietuvos mediena“	„Žurnalo „Lietuvos medienos ir baldų pramonės žinios „LM“ leidyba“	42820
10.	2008-05-	Viešoji įstaiga Kauno regiono plėtros agentūra	„Kauno apskrities investicinę aplinką ir verslo galimybes pristatančios informacinės medžiagos rinkinio leidyba“	56190
11.	2008-05-09	Viešoji įstaiga „Lietuva ant delno“	„Penkiakalbio automobilių terminų žodyno leidyba“	35475
12.	2008-05-07	Viešoji įstaiga Kauno regioninis inovacijų centras	„Leidinio "Idėjų metai – gairės verslo plėtrai Lietuvoje" leidyba“	14500
13.	2008-05-09	Lietuvos turizmo asociacija	"Leidinio "Atvykstamojo ir vietinio turizmo gidas" ("Lithuanian destination guide") leidyba"	27787
14.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Kauno regiono turizmo informacijos centras	„Leidinio "Kauno regiono gidas 2009" leidyba“	38966
15.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Kauno regiono turizmo informacijos centras	„Reprezentacinio leidinio „Enjoy Lithuania“ leidyba“	31907

16.	2008-05-09	Panevėžio apskrities viršininko administraci-ja	„Leidinio „Panevėžio apskritis“ leidyba“	30000
17.	2008-05-07	Viešoji įstaiga "Tatulos programa"	„Informacinio leidinio „Biržų–Pasvalio krašto gamtos ir istorijos slėpiniai“ leidyba“	57465
18.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Ignalinos atominės elektrinės regiono plėtros agentūra	„Leidinio, pristatančio Ignalinos atominės elektrinės regiono ekonominę investicinę aplinką, „Verslas Ignalinos AE regione“ leidyba“	36920
19.	2008-05-08	Viešoji įstaiga Utenos verslo informacijos centras	„Leidinio „Utenos eksporto ir investavimo gidas“ leidyba“	30200
20.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Šiaurės miestelio technologijų parkas	„Leidinio „VšĮ Šiaurės miestelio technologijų parkas – verslui augti ir stiprėti“ leidyba“	43162
21.	2008-05-07	Viešoji įstaiga Kaišiadorių turizmo ir verslo informacijos centras	„Turistinio leidinio - žemėlapio „Pasižvalgykime po Kaišiadorių kraštą“ leidyba“	9000
22.	2008-05-08	Viešoji įstaiga Klaipėdos turizmo ir kultūros informacijos centras	„Leidinio „Sail to Lithuania. Port and city of Klaipeda“ leidyba“	25500
23.	2008-05-08	Viešoji įstaiga „Tulpės“ sanatorija	„Leidinio „Sveikatos ir poilsio oazė Birštone-„Tulpės“ sanatorijoje“ leidyba“	15712
24.	2008-05-08	Viešoji įstaiga Varėnos turizmo ir verslo informacijos centras	„Informacinio reprezentacinio leidinio „Turizmas Varėnos rajone“ parengimas ir leidyba“	22500
25.	2008-05-09	Viešoji įstaiga	„Informacinio-	72923

		„Kultūros idėjų centras“	reprezentacinio leidinio „Lietuvos statybininko garbė“ leidyba“	
26.	2008-05-09	Viešoji įstaiga „Kultūros idėjų centras“	„Informacinio leidinio „Aktyvus turizmas Lietuvoje“ leidyba“	70000
27.	2008-05-09	Viešoji įstaiga „Artlora“	„Informacinės–reprezentacinės knygos „Lietuva“ ukrainiečių kalba leidyba“	74997
28.	2008-04-30	Viešoji įstaiga Šiaulių rajono turizmo ir verslo informacijos centras	„Leidinio „Kryžių kalnas ir jo fiksavimo vaizdais istorija“ leidyba“	45000
29.	2008-05-07	Viešoji įstaiga Palangos turizmo informacijos centras	„Leidinio „Gintarinė Palanga“ leidyba“	44869
30.	2008-05-08	Viešoji įstaiga Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centras	„Informacinės medžiagos rinkinio „Druskininkai“ leidyba“	44869
31.	2008-05-09	Įmonių asociacija „Infobalt“	„Leidinių „Skaitmeninė Lietuva“ leidyba“	60555
32.	2008-05-09	Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija „Linpra“	„Leidinio „Lietuvos inžinerinė pramonė – 2009“ leidyba“	50106
33.	2008-05-09	Lietuvos verslo darbdavių konfederacija	„Leidinio „Lietuvos frančizės tinklai“ leidyba“	29382
34.	2008-05-09	Lietuvos statybininkų asociacija	„Leidinio „Lietuvos statyba: laikmečio žingsniai“ leidyba“	22064
35.	2008-05-07	Viešoji įstaiga „Contra club“	„Kompiuterinio leidinio „designers.LT“ leidyba“	57304
36.	2008-05-08	Viešoji įstaiga „Joniškio turizmo ir verslo informacijos	„Joniškio rajono turizmo žemėlapis „Savas kraštas“ leidyba“	19520

		centras“		
37.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Kazlų Rūdos verslo inkubatorius	„Informacinio ir savivaldybės įvaizdį kuriančio medžiagos rinkinio „Verslas ir amatai Kazlų Rūdos savivaldybėje“ leidyba“	15225
38.	2008-05-09	Verslo centrų asociacija	„Katalogo „PARAMOS VERSLUI TINKLAS“ leidyba“	60908
39.	2008-05-09	Viešoji įstaiga „VILNIAUS TEISĖS INSTITUTAS“	„Leidinio „Verslo pradžia Lietuvoje – BusinessLT“ leidyba“	62590
40.	2008-05-13	Dusetų jaunimo klubas „LDK pėdsekiai“	„Leidinio „Lietuvos Dvasingumo Katalogas – Tavo LDK strategija“ išleidimas“	75000
41.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Tauragės apskrities darbdavių sąjunga	„Leidinio „Tauragės regionas – investicijų perspektyvos“ leidyba“	56126
42.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Šiaulių verslo inkubatorius	„Leidinio „Šiaulių apskrities ekonomika, investicinė aplinka, verslo plėtros galimybės“ leidyba“	32150
43.	2008-05-06	Viešoji įstaiga Pakruojo poilsio ir turizmo centras	„Leidinio „Kultūros paveldo praeities spalvos“ leidyba“	29835
44.	2008-04-30	Viešoji įstaiga Skuodo informacijos centras	„Reprezentacinio DVD disko „Verslai ir amatai Skuodo rajone“ leidyba“	24000
45.	2008-04-30	Nacionalinė kurortų asociacija	„Leidinio „Lietuvos kurortai ir kurortinės vietovės“ leidyba“	60350
46.	2008 05 06	Viešoji įstaiga Vakarų Lietuvos verslo kolegija	„Leidinio „Vadyba“ leidyba“	3412
47.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Kupiškio rajono verslo informacijos centras	„Leidinio „Pažink Kupiškį“ leidyba“	15630

48.	2008-05-09	Birštono miesto verslininkų asociacija	„Leidinio „Birštono ir Didžiųjų Nemuno kilpų gidas“ leidyba“	23325
49.	2008-05-09	Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija	„Leidinio „Lietuvos eksportuotojai ir eksporto partneriai 2009“ leidyba“	80000
50.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Rietavo verslo informacijos centras	„Leidinio „Investuok Rietave“ leidyba“	79760
51.	2008-05-09	Lietuvos prekybos įmonių asociacija	„Lietuvos prekybos įmonių asociacijos informacinio leidinio „Lietuvos prekybos įmonės“, pristatančio Lietuvos prekybos sektorių, leidyba“	54930
52.	2008-05-10	Viešoji įstaiga Raseinių verslo informacijos centras	„Leidinio „Raseinių kraštas leidyba“ leidyba“	80000
53.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Socialinių mokslų kolegija	„Informacinio – mokomojo leidinio „Verslininko knyga“ leidyba“	34075
54.	2008-05-06	Viešoji įstaiga Pažaislio kultūros ir turizmo centras	„Leidinio „Gidas po Pažaislį“ parengimas ir leidyba“	23221
55.	2008-04-18	Viešoji įstaiga Kelmės turizmo ir verslo informacijos centras	„Leidinio „Kelmės krašto gidas“ leidyba“	38903
56.	2008-04-24	Viešoji įstaiga Akmenės rajono turizmo ir verslo informacijos centras	„Leidinio „Kaip pradėti verslą Akmenės krašte“ leidyba“	15000
57.	2008-04-03	Viešoji įstaiga Telšių apskrities turizmo	„Leidinio „Telšių rajono lankytojo gidas“ leidyba“	7500

		informacijos centras		
58.	2008-04-28	Viešoji įstaiga Trakų turizmo informacijos centras	„Reprezentacinio leidinio „Trakų krašto gidas“ leidyba“	22000
59.	2008-05-08	Lietuvos kempingų asociacija	Lietuvos kempingų žemėlapių leidyba ir platinimas	40100
60.	2008-05-09	Vilniaus miesto ir apskrities verslininkų darbdavių konfederacija	„Leidinio „Įmonių konkurencingumas Lietuvoje“ leidyba“	77166
61.	2008-05-06	Viešoji įstaiga Akmenės rajono turizmo ir verslo informacijos centras	„Leidinio „Dinozauriukė Venta laukia Jūsų Akmenės krašte“ leidyba“	15000
62.	2008-05-08	Viešoji įstaiga Šalčininkų rajono verslo informacijos centras	„Leidinio „Šalčininkų rajonas nuotraukose. Pažiūrėkite, atvažiuokite, investuokite“ leidyba“	30000
63.	2008-05-09	Viešoji įstaiga Klaipėdos ekonominės plėtros agentūra	Leidinio „Business Guide to Klaipėda“ išleidimas	33497
64.	2008-05-09	Lietuvos biotechnologų asociacija	„Apžvalgos „Biotechnology in Lithuania 2008“ leidyba“	24700
65.	2008-05-07	Viešoji įstaiga Radviliškio turizmo ir verslo informacijos centras	„Lankstinuko, knygelės apie Radviliškio rajono savivaldybės lankytinas vietas ir filmo apie Radviliškio rajoną kūrimas ir leidyba“	55845
66.	2008-05-07	Viešoji įstaiga Šilalės turizmo ir verslo informacijos centras	„Leidinio „Turizmas Šilalės rajone“ leidyba“	27000
67.	2008-05-21	Lietuvos pramonininkų konfederacija	„Leidinio „Lietuvos verslo apdovanojimai“ leidyba“	30000
68.	2008-06-16	Viešoji įstaiga	„Kompaktinės plokštelės	11280

		Ukmergės turizmo ir verslo informacijos centras	„Sėkmingas verslas Ukmergės rajone, formuojantis teigiamą šalies įvaizdį“ leidyba“	
69.	2008-06-16	Lietuvos pramonininkų konfederacija	„Leidinio „Dizainas - Lietuvos verslo plėtros įrankis“ leidyba“	30000
70.	2008-06-16	Viešoji įstaiga „Bendruomenių santykių konsultantai“	„Leidinio (kompaktinio disko) „Užupio respublikos kūrybinių industrijų žemėlapis“ leidyba“	26621
71.	2008-06-13	Lietuvos spaustuvininkų asociacija	„Leidinio „Spaudos pramonė Lietuvoje“ rengimas“	27674
72.	2008-06-16	Viešoji įstaiga Įvaizdžio formavimo centras	„Leidinio „Business and Exhibitions-Lithuanian Economic review“ 4 priedų, skirtų lietuviško verslo vystymui, išleidimas“	29252
73.	2008-06-13	Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija	„Informacinių leidinių smulkiems ir vidutiniams verslininkams leidyba“	30000
74.	2008-06-16	Visuomeninė organizacija „Žemaitija mano“	„Informacinio leidinio „Todėl, kad tai Žemaitija ir Mažoji Lietuva“ leidyba“	24243





5 PRIEDAS. Iš bibliografinės rodyklės 2005-2006 metų „Bibliografijos žinios“ atrinkti įvaizdžio leidiniai [4], [5]

1.	<b>Neimantas, Romualdas.</b> The spirit of nature: on the affinities of Lithuanian and Japanese ecological sensibilities and their importance in developing Lithuanian – Japanese cultural dialogue in the age of globalization. – Vilnius: Tyto alba, 2004. – 182 p.
2.	<b>Juodytė, Aurelija.</b> State social insurance in Lithuania. – Vilnius: State Social Insurance Fund Board, 2004. – 31 p.
3.	<b>Čia mūsų uostas = This is our port.</b> – Klaipėda: Jūrų informacijos centras, 2004. – 46 p.
4.	<b>Laiko kelionė bėgiais = Time runs its own rails: Lietuvos geležinkeliai – 145.-</b> Klaipėda: Jūrų informacijos centras, 2004.- 52 p.
5.	<b>Miškinis, Algimantas. Lietuvos urbanistikos paveldas ir jo vertybės = The Lithuanian urban heritage and its values.</b> – Vilnius: Savastis , 2004.- 557 p.
6.	<b>Marcinkus, Feliksas.</b> Gražiausios sodybos ir sodai = The most attractive Lithuanian households and gardens.- Vilnius: Tautodailė , 2004.- 104 p.
7.	<b>Brucken = tiltai: ein Almanach zeitgenössischer litauischer Proza.</b> – Vilnius : Vaga , 2004.-159 p.
8.	<b>Martinkus, Vytautas.</b> Eassays. – Vilnius: Lithuanian Asociacion of Artists , 2004.- 70 p.
9.	<b>Sehenswerte Orte und Ausflugsziele in Kreis Klaipėda.</b> – Klaipėda: Libra Memelensis , 2004.- 47 p.
10.	<b>Tourist routes in Klaipėda country.</b> – Klaipėda : Libra Memelensis , 2004.- 47 p.
11.	<b>200 years of Lithuanian anthropology: modern trends, history, relation to medical practice and humanities.</b> – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla , 2004.- 100 p.
12.	<b>Ališauskas, Vytautas.</b> The chapel of St Casimir in Vilnius Cathedral: a guide. – Vilnius: Aidai , 2004.- 79 p.
13.	<b>Jankevičienė, Algė.</b> Lietuvos mūrinės kopyltėlės: architektūra ir skulptūra. – Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla , 2004.- 32 p. Gretut. tekstas angl.

14.	<b>Samalavičius, Stasys.</b> Mascterpiece of the Barque: Church of SS. Peter and Pauli n Vilnius. – Vilnius: Europos lietuvis , 2004.- 48 p.
15.	<b>Bronius Bružas:</b> albumas. – Vilnius: Artseria , 2004.- 55 p. – (Šiuolaikiniai lietuvių dailinikai = Contemporary Lithuanian artists)
16.	<b>Danutė Gražienė:</b> albumas . Vilnius: Artseria , 2004.- 55 p. – (Šiuolaikiniai lietuvių dailinikai = Contemporary Lithuanian artists)
17.	<b>Lietuva.</b> 24 valandos = Lithuania 24 hours. – Vilnius Integruotos komunikacijos , 2004.- 158 p. Gretut. tekstas angl.
18.	<b>Maironis.</b> Jūratė kaj Kastytis: poemo – fabelo. – Kaunas: Ryto varpas , 2005.- 15 p.
19.	<b>Neringos veidai</b> = Gesichter der Nehrung. – Neringa: Thomo Manno kultūros centras , 2004.- 48 p.
20.	<b>Tourist routes in Kaunas country.</b> – Kaunas: Igmovila , 2004
21.	<b>Pasaulis žvelgia į Lietuvą.</b> 1991 sausio 13. – Vilnius: Kronta , 2004.- 81 p. Gretut. tekstas angl.
22.	<b>Savicka, Aida.</b> Postmaterialism and globalisation the specificity of value change in the post-communist milieu. – Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas , 2004.- 163 p.
23.	<b>Čėsna, Benediktas.</b> Lithuania’s nuclear past: a historical survey. – Kaunas: Lietuvos energetikos institutas , 2004.- 51 p.
24.	<b>Some attempts to create.</b> – Prienai: K.Kazlausko leidybinės – prekybinės įmonės leidykla , 2004.- 93 p.
25.	<b>Truska, Liudas.</b> Holokausto prielaidos = The preconditions for the Holocaust. – Vilnius: Margi raštai , 2004.- 332 p.
26.	<b>Poškienė, Audronė.</b> Language and culture.- Kaunas: Technologija , 2004.- 221 p.
27.	<b>Beginnings and ends of emigration.</b> – Vilnius: Versus aureus , 2005.- 300 p.
28.	<b>Lietuvos gyventojų nuolatinis mokymasis</b> = Lifelong learning in Lithuania. – Vilnius: Statistikos departamentas, 2005.- 35 p.
29.	<b>Januškevičius, Laimutis.</b> Lietuvos parkai. – Kaunas: Lututė , 2004.- 485 p. Gretut. tekstas angl.
30.	<b>Griškevičius, Algirdas.</b> Tapyba, objektai, fotografijos = Paiting, objects, photographs. – Vilnius: Kultūros barai , 2004.- 131 p. Gretut. tekstas liet., angl.

31.	<b>Karatajus, Vladas.</b> Tapyba. , 2005. – 207 p. Gretut. tekstas liet., angl.
32.	<b>Druskininkai.</b> Druskinio ežero rudens panorama, 2004 m.- Vilnius: Infonila, 2005.- 6 p. Gretut. tekstas angl.
33.	<b>Druskininkai.</b> Druskinio ežero vasaros panorama, 2004 m.- Vilnius: Infonila, 2005.- 6 p. Gretut. tekstas angl.
34.	<b>Kernavė.</b> Piliakalnių panorama, 2004 m.- Vilnius: Infonila, 2005.- 6 p. Gretut. tekstas angl.
35.	<b>Merkinė.</b> Panorama nuo Merkinės piliakalnio.- Vilnius: Infonila, 2005.- 6 p. Gretut. tekstas angl.
36.	<b>Trakų pilis.</b> Galvės ežero panorama, 2004m.- Vilnius: Infonila, 2005.- 6 p. Gretut. tekstas angl.
37.	<b>Vilnius.</b> Karaliaus Mindaugo tiltas, 2004 m.- Vilnius: Infonila, 2005.- 6 p. Gretut. tekstas angl.
38.	<b>Vilnius.</b> Panorama nuo Gedimino pilies gynybinės sienos, 2004 m. - Vilnius: Infonila, 2005.- 6 p. Gretut. tekstas angl.
39.	<b>Vilnius.</b> Senamiestis iš Subačiaus gatvės, 2005 m.- Vilnius: Infonila, 2005.- 6 p. Gretut. tekstas angl.
40.	<b>Paknys, Raimondas.</b> Lietuvos peizažas = Lithuanian landscape: fotoalbumas. – Vilnius: R. Paknio leidykla, 2004.- 142 p. Gretut. tekstas angl.
41.	<b>Constructing modernity and reconstructing nationality:</b> Lithuanian music in the 20th centure. – Vilnius: Kultūros barai, 2004.- 136 p.
42.	<b>Rastinis, Kęstutis.</b> Just to Nothingness = Eime į nieką: in the jungles of Vilnius and Helsinki: poems. – Vilnius: Knygiai, 2005.- 70 p. Gretut. tekstas liet., angl.
43.	<b>Kazlų Rūda Selbstverwaltung.</b> – Kaunas: V3 studija, 2004.- 48 p.
44.	<b>Strakauskaitė, Nijolė.</b> Klaipėda ir Kuršių Nerija.- Vilnius: R.Paknio leidykla, 2004.- 79 p. Gretut. tekstas angl.
45.	<b>Eidintas, Alfonsas.</b> Lithuanian emigration to the United States, 1868-1950. – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005.- 250 p.
46.	<b>Honorary consuls of Lithuania.</b> – Vilnius Petro ofsetas, 2005.- 191 p.
47.	<b>European Unijon and its new neighborhood.</b> – Vilnius: Publishing House of Mykolas Romeris University, 2005.- 270 p.

48.	<b>Lietuvos karinės oro pajėgos</b> = Lithuanian air force .- Vilnius: Lietuvos kariuomenės Karo kartografijos centras.- 107 p.
49.	<b>Long term ecological research network in Lithuania.</b> – Vilnius: Institute of Ecology of Vilnius University, 2004. – 24 p.
50.	<b>Panevėžio menininkų portretas</b> = The portraits of Panevėžys artists. – Panevėžys: Panevėžio fotografijos galerija, 2004. – 83 p. Gretut. tekstas angl.
51.	<b>The beauty of Lithuania.</b> - Vilnius: Algimantas, 2005.- 167 p.
52.	<b>Perfil de Lithuania.</b> – Vilnius: Artlora, 2003.- 227 p.
53.	<b>Rusnės sala</b> = Rusnė island = Die insel Rusnė. – Klaipėda : Libra Memelensis, 2005.
54.	<b>Kretingos rajonas.</b> - Klaipėda : Libra Memelensis, 2005. Gretut. tekstas liet., angl., rus., vok.
55.	<b>Pažink Rokiškio kraštą.</b> – Rokiškis: I. Skripkos individuali įmonė, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
56.	<b>Mažosios Lietuvos istorijos paminklai.</b> - Klaipėda : Libra Memelensis, 2005. – 95 p. Gretut. tekstas liet., angl.
57.	<b>Alfonsas, Skiesgilas. Medžio skulptūros.</b> - Klaipėda:Arts tektonika, 2005.- 28 p. Gretut. tekstas liet., angl., esp.
58.	<b>Education in Lithuanian.</b> - Vilnius Sapnų sala, 2004.- 23 p.
59.	<b>Generolo jono Žemaičio Lietuvos karo akademija.</b> – Vilnius: Krašto apsaugos ministerijos leidyba.-31 p. Gretut. tekstas liet., angl.
60.	<b>Gynybinė siena su Aušros vartais,</b> 1994.- Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
61.	<b>Katedros vaizdas nuo Tiltų gatvės,</b> 1997. .- Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
62.	<b>Klaipėda: šventės ir festivaliai</b> . Klaipėda: S.Jokužio leidykla, 2005.- 55 p. Gretut. tekstas liet., angl., vok.
63.	<b>Jackevičius, Jonas.</b> The yellow insect = geltonas vabzdys. –Vilnius: Diemedis, 2005.- 192 p. Gretut. tekstas liet., angl.
64.	<b>Tamošiūnienė, Inita.</b> Versijoj sen datoj: originala poezio. – Kaunas: Ryto varpas, 2005.- 79 p. Gretut. tekstas liet., esp.
65.	<b>Liberiginto de la suno: litova popola fakelo.</b> – Kaunas: Ryto varpas, 2005.- 31 p.

66.	<b>Anykščiai.</b> – Kaunas: Lututė, 2005.- 48 p. Gretut. tekstas liet., angl.
67.	<b>Širvintų kraštas</b> = širvintos region: aplankykite ir pažinkite mus.- Kaunas: Lututė, 2005.- 32 p. Gretut. tekstas liet., angl.
68.	<b>Litwa liekna nieznajoma.</b> - Vilnius: Margi raštai, 2005.- 103 p.
69.	<b>Research and experimental development in Lithuania.</b> Vilnius: Tyliaus grafika, 2004.- 190 p.
70.	<b>Defining region: Baltic Area studies from sociocultural anthropology and interdisciplinary perspectives.</b> – Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2005.- 47 p.
71.	<b>Thomo Manno kultūros centras</b> = Thomas- Mann Kulturzentrum. _Nida: Thomo Manno kultūros centras, 2001.- 40 p. Gretut. tekstas liet., angl., vok.
72.	<b>Vladas Lisaitis.</b> - Vilnius: Lietuvos dailininkų sąjunga, 2005 .- 63 p. Gretut. tekstas liet., angl.
73.	<b>Palubinskienė, Vida. Kanklės in Lithuanian ethnic culture.</b> – Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2005.- 35 p.
74.	<b>Stanevičius, Antanas.</b> Auksinė „Žuvėdra“. Klaipėda: Eglės leidykla, 2005.- 287 p. Gretut. tekstas liet., angl.
75.	<b>Ruda, Vytautas.</b> Linkėjimų flotilė = Wishes flotilla : eilėraščiai.- Utena: Utenos Indra, 2005.- 56 p. Gretut. tekstas liet., angl., rus.
76.	<b>Lithuania under German occupation, 1941-1945.- Vilnius: Vilnius University Press, 2005.- 731 p.</b>
77.	<b>Lietuvos Nacionalinė biblioteka</b> = Martynas Mažvydas Nacional Library of Lithuania.- Vilnius: Inter Se, 2005.- 23 p. Gretut. tekstas liet., angl.
78.	<b>Gintaras Karosas ir Europos parkas</b> = Gintaras Karosas and Europos parkas.- Vilnius: Europos parkas, 2005.- 71 p. Gretut. tekstas liet., angl.
79.	<b>Skulptūra</b> = Sculpture.- Vilnius: Lietuvos tautodailininkų sąjunga, 2005.- 80 p. Gretut. tekstas liet., angl.
80.	<b>Stanislovas Riauka.</b> - Vilnius:Lietuvos tautodailininkų sąjunga, 2004.- 80 p. Gretut. tekstas liet., angl.
81.	<b>Širvaitė, Jolanta.</b> Dailininkė Sofija Romerienė.- Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2005.- 367 p. Gretut. tekstas liet., angl., lenk.
82.	<b>Giedraitienė, Irena.</b> Fotografijos.- Kaunas: Lietuvos fotomeninkų sąjunga, 2005.-

	103 p. Gretut. tekstas liet., angl.
83.	<b>Lietuvos fotomeninkų sąjunga.</b> - Kaunas: Lietuvos fotomeninkų sąjunga, 2004.- 190 p. Gretut. tekstas liet., angl.
84.	<b>Raila, Artūras.</b> Roll over museum.- Vilnius: Lithuanian Art Museum, 2005.- 334 p.
85.	<b>Rakauskaitė, Eglė.</b> Eglė?.- Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 93 p. Gretut. tekstas liet., angl.
86.	<b>Survilaitė, Janina Irena.</b> Alpių lietuviai.- Vilnius: Solidarity, 2005.- 198 p. Gretut. tekstas liet., angl., vok.
87.	<b>Pažaislis: menas ir istorija.</b> - Vilnius: E.Karpavičiaus leidykla, 2005.- 143 p. Gretut. tekstas liet., angl.
88.	<b>Vilnius churches; a guide.</b> - vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2005.- 56 p.
89.	<b>Juodkrantė.</b> Raganų kalnas. – Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005 Gretut. tekstas liet., angl.
90.	<b>Jurgaičių piliakalnis (Kryžių kalnas),</b> 1940.- Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
91.	<b>Kaunas.</b> - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
92.	<b>Klaipėda.</b> - - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
93.	<b>Klaipėda:</b> Klaipėda – vartai į pasaulio vandenynus - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
94.	<b>Klojimo teatras, 1994.</b> - Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
95.	<b>Lietuvos pajūris.</b> - - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
96.	<b>Neringa.</b> - - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
97.	<b>Nida.</b> - - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
98.	<b>Ostašenkovas, Aleksandras.</b> Šiauliai.- šiauliai: Fotografų asociacija „Forma“, 2005, 12 atvirk. Gretut. tekstas liet., angl.
99.	<b>Palanga.</b> - - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
100.	<b>Panemunės kelias.</b> - - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
101.	<b>Šventoji.</b> - - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
102.	<b>Trakai.</b> - - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
103.	<b>Vilkaviškis.</b> - Marijampolė: piko valanda, 2005 Gretut. tekstas liet., angl.
104.	<b>Vilnius:</b> Vilniaus senamiestis nuo Bekešo kalno.- - Kaunas: Puse plus Kaunas, 2005.

	Gretut. tekstas liet., angl.
<b>105.</b>	<b>24 Lithuanian composers.</b> - Vilnius: Lithuanian Music Informatikon and Publisshing Centre, 2005.- 24 p.
<b>106.</b>	<b>Forms of freedom: Lithuanian culture and Europe after 1990.</b> - Vilnius: Kultūros barai, 2005.- 195 p.
<b>107.</b>	<b>Bernardine church.</b> Vilnius: Baltijos spauda, 2005.- 35 p.
<b>108.</b>	<b>Švelna, Arūnas.</b> Perlai.- Vilnius: Ad infinitum, 2005.- 78 p. Gretut. tekstas liet., angl.
<b>109.</b>	<b>Miknevičius, Anatolijus.</b> Mąstymo autografas.- Vilnius, 2004.- 328 p. Gretut. tekstas liet., rus.
<b>110.</b>	<b>Sruoga, Balys.</b> Forest of the Gods.- Vilnius: Versus aureus, 2005.- 462 p.
<b>111.</b>	<b>Žukauskas, Ramūnas.</b> Lithuanian food.- Vilnius: Baltos lankos, 2005.- 38 p.
<b>112.</b>	<b>Gamta ir menas Vilniaus universiteto Botanikos sode</b> = Nature and art in the Botanical Gardens of Vilnius university. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2005.- 52 p.
<b>113.</b>	<b>Račiūnaitė, Tojana.</b> Lithuanian baroque.- Vilnius: Baltos lankos, 2005.- 38 p.
<b>114.</b>	<b>Vilnius.</b> Aušros vartų Švč. Marijos Gailestingumo Motinos paveikslas. Aušros vartų koplyčia.- Vilnius: Palleti, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
<b>115.</b>	<b>Vilnius.</b> Gedimino prospektas.- Vilnius: Palleti, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
<b>116.</b>	<b>Vilnius.</b> Katedros aikštė.- Vilnius: Palleti, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
<b>117.</b>	<b>Vilnius.</b> Lietuvos nacionalinis muziejus, paminklas karaliui Mindaugui.- Vilnius: Palleti, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
<b>118.</b>	<b>Vilnius.</b> Miesto panorama.- Vilnius: Palleti, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
<b>119.</b>	<b>Vilnius.</b> Pilies gatvė.- Vilnius: Palleti, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
<b>120.</b>	<b>Vilnius.</b> Šv. Apaštalu Petro ir Povilo bažnyčia ir altorius.- Vilnius: Palleti, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
<b>121.</b>	<b>Tendzegolskis, Aloyzas.</b> Absurdo sapnai = Absurd dreams.- Varėna: Merkio kraštas, 2005.- 89 p.
<b>122.</b>	<b>Aleksa, Osvaldas.</b> Lithuania: a first week.- Vilnius: Baltos lankos, 2005.- 38 p.
<b>123.</b>	<b>Laukaitė, Laima.</b> Dix- sept rencontres a Vilnius.- Vilnius: Alma litera, 2005.- 54 p.
<b>124.</b>	<b>Kiaupa, Zigmantas.</b> The history of Lithuania.- Vilnius: Baltos lankos, 2005.- 359 p.



125.	<b>Milerius, Nerijus.</b> Vilnius. – Vilnius: Baltos Lankos Publisher, 2005.- 38 p. ang.
126.	<b>Kaligrafija iš Lietuvos pajūrio</b> = Calligraphers of the Baltic coast.- Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2005.- 59 p.
127.	<b>Kretingos muziejus.</b> - Klaipėda: Libra Memelensis, 2005.- 79 p.
128.	<b>Lithuania's road to the European Unijon.</b> - Vilnius: Eugrimas, 2005.- 577 p.
129.	<b>Lytys, medijos, masinė kultūra</b> = Gender, media and mass culture.- Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005.- 268 p.
130.	<b>Žydintis Vilnius: gražiausios sodybos, kiemai, balkonai, palangės ir įmonių teritorijos.</b> - Vilnius: Katikauga, 2005.- 127 p. Gretut. tekstas liet., angl.
131.	<b>Atviras laiškas</b> = The open letter.- Vilnius: Galerija „Arka“, 2005.- 90 p.
132.	<b>M.K.Čiurlionis ir pasaulis</b> = Čiurlionis and the world.- Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 135 p. Gretut. tekstas liet., angl.
133.	<b>M.K.Čiurlionis world and taime.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 39 p. Gretut. tekstas angl., jap.
134.	<b>Netradiciniai verslai</b> = Non traditional businesses in Lithuania.- Klaipėda: Libra Memelensis, 2005.- 80 p.
135.	<b>Jūros šventė: Klaipėda.</b> - Klaipėda: Libra Memelensis, 2004 .- 94 p. Gretut. tekstas liet., angl., vok.
136.	<b>Šilutė. Šilutės rajonas</b> = Šilutė. Šilutės region.- Klaipėda: Libra Memelensis, 2005.- 24 p. Gretut. tekstas liet., angl., vok.
137.	<b>Turizmo plėtra saugant ir gerinant aplinkos kokybę Pagėgių ir Ilavos savivaldybėse.</b> - Klaipėda: Libra Memelensis, 2005.- 80 p.
138.	<b>Ivaškevičius, Marius.</b> Artimas miestas = Close city.- Vilnius:Apostrofa, 2005.- 59 p. Gretut. tekstas liet., angl.
139.	<b>Art books in Lithuania.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 43 p.
140.	<b>Children's and youth literature in Lithuania.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 47 p.
141.	<b>Culture, history, national minorities in Lithuania.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 51 p.
142.	<b>Dictionaries, encyclopedias and referente books in Lithuania.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 31 p.
143.	<b>Fiction in Lithuania.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 62 p.

144.	<b>Lithuanian – Sweden relations.-</b> Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 31 p.
145.	<b>Scientific and educional books in Lithuania.-</b> Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 71 p.
146.	<b>Misiūnas, Remigijus. Book publishing in Lithuania.-</b> Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 46 p.
147.	<b>Buildings of the Banko f Lithuania in Kaunas.-</b> Vilnius: Baltijos kopija, 2005.- 36 p.
148.	<b>Totorių street 25/3, Vilnius: history and architecture.-</b> Vilnius: Publ. A. Inform. Provision Service of the Min. of Ant. Defence.- 12 p.
149.	<b>Želdiniai ir jų dizainas.-</b> Vilnius: Ciklonas, 2005.- 161 p. Str. liet., angl.
150.	<b>Algirdas Bosas.-</b> Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 63 p. (Šiuolaikiniai lietuvių dailininkai = contemporary Lithuanian artists), gret. tekstas liet., angl.
151.	<b>Gutauskas, Tadas. Menas interjere = Art of interior design.-</b> Vilnius: logotipas, 2005.- 103 p. Gretut. tekstas liet., angl.
152.	<b>Inčirauškas, Romualdas. Romualdas Inčirauškas.-</b> Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 55 p. (Šiuolaikiniai lietuvių dailininkai = contemporary Lithuanian artists), gret. tekstas liet., angl.
153.	<b>Mykolaitytė, Jūratė. Jūratė Mykolaitytė.-</b> Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 71 p. (Šiuolaikiniai lietuvių dailininkai = contemporary Lithuanian artists), gret. tekstas liet., angl.
154.	<b>Skudutis, Mindaugas. Mindaugas Skudutis.-</b> Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 71 p. (Šiuolaikiniai lietuvių dailininkai = contemporary Lithuanian artists), gret. tekstas liet., angl.
155.	<b>Matulionienė, Elena. Delmonai: Klaipėdos krašto tautiniai rūbai.-</b> Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla, 2005.- Tekstas liet., angl., šved., vok.
156.	<b>Požerskis, Romualdas. Atminties sodai = Gardens of memory.-</b> Kaunas: ARX Baltica, 2005.- 237 p. Gretut. tekstas liet., angl.
157.	<b>Eight new works of prose from Lithuania: 2004.-</b> Vilnius: Books from Lithuania, 2005.- 246 p.
158.	<b>Šalna, Rimantas. Legendos ir tikrovė = Legendy I irzeczywistosc.-</b> Vilnius: Petro ofsetas, 2005.- 79 p.
159.	<b>Venclovas, Petras. Vienkartinė šalis = La unufoja lando.-</b> Kaunas: Ryto varpas, 2005.- 89 p. Gretut. tekstas liet., esp.

160.	<b>17 Lithuanian writes:</b> Lithuania in focus at Book Fair Goterborg 2005.- Vilnius: Books from Lithuania, 2005
161.	<b>Lithuanian literature today.</b> - Vilnius: Books from Lithuania, 2005.- 43 p.
162.	<b>Following the paths of royal Birštonas.</b> - Kaunas: Lututė, 2005.- 94 p.
163.	<b>Kėdainių kraštas</b> = Land of Kėdainiai.- Kaunas: Lututė, 2005.- 36 p. Gretut. tekstas liet., angl.
164.	<b>Die königlichen Umgebungen von Birštonas.</b> - Kaunas: Lututė, 2005.- 94 p.
165.	<b>January 1991.</b> Images of Freedom.- Vilnius: National Museum of Lithuania, 2005.- 158 p.
166.	<b>Dailiųjų amatų, etnografinių verslų ir mugių programa</b> = Ethnographic, fine crafts and fairs programme.- Vilnius: Ikstrys, 2005.- 35 p. Gretut. tekstas liet., angl.
167.	<b>Pinigai tapyboje</b> = Money in painting.- Vilnius: Baltijos kopija, 2005.- 40 p.
168.	<b>Čiurlionio takais.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005 Gretut. tekstas liet., jap.
169.	<b>Lietuvos baleto solistai = Lithuanian ballet soloists.</b> - Vilnius: Krantai, 2005. Gretut. tekstas liet., angl.
170.	<b>Lietuvos gamta.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005 Gretut. tekstas liet., jap.
171.	<b>Lietuvos žuvis.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005. Gretut. tekstas liet., jap.
172.	<b>Tėviškė.</b> - Vilnius: Sapnų sala, 2005. Gretut. tekstas liet., jap.
173.	<b>Tauragė: Lithuania.</b> - Tauragė: Zidex, 2005. Gretut. tekstas vok., angl.
174.	<b>The Lithuanian housing strategy.</b> - Vilnius: Ministry of the Respublic of Lithuania, 2004.- 32 p.
175.	<b>Taupyklės ir monetinės</b> = Money-boxes and coin boxes.- Vilnius: Solidaryti, 2005.- 78 p. Gretut. tekstas liet., angl.
176.	<b>Imbrasienė, Birutė.</b> Traditional Lithuanian lenton meals.- Vilnius Baltos lankos, 2005.- 207 p.
177.	<b>Vilnius, 1900-2005: naujosios architektūros gidas.</b> - Vilnius: Logotipas, 2005.- 237 p.
178.	<b>Magdalena Birutė Stankūnienė: spalvų siuita Lietuvai.</b> - Kaunas: Spaudos praktika, 2005.- 112 p. Gretut. tekstas liet., angl.
179.	<b>Dalykinis turizmas. Šiauliai</b> = Business tourism. - Kaunas: Lututė, 2005.- 22 p. Gretut. tekstas liet., angl.

180.	<b>Aplankykite Molėtų kraštą</b> = Visit Molėtai region.- Kaunas: Lututė, 2005.-30 p. Gretut. tekstas liet., angl.
181.	<b>Kavaliauskas, Algirdas.</b> Jūsų laukia Visaginas = Visaginas is waiting for you.- Drūkšiniai: Visagino poligrafija, 2005.- 32 p. Gretut. tekstas liet., angl.
182.	<b>Biržų rajonas</b> = Biržai district .- Vilnius: Atkula, 2006. Gretut. tekstas liet., angl.
183.	<b>Whoever saves one life... the efforts to save Jews in Lithuania between 1941 and 1944.-</b> Kaunas: Spindulys, 2006.- 238 p.
184.	<b>Vaitekūnas, Stasys.</b> Lietuvos gyventojai = Population of Lithuania: per du tūkstantmečius.- Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006.- 477 p. Gretut. tekstas liet., angl.
185.	<b>Guide to the Lithuanian Stock Market</b> = Lietuvos akcijų rinkos gidas.- Vilnius: Investicijų portfelių valdymas, 2006 .- 20 p. Santr. liet.
186.	<b>Švietimas ir profesinis orientavimas Lietuvoje</b> = Education and carer guidance in Lithuania .- Vilnius: Sapnų sala, 2005.- 15 p. Gretut. tekstas liet., angl.
187.	<b>State Cultural Rezerve of Kernavė: archaeological site protected by UNESCO.-</b> Kaunas: Lututė, 2005.- 20 p.
188.	<b>Marcinkus, Feliksas.</b> Gražiausios Lietuvos sodybos ir sodai = The most attractive Lithuanian household and gardens.- Vilnius: Spauda, 2005.- 111 p. Gretut. tekstas liet., angl.
189.	<b>Treigys, Remigijus.</b> Fotografija.- Vilnius: Logotipas, 2005.- 32 p.
190.	<b>Tarptautinis liaudiškos muzikos ir šokių festivalis „Ežerų sietuva – 2005“.-</b> Vilnius: Atkula, 2005.- 30 p. Gretut. tekstas liet., angl.
191.	<b>The Art of living.</b> – Vilnius: J.Židžiūnienės Publishing House, 2005.- 326 p.
192.	<b>Vilniaus universitetas Europoje: praeitis, dabartis, ateitis</b> = Vilnius University in Europe: past, present and future.- Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2005.- 262 p. Gretut. tekstas liet., angl.
193.	<b>Gerlikienė, Petronėlė.</b> P.G: siuvinėti kilimai, tapyba.- Vilnius: Lietuvos tautodailininkų sąjunga, 2005.- 154 p. Gretut. tekstas liet., angl.
194.	<b>Lietuvos dailininkų žodynas</b> = Dictionary of Lithuanian artists.- Vilnius: Kultūros ir meno institutas, 2005.- 311 p. Gretut. tekstas liet., angl.
195.	<b>Šinskis, Povilas.</b> Fotografija.- Panevėžys: Panevėžio kraštotyros muziejus, 2005.- 63 p.

196.	<b>Vilniaus fotografai</b> = Vilnius photographs.- Vilnius: Nacionalinis muziejus, 2005.- 316 p.
197.	<b>Įspūdingiausi interjerai Lietuvoje</b> = The most impressive interiors in Lithuania.- Vilnius: Namas ir aš, 2006.- 147 p. Gretut. tekstas liet., angl.
198.	<b>Sūduvos krašto drožyba, skulptūra, kryždirbystė.</b> - Kaunas: Pasaulio lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centras, 2006.- 135 p. Gretut. tekstas liet., angl.
199.	<b>Jonavos kraštas</b> = Jonava land.- Kaunas: V2 studija, 2005.- 99 p.
200.	<b>Kupiškis.</b> - Vilnius: Vyzdys, 2005.- 24 p. Gretut. tekstas liet., angl.
201.	<b>Radviliškio rajonas</b> = District of Radviliškis.- Vilnius: Jandrija, 2006.- 63 p.
202.	<b>Alytus.</b> - Vilnius: Atkula, 2006.- 99 p. Gretut. tekstas liet., angl.
203.	<b>Lithuania the centre of Europe.</b> Vilnius: Algimantas, 2006.- 175 p.
204.	<b>Varnių regioninis parkas</b> = Varniai Regional Park.- Varniai, 2006. Gretut. tekstas liet., angl.
205.	<b>Pažaislis: menas ir istorija.</b> - Vilnius: E.Kažpavičiaus leidykla, 2006.- 143 p. Gretut. tekstas liet., angl.
206.	<b>Kauno dailininkai: pėdsakai laike.</b> - Vilnius: Vilspa, 2006.- 567 p. Gretut. tekstas liet., angl.
207.	<b>Tallat- Kelpša, Vutautas. Skulptūra, tapyba, mažoji plastika</b> = Sculpture, painting, small plastic art.- Panevėžys: Amalberos leidykla, 2005.- 45 p. Gretut. tekstas liet., angl.
208.	<b>Balčytis, Vytautas. Fotografijos</b> = Photographs.- Vilnius: Apostrofa, 2006.- 158 p.
209.	<b>Stoškus, Kęstutis.</b> Vilnius: senamiesčio fotografijos.- Vilnius: E. Karpavičiaus leidykla, 2006.- 78 p.
210.	<b>Ignalinos žemės spalvos</b> = Colours of land of Ignalina.- Vilnius: etnomedijos intercentras, 2006.- 87 p. Gretut. tekstas liet., angl.
211.	<b>Sudobia cycle route</b> = Suvalkijos dviračių žiedas.- Kaunas: Atgaja, 2006.- 63 p.
212.	<b>Šiaulių rajonas</b> = Šiauliai district.- Šiauliai: Titnagas, 2006.- 109 p.
213.	<b>Gudienė, Vilma. Panemunės castle.</b> - Vilnius: Vilnius Academy of Fine Arts Press, 2006.- 31 p.
214.	<b>Klajumienė, Dalia. Bernardine church and monastery in Tytuvėnai.</b> - Vilnius: Vilnius Academy of Fine Arts Press, 2006.- 55 p.

215.	<b>Aranka, Antanas.</b> Palanga.- Vilnius: Anvara, 2006.- 223 p. Gretut. tekstas liet., angl.
216.	<b>Discovery the land of three waters.</b> - Vilnius: Lithuanian State Departmento f Tourism, 2006.
217.	<b>Lithuania: a success story; politics, economy, culture, informatikon, society, sports, tourism.</b> -Vilnius: Viešųjų ryšių partneriai, 2006.- 198 p.
218.	<b>Protected areas in Lithuania.</b> - Kaunas: Lututė, 2006.- 327 p.
219.	<b>Susisiekimo sistema Lietuvoje</b> = Transport and communications system in Lithuania.- Vilnius: Viešųjų ryšių partneriai, 2006.- 64 p. Gretut. tekstas liet., angl.
220.	<b>Užgalis, Artūras.</b> Mano Lietuva.- Kaunas: Kalendorius, 2006.- 112 p. Gretut. tekstas liet., angl., jap., pranc., rus., vok.
221.	<b>Kuodytė, Dalia.</b> The unknown war: armed anti-Soviet resistance in Lithuania in 1944-1953.- Vilnius: Genocide and Resistance Research Center of Lithuania, 2006.- 50 p.
222.	<b>Survey of Lithuanian Agriculture, 2006.</b> – Kaunas: Judex, 2006.- 63 p.
223.	<b>Surgailis, Andrius.</b> Medinis Vilnius = Wooden Vilnius.- Vilnius: Versus aureus, 2006.- 166 p. Gretut. tekstas liet., angl.
224.	<b>Vilnius historic centre.</b> - Vilnius: Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriatas, 2006.- 51 p.
225.	<b>Širvaitė, Jolanta.</b> Dailininkai Romeriai = The artists of Romes family.- Vilnius: Kultūros, filosofijos ir meno institutas, 2006.- 189 p.
226.	<b>Kaunas.</b> – Kaunas: Terra publika, 2005.- 71 p.
227.	<b>Zelčiūtė, Dovilė.</b> Sotys = Stations.- Kaunas: Jotema, 2006.- 156 p. <b>Lietuva: fotoalbumas.</b> - Klaipėda: Pėdsakai, 2006.- 71 p.

6 PRIEDAS . Valstybinio turizmo departamento išleisti leidiniai [57]

**Lithuania. See it! Feel it! Love it!**

Formatas A4, 9 psl.

<a href="#">Lietuvių k.</a>	<a href="#">Prancūzų k.</a>	<a href="#">Lenkų k.</a>
<a href="#">Anglų k.</a>	<a href="#">Vokiečių k.</a>	<a href="#">Rusų k.</a>
<a href="#">Ispanų k.</a>	<a href="#">Italų k.</a>	<a href="#">Švedų k.</a>
<a href="#">Suomių k.</a>	<a href="#">Japonų k.</a>	



**4 dalių Lietuvos žemėlapis**

Lietuvos žemėlapis sudarytas iš keturių dalių - šiaurė, pietūs, rytai ir vakarai.

Anglų k.	Vokiečių k.	Lenkų k.	Rusų k.
<a href="#">Šiaurės Lietuva</a>	<a href="#">Šiaurės Lietuva</a>	<a href="#">Šiaurės Lietuva</a>	<a href="#">Šiaurės Lietuva</a>
<a href="#">Pietų Lietuva</a>	<a href="#">Pietų Lietuva</a>	<a href="#">Pietų Lietuva</a>	<a href="#">Pietų Lietuva</a>
<a href="#">Rytų Lietuva</a>	<a href="#">Rytų Lietuva</a>	<a href="#">Rytų Lietuva</a>	<a href="#">Rytų Lietuva</a>
<a href="#">Vakarų Lietuva</a>	<a href="#">Vakarų Lietuva</a>	<a href="#">Vakarų Lietuva</a>	<a href="#">Vakarų Lietuva</a>

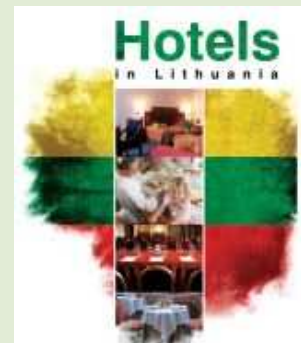
Formatas A4, 2 psl.



## Viešbučiai Lietuvoje

Formatas A4, 43 psl.

[Anglų k.](#)  
[Vokiečių k.](#)



## Lietuvos turizmo paslaugų vadovas 2008

Kasmetinis leidinys, skirtas turizmo profesionalams. Jame pateikiama koncentruota bendra ir specializuota turistinė informacija, nuorodos, adresai apie turistinius objektus bei paslaugas visuose Lietuvos rajonuose.

Formatas A4, 80 psl. [anglų k.](#)



## Lietuvos turizmo statistika 2006

Leidinyje, kuriame pateikiama visa 2006 m. Lietuvos turizmo statistika bei jos analizė.

Formatas A4, 44 psl. (PDF): [lietuvių ir anglų k.](#)

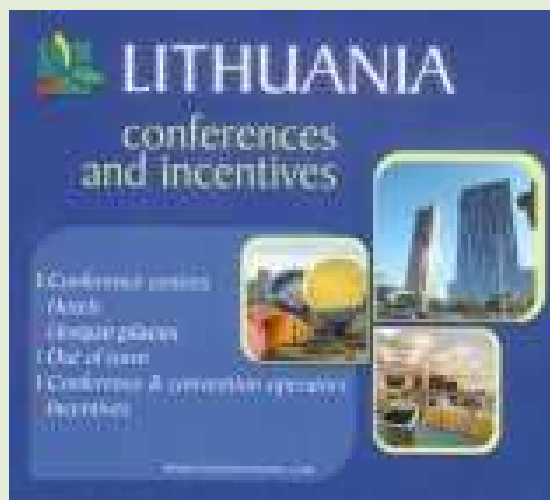




## Lietuva. Konferencijos ir skatinamosios kelionės

Informacinis CD apie konferencijų, seminarų, verslo renginių organizavimo galimybes bei skatinamąsias keliones (incentive) Lietuvoje. CD pateikiama konkreti informacija apie viešbučius ir jų konferencijų centrus bei sales, išskiriamos kitos įdomios vietos, tinkamos tokiems renginiams, Lietuvos firmų organizuojamus skatinamuosius turus.

[anglų k.](#)

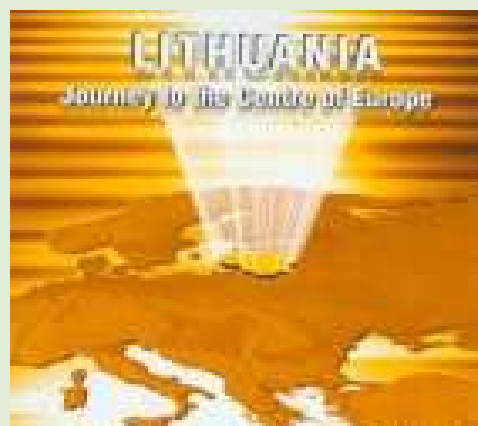


## Reklaminiis videofilmas apie Lietuvą - „Kelionė į Europos centrą“

Tai 8 minučių trukmės videofilmas, pristatantis Lietuvos turizmo galimybes.

Formatas: 419x288 (internetinė kokybė), MPG, 21 MB:

[anglų k.](#)   [vokiečių k.](#)  
[rusų k.](#)   [lenkų k.](#)



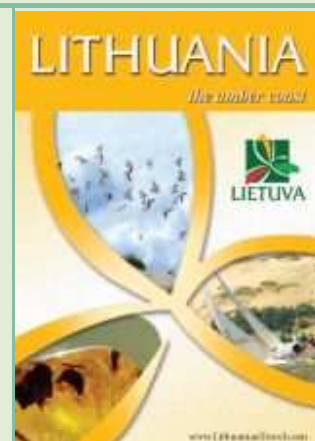
Formatas: 786x576 (gera kokybė), MPG, 178 MB:

[anglų k.](#)   [vokiečių k.](#)  
[rusų k.](#)   [lenkų k.](#)

## Lietuva. Baltijos pajūris

Formatas A4, 24 psl. (PDF):

<a href="#">anglų k.</a>	<a href="#">suomių k.</a>
<a href="#">lenkų k.</a>	<a href="#">vokiečių k.</a>
<a href="#">rusų k.</a>	



## Lietuva. Nauja ir netikėta

Lietuvos turizmo įvaizdį formuojantis leidinys, kuriame patraukliai pristatyta šiuolaikiška, moderni, sparčiai ekonomiškai besivystanti Lietuva ir tai, kiek daug joje galima pamatyti ir patirti. Leidinyje pateikiama bendro pobūdžio informacija apie šalį, išskiriamos pagrindinės, populiariausios turizmo rūšys bei svarbiausi objektai.

Formatas A4, 20 psl. (PDF):

[anglų k.](#)

[vokiečių k.](#)

[rusų k.](#)

[lenkų k.](#)

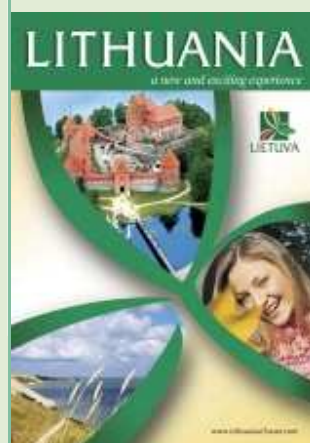
[ispanų k.](#)

[suomiu k.](#)

[prancūzų k.](#)

[italų k.](#)

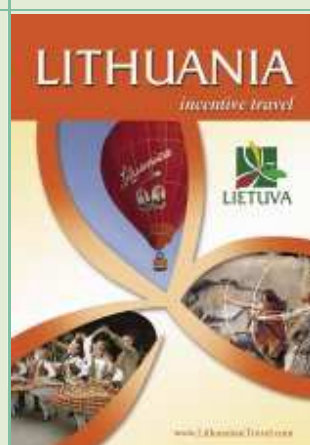
[švedų k.](#)



## Lietuva. Skatinamosios kelionės

Šiame leidinyje aprašomos konkrečios Lietuvoje organizuojamos specialios pramogos ar įvairiausio pobūdžio užsakomosios programos (pradedant nacionaline lietuviška vakarone ar teatralizuota ekskursija ir baigiant ekstremaliomis pramogomis), kurios gali būti dalimi organizuojamos skatinamosios kelionės, konferencijos ar seminaro. Leidinyje taip pat pateikiami aprašomas paslaugas teikiančių firmų ar įstaigų kontaktai.

Formatas A4, 20 psl. (PDF): [anglų k.](#)



## Lietuva. Nauja ir netikėta, praktinė informacija

Lankstinukas, kuriame pateikiama praktinė informacija apie Lietuvą: pagrindiniai faktai apie šalį, gyventojus, istoriją, nacionalinės šventės, atvykimo automobiliu, lėktuvu, traukiniu ar autobusu galimybės, daug įvairių naudingų nuorodų bei kontaktų.

Formatas A3, (PDF):

[anglų k.](#)

[lenkų k.](#)

[rusų k.](#)

[vokiečių k.](#)

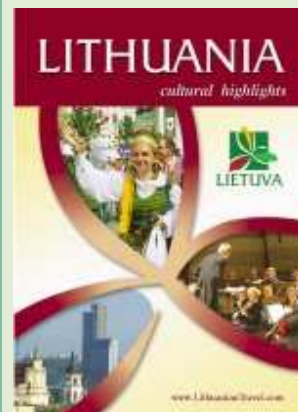


## Lietuva. Kultūrinis turizmas

Lietuvos istorinio – kultūrinio paveldo objektai yra vienas iš svarbiausių turistų traukos šaltinių. Šiame leidinyje pristatomi istoriniai-kultūriniai paminklai Lietuvoje, kurie yra įtraukti į UNESCO pasaulio paveldo objektų sąrašą, išryškinami pagrindiniai architektūriniai stiliai šalyje, aprašomi įdomūs muziejai, teatras, muzikiniai renginiai, gražiausios tradicinės šventės, nacionalinis maistas. Leidinyje taip pat pateikiama daug naudingų su minėtais objektais bei temomis susijusių nuorodų Internete.

Formatas A5, 26 psl. (PDF):

<a href="#">anglų k.</a>	<a href="#">rusų k.</a>
<a href="#">vokiečių k.</a>	<a href="#">lenkų k.</a>
<a href="#">švedų k.</a>	<a href="#">ispanų k.</a>



## Lietuva. Aktyvus poilsis

Natūrali gamta, aktyvus poilsis joje – viena iš populiariausių turizmo rūšių Lietuvoje, patraukli tiek vietiniams šalies gyventojams, tiek svečiams iš užsienio. Leidinyje pristatytos įvairios aktyvaus poilsio galimybės: vandens pramogos, dviračių bei pėsčiųjų maršrutai, ekoturizmas, jojimo, skraidymo paslaugos, pateikta daug naudingų kontaktų.

Formatas 212x152 mm, 28 psl. (PDF):

<a href="#">anglų k.</a>	<a href="#">vokiečių k.</a>
<a href="#">rusų k.</a>	<a href="#">švedų k.</a>
<a href="#">italų k.</a>	<a href="#">prancūzų k.</a>



## 10 priežasčių, dėl ko verta aplankyti Lietuvą

Lankstinukas, pristatantis Lietuvą, kaip naują Europos Sąjungos narę ir kviečiantis ją aplankyti. Jame išskirta 10 „priežasčių“ atvykti į Lietuvą, t.y. patraukliausių, įdomiausių turistams objektų bei kitų šalies ypatumų.

Formatas 840x205 mm, (PDF):

<a href="#">anglų k.</a>	<a href="#">vokiečių k.</a>
<a href="#">prancūzų k.</a>	<a href="#">ispanų k.</a>
<a href="#">italų k.</a>	<a href="#">čekų k.</a>
<a href="#">suomių k.</a>	



## Lietuvos turizmo paslaugų vadovas 2007

Kasmetinis leidinys, skirtas turizmo profesionalams. Jame pateikiama koncentruota bendra ir specializuota turistinė informacija, nuorodos, adresai apie turistinius objektus bei paslaugas visuose Lietuvos rajonuose.

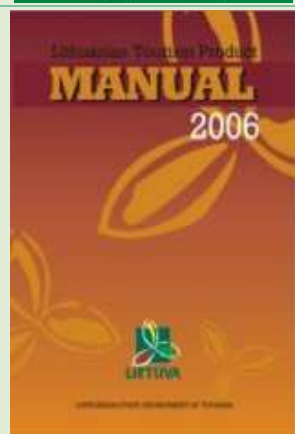
Formatas A4, 80 psl. (PDF): [anglų k.](#)



## Lietuvos turizmo paslaugų vadovas 2006

Kasmetinis leidinys, skirtas turizmo profesionalams. Jame pateikiama koncentruota bendra ir specializuota turistinė informacija, nuorodos, adresai apie turistinius objektus bei paslaugas visuose Lietuvos rajonuose.

Formatas A4, 80 psl. (PDF): [anglų k.](#)



## Lietuvos turizmo statistika 2005

Leidinys, kuriame pateikiama visa 2005 m. Lietuvos turizmo statistika bei jos analizė.

Formatas A4, 44 psl. (PDF): [lietuvių ir anglų k.](#)



## Lietuvos turizmo statistika 2004

Leidinys, kuriame pateikiama visa 2004 m. Lietuvos turizmo statistika bei jos analizė.

Formatas A4, 44 psl. (PDF): [lietuvių ir anglų k.](#)



## Lietuvos turizmo statistika 2003

Leidiny, kuriame pateikiama visa 2003 m. Lietuvos turizmo statistika bei jos analizė.

Formatas A4, 44 psl. (PDF): [lietuvių ir angļu k.](#)



## Poilsiaukime Lietuvoje

Tai leidiny, skirtas vietinei šalies rinkai, kuriame nurodyti kempingų, žirgynų, oreivių klubų, vandens turizmo paslaugas teikiančių firmų, turizmo informacijos centrų adresai bei telefonų numeriai, naudingi Interneto adresai t.y. trumpa, naudinga informacija, kur kreiptis, norint aktyviai ir gerai praleisti laisvalaikį įvairiose šalies vietovėse.

Formatas A4, 8 psl. (PDF): [lietuvių k.](#)



7 PRIEDAS. VŠĮ „Vilniaus turizmo informacinis centras“ išleisti leidiniai [58]

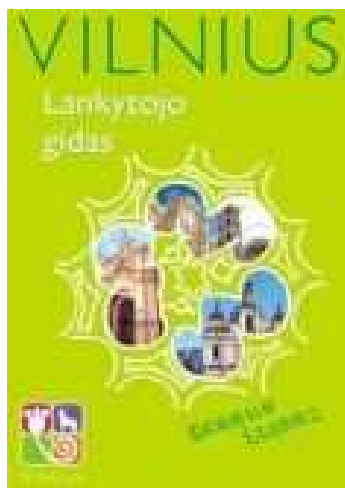


**Leidiny** **Meet with success in Vilnius 2009**

Leidiny

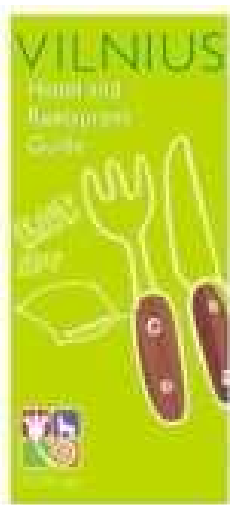
išleistas anglų kalba. Tai profesionalus konferencijų organizavimo Vilniuje gidas: konferencijų salės su detaliu vietų skaičiumi, konferencijų organizavimo kompanijos, skatinamųjų kelionių idėjos, pagrindiniai miesto renginiai ir kita praktinė informacija.

rusų, lenkų, vokiečių, italų, ispanų, Patogiame leidinyje pateikiama Vilnių: kaip atvykti, svarbiausi maitinimo galimybės, gražiausios Vilniaus apylinkės, laisvalaikį (muziejai, meno galerijos, klubai ir kt.), Vilniaus senamiesčio naudinga medžiaga. Leidinyje rasite taptų nepakartojama.



Leidiny

išleistas lietuvių, anglų, prancūzų, suomių kalbomis. svarbiausia informacija apie faktai turistui, apgyvendinimo ir pasivaikščiojimo maršrutai, lankytinos vietos, kur praleisti teatrai, koncertų salės, naktiniai bei centro žemėlapiai ir kita visa, kad jūsų viešnagė Vilniuje



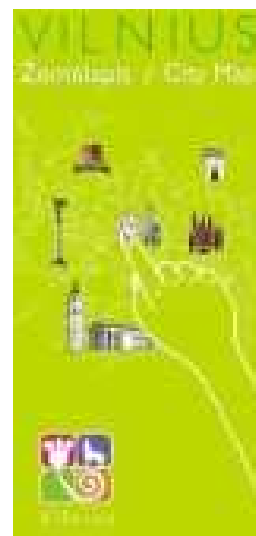
Leidiny

išleistas lietuvių ir anglų kalbomis. Leidinyje rasite svarbiausią informaciją apie apgyvendinimą ir maitinimą Vilniuje. Galėsite pasirinkti vieną iš daugelio viešbučių ir nakvynės namų, restoranų ir kavinių – kiekvienam pagal skonį ir kišenę.

### Leidiny **Vilniaus žemėlapis/City Map (LT, EN)**

Leidinyje pateikti du žemėlapiai: Senamiesčio ir centrinės miesto dalies. Čia taip pat yra muziejų, galerijų, teatrų, bažnyčių, viešbučių, ambasadų kontaktinė informacija bei naudingos nuorodos.

Vilniaus žemėlapis išleistas lietuvių ir anglų kalbomis.



### Leidiny [10 paslapčių, kaip atrasti Vilnių \(10 maršrutų\)](#)

Leidiny išleistas lietuvių ir anglų kalbomis.

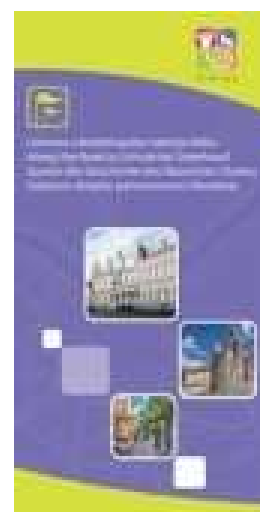
Leidinyje pristatomi teminiai maršrutai po Vilnių, skirti užsienio šalių turistams, kitų Lietuvos miestų gyventojams ir patiems vilniečiams savarankiškai susipažinti su Vilniumi.

Pristatomi maršrutai: „Lietuvos valstybingumo istorijos keliu“, „Vilniaus pilyis ir kalvos“, „Vilniaus rūmų istorija“, „Lenkų palikimas Vilniuje“, „Rusų palikimas Vilniuje“, „Žydų palikimas Vilniuje“, „Vokiečių palikimas Vilniuje“, „Kelionė Pūčkorių taku“, „Muzikinis Vilnius“, „Meniškas ir romantiškasis Vilnius“.

### Leidiniai, pristatantys 10 maršrutų

Atskiruose leidiniuose 8 kalbomis pristatomi teminiai maršrutai po Vilnių, skirti užsienio šalių turistams, kitų Lietuvos miestų gyventojams ir patiems vilniečiams savarankiškai susipažinti su Vilniumi.

Pristatomi maršrutai: „Lietuvos valstybingumo istorijos keliu“, „Vilniaus pilyis ir kalvos“, „Vilniaus rūmų istorija“, „Lenkų palikimas Vilniuje“, „Rusų palikimas Vilniuje“, „Žydų palikimas Vilniuje“, „Vokiečių palikimas Vilniuje“, „Kelionė Pūčkorių taku“, „Muzikinis Vilnius“, „Meniškas ir romantiškasis Vilnius“.





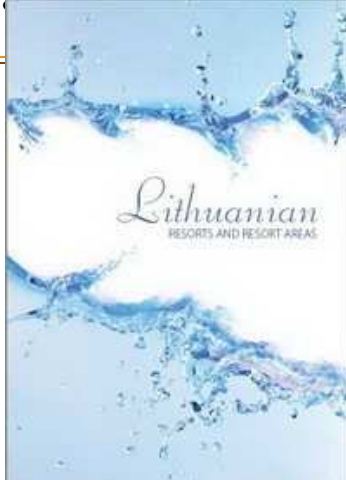
### Leidiny [Dviračiu po Vilniaus senamiestį \(LT, EN\)](#)

Tai Vilniaus senamiestio dviračių trasų žemėlapis lietuvių ir anglų kalbomis, išleistas A4 formatu.

Vienoje leidinio pusėje — žemėlapis su lankytiniais objektais ir dviračių trasomis; išskirtos gatvėse pažymėtos ir nepažymėtos trasų dalys. Kitoje leidinio pusėje pateikiama naudinga informacija apie dviračių nuomos ir pardavimo punktus bei dviračių remonto dirbtuves. Taip pat pasiūlytas maršrutas dviračiu: nuo Šv. Kotrynos bažnyčios, veda pro Aušros Vartus, Pilies gatvę, Katedros aikštę ir pasibaigia prie Šv. Jonų bažnyčios.



## 8 PRIEDAS. Vėliavėlė „Druskininkų turizmo informacinis centras“ išleisti lediniai [14]



### INFORMACIJA DĖL LEIDINIO, PRISTATANČIO LIETUVOS KURORTUS IR KURORTINES VIETOVES

Siekiant gerinti Lietuvos kurortų (Birštono, Palangos, Druskininkų ir Neringos) ir kurortinių vietovių (Anykščių, Ignalinos) įvaizdį tarptautinėje kurortinio turizmo ir sanatorinio gydymo, Spa ir sveikatingumo rinkoje, skatinti kurortinio turizmo verslą, spręsti sezoniškumo problemą, plėtoti turizmo informacinę sistemą ir gerinti Lietuvos, kaip turizmo šalies įvaizdį, išleistas informacinis - reklaminis leidinys „Lietuvos kurortai ir kurortinės vietovės“, pristatantis visus Lietuvos kurortus ir potencialias kurortines vietas (geografinė padėtis, istorija, lankytinos vietos, klimato ypatumai, kurorte esantys natūralūs gydomieji išteklių, kokios ligos gydomos kurorte ) taip pat įstaigas, teikiančias kurortinio gydymo, Spa ir sveikatingumo paslaugas. Leidinys pristato Lietuvos kurortų ir potencialių kurortinių vietovių gamtinius ir gydomuosius išteklius ir sveikatinimo bei sanatorinio gydymo infrastruktūrą, įstaigas.

Leidinys išleistas trimis užsienio kalbomis, kiekviena kalba išleidžiant atskirą leidinį, sekančiu tiražu: Anglų kalba – 10000 egz.; Rusų kalba – 3000 egz.; Vokiečių kalba –

3000 egz.

Leidiniui informaciją padėjo surinkti Lietuvo kurortų ir kurortinių teritorijų savivaldybių, Turizmo informacijos centrų darbuotojai, Nacionalinės Spa asociacijos nariai.

Projekto „Leidinio „Lietuvos kurortai ir kurortinės vietovės“ leidyba“ veiklą iš dalies finansavo Lietuvos Respublikos ūkio ministerija.

]

„Druskininkai – vieta Jūsų poilsiui“ reprezentacinio pobūdžio leidinys, kuriame pristatomas Druskininkų kurorto unikalumas.

Lankstinukas APSILANKYK DRUSKININKUOSE! Poilsis ir sveikata. (2008 m., lietuvių kalba) -

Lankstinukas APSILANKYK DRUSKININKUOSE! Laisvalaikis. (2008 m., lietuvių kalba) -

Lankstinukas LAISVALAIKIS DRUSKININKUOSE. (2008 m., lietuvių kalba) -

Druskininkų plakatai: Gamta SPA A1. ; Cepelinai.

Lankstinukas Druskininkų kempingas (2007 m., lietuvių-lenkų kalbomis) - I pusė. II pusė.

Lankstinukas Druskininkų dviračių takai (2007 m., lietuvių kalba)

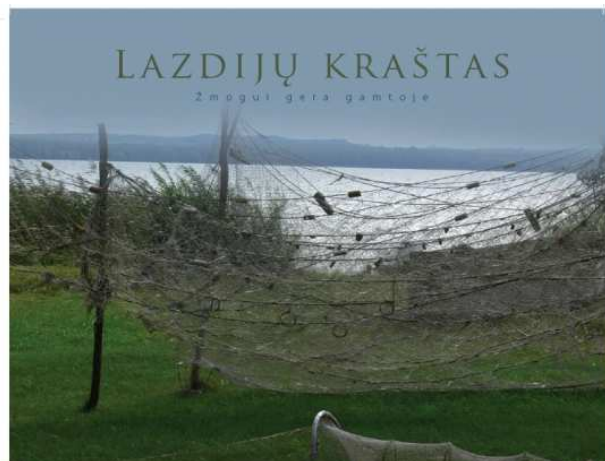
## 9 PRIEDAS. VŠĮ „Lazdijų turizmo informacinis centras“ išleisti leidiniai [34]

### 1. Foto albumas LAZDIJŲ KRAŠTAS. Žmogui gera gamtoje

Lazdijų krašto savitumą ir grožį pristatantis foto albumas. Nuotraukose įamžinti turistų lankomi objektai, ežerai, miškai, augmenija ir gyvūnija. Fotoalbumą sudaro 112 puslapių.

ISBN 978-9955-755-11-1;

UDK 914 (474.5)/(084) La543



### 2. Informacinis leidinys PAŽINK LAZDIJUS lietuvių ir anglų kalbomis

Patikimas turistų vadovas kelionėje po Lazdijų kraštą. Pristatyti žymiausi lankytini rajono turistiniai objektai: šių objektų istorija, reikšmingumas, pateiktos objektų fotonuotraukos. Leidinyje išsamiai pristatytos rajone veikiančių kaimo turizmo sodybų savitumas, teikiamos paslaugos, pateikti kontaktiniai duomenys.

ISBN 978-99955-7755-25-88; UDK 796.5(474.5) Di324



3. CD kortelė PAŽINK LAZDIJUS lietuvių, anglų, vokiečių, lenkų ir rusų kalbomis

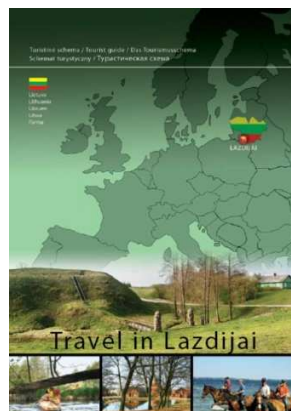


4. Turistinė schema KELIAUK PO LAZDIJUS lietuvių, anglų, vokiečių, rusų ir lenkų kalbomis. Leidinyje pristatyti vienuolika skirtingos trukmės maršrutų dviračiais, baidarėmis, pėsčiomis, automobiliais ir žirgais.

ISBN 978-99955-7755-26-55, UDK 796.5(474.5)  
Re-1109, ISBN 978-99955-7755-30-22, UDK 96.55(474.5) Po-441

ISBN 978-99955-7755-28-99, UDK 796.5(474.5)  
Ke68, ISBN 978-99955-7755-29-66, UDK 96.55(474.5) Tr58

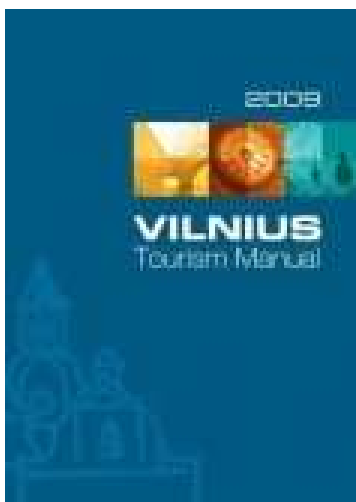
ISBN 978-99955-7755-27-2, UDK 96.55(474.5)  
П90



5. Žemėlapis LAZDIJAI. Žemėlapyje pateikiami detalūs Lazdijų rajono savivaldybės, Lazdijų miesto, Seirijų bei Veisiejų miestų žemėlapiai.



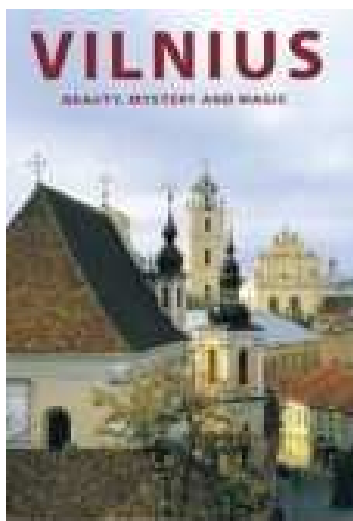
10 PRIEDAS. Vilniaus miesto savivaldybės Turizmo ir miesto įvaizdžio skyriaus išleisti leidiniai



### **Vilnius Tourism Manual 2009**

Šis leidinys skirtas turizmo srities specialistams, kuriame pateikiama svarbiausia informacija organizuojantiems keliones į Vilnių. Leidinyje pateikiama informacija apie transportą, atvykstamojo turizmo kelionių agentūras, gidų organizacijas, organizuojamas ekskursijas, apgyvendinimą, maitinimo įstaigas, renginius, muziejus, galerijas, teatrus, koncertus, įvairias pramogas, valstybines įstaigas.

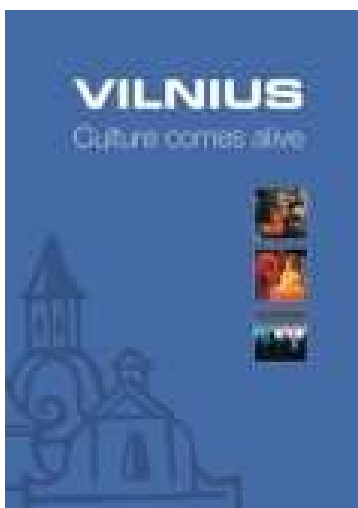
Leidinyje išleistas anglų kalba.



### **Vilnius Beauty, Mystery and Magic**

Tai įvaizdžio leidinys, pristatantis Vilniaus miestą, trumpai supažindinantis su Vilniumi, jo istorija, kultūra, architektūra, žmonėmis, koks tai miestas, kuo jis patrauklus ir ką gali pasiūlyti.

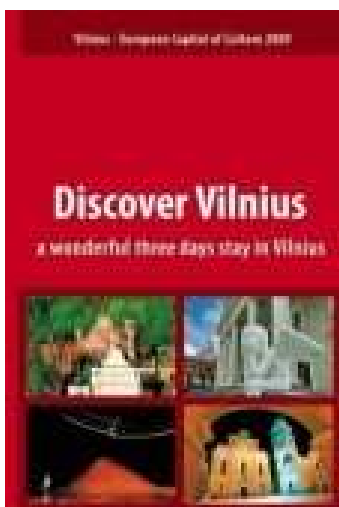
Leidinyje išleistas lietuvių, anglų, vokiečių, rusų, lenkų, prancūzų, italų, ispanų, švedų, suomių, latvių, estų, kinų ir japonų kalbomis.



### **Culture comes alive**

Šis leidinys pristato Vilniaus miesto kultūrinį gyvenimą – teatrą, muziką, šokį, tradicines šventes, muziejus, meną įvairiose netikėtose erdvėse ir projektą „Vilnius – Europos kultūros sostinė 2009“.

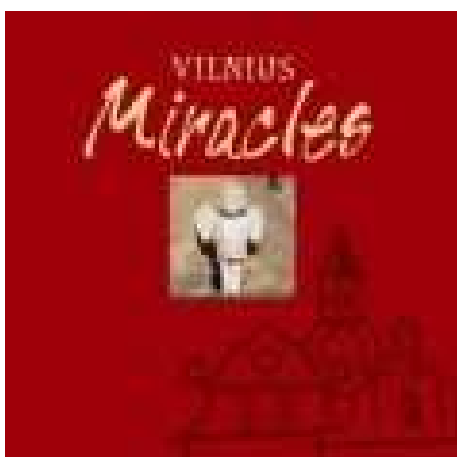
Leidinyje išleistas anglų, vokiečių, rusų, lenkų, prancūzų, italų, ispanų, švedų ir suomių kalbomis.



### **Discover Vilnius. A wonderful three days stay in Vilnius**

Leidinyi trumpai pristato Vilnių ir siūlo per tris dienas aplankyti pačias gražiausias miesto vietas.  
Sulankstomas leidinyi, 8 psl.

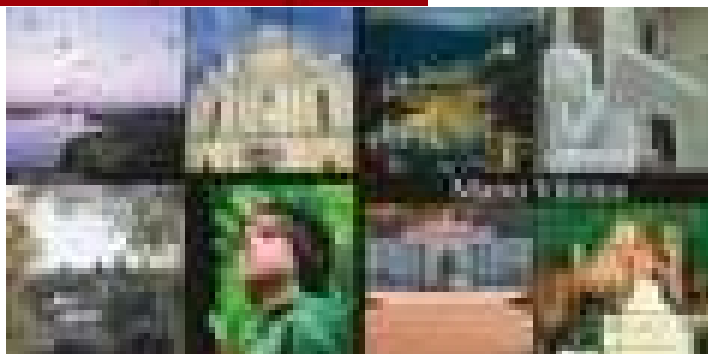
Leidinyi išleistas anglų ir vokiečių kalbomis.



### **Vilnius Miracles**

Leidinyi pristato 11 Vilniaus stebuklų. Kiekvienas jų yra aprašytas ir iliustruotas nuotrauka.

Leidinyi išleistas anglų kalba.

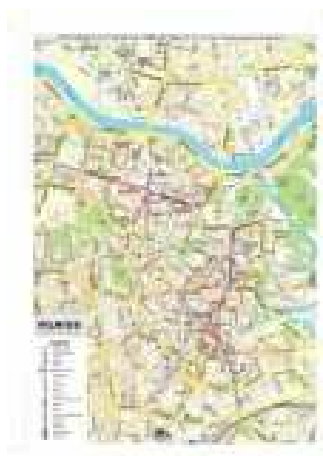


### **Vilnius (citatu leidinyi)**

*Dėl šio leidinio atsiuntimo anglų ir vokiečių kalbomis prašome kreiptis el.paštu [jurga.pociute@vilnius.lt](mailto:jurga.pociute@vilnius.lt).*

„Vilnius“ – tai suvenyrinis nedidelio formato leidinyi, kuriame sudėtos žinomų žmonių citatos apie Vilnių, iliustruotos nuotraukomis.

Leidinyi išleistas lietuvių, anglų, vokiečių kalbomis.



### **Žemėlapis A4**

### **Žemėlapis A4 - kita pusė**

Vilniaus centro ir senamiesčio žemėlapis A4 formatu.